

UME ETA NERABEEN UDAL PLANA. BILBO

2018-2021

Ume eta Nerabeen Udal Plana. Bilbo. 2018-2021

BILBOKO UDALA

Zuzendaria:

Gizarte Ekintza saila

Aurkibidea

Hitzaurrea.....	4
Arau esparrua.....	5
Metodologia.....	8
Bilboko ume eta nerabeen egoeraren diagnostikoaren laburpena.....	9
Planaren esparru kontzeptuala.....	19
Ekintza plana.....	25
Kontu interesgarri batzuk:.....	25
Ekintza zerrenda:.....	28
UME ETA NERABEENTZAKO EKINTZA PLANA ILDO ESTRATEGIKOAREN ARABERA.....	31
UME ETA NERABEENTZAKO EKINTZA PLANA HELBURUAREN ARABERA (LANERAKO INFORMAZIOA).....	44
UME ETA NERABEENTZAKO EKINTZA PLANA 2030 AGENDA KO GARAPEN IRAUNKORREKO HELBURUEI EMATEN DIETEN LAGUNTZAREN ARABERA.....	73
UME ETA NERABEENTZAKO EKINTZA PLANA HELBURU DUTEN ADIN TARTEAREN ARABERA	80
Baliabide ekonomikoak eta Planaren aurrekontuaren kalkulua.....	102
Planaren jarraipena eta ebaluazioa.....	105

Hitzaurrea

Ume eta Nerabeen Plan hau hiru helburugatik hasi gara lantzen:

Lehenik eta behin, udal sail guztiek eta, hortaz, Udal osoak hiriko ume eta nerabeekin duten konpromisoa ikusgai egin nahi du. Eta ez da soilik etorkizuneko konpromiso bat, udal sail guztiek orain arte egin duten lana jasotzen baitu azterketak, eta agerian uzten dute udalak ume eta nerabeekin duen konpromisoa ez dela oraingo kontua, denboran mantendu den lehentasun bat baino.

Bigarrenik, Plana alkate honen konpromiso pertsonal bat da, eta Gobernu Programaren lehentasunezko ekintza ildoetako hirugarrenean jasota dago, hain zuzen hezkuntzaz, prestakuntzaz, gazteriaz eta balioen garapenaz diharduen ekintza ildoan.

Hirugarrenik, Umeen Plan bat lantzea UNICEFek eskatzen dituen betekizunetako bat da Bilbori Hiri Ume-lagunaren aitortza emateko.

Hiri Ume-lagunen Programaren helburu orokorra tokiko gobernuen esparruan NBEk 1989an onartu eta Estatuak 1990ean berretsi zuen Umearen Eskubideei buruzko Konbentzioaren aplikazioa sustatzea da. Zehatzago esanda, programa honek ume eta nerabeen tokiko planak sortzea pizgarritz hornitu nahi du, neskek eta mutilek udalaren bizitzan herritar moduan parte har dezatela sustatu, ume eta nerabeen eskubideen garapenari mesede egitera bideratutako orotariko udal politikak bultzatu gura ditu, eta herritarren elkarlana eta erakundeen koordinazioa dinamizatu, etengabeko hobekuntza eta politika horien garapena errazteko bideak direlako.

Plan hau Bilbon bizi diren 18 urte baino gutxiagoko pertsoneri orientaturiko udal ekintza guztiak jaso eta ordenatzeko tresna izateko jomugaz sortu da, arlo honetako esku-hartzearen ikuspegi orokorra eduki ahal izateko.

Plangintza dokumentu hau bat dator udal ekintza gidatuko duten lehentasun eta helburuak eratortzen diren aurretiazko diagnostikoan identifikatutako errealitatearekin. Lortu asmo ditugun jomugekin batera, Planak ekintza elementuak ere jasotzen ditu, eta, horregatik, ume eta nerabeei orientaturiko ekintzak programatzeko eta kudeatzeko tresna bihurtzen da. Azkenik, Planak bere eragina neurtu eta ebaluatu ahal izateko eta ekintzen, denboren eta baliabideen jarraipena egin ahal izateko adierazleak jasotzen ditu.

Bilbon bizi diren ume eta nerabeengan pentsatzeaz gain, Plana tresna erabilgarria izatea nahi dugu adingabeen hazkuntzaren, hezkuntzaren eta zaintzaren ardura dutenentzat, ume eta nerabeen arretarako diharduten instituzio eta erakundeetako profesional eta boluntarioentzat eta, hedaduraz, herritarrentzat, oro har.

Udal sail guztiei nire esker ona ematearekin batera, bereziki Gizarte Ekintza sailari, egindako lanagatik eta Ume eta Nerabeen Planaren barruan 2030 Agendaren helburuak zehazten izan duten konpromisoagatik, berriro aldarrikatu nahi dut Udalaren erabaki politiko argia Bilboko ume eta nerabeak hiriaren udal politiketan txertatzeko.

Juan Mari Aburto. Bilboko alkatea

Arau esparrua

Orain dela ia hirurogei urte, 1959ko azaroaren 20an, Nazio Batuen Erakundearen Umearen Eskubideen Adierazpena aho batez onartu zuenetik, umeak eta nerabeak eta euren eskubideak babesteko helburuz maila guztietako legedi eta araudi ugari garatu izan da.

Legedia ateratzeko ardura izan duen erakundearen eta honen eskumenen arabera, eta legedia idatzi den denborazko eta lekuzko testuinguruaren arabera, araudi bakoitzak gai desberdinetan sakondu du.

Hala ere, gai honetaz onartutako ia lege guztiek izan dute helburu komun bat, hau da, adingabeen babesa, adingabeen eskubideena eta, denboran hurbilago dagoen garai batean, adingabeak eskubideen subjektutzat hartzea eta ez eskubideen objektutzat bakarrik, edota adingabearen goragoko mailako interesa ezartzea erakundearen jardueraren oro gidatu behar duen printzipio goren gisa.

Ondoren, ume eta nerabeen eskubideez jarduterakoan nazioartean, estatuan eta erkidegoan erreferentzia diren arau nagusiak jasotzen dira, pertsona talde honengana begira herri administrazioek egiten duten lan guztia gidatu behar duten arauak.

Nazioartekoak

Umearen Eskubideei buruzko Konbentzioa, Nazio Batuen Batzar Orokorrak New Yorken 1989ko azaroaren 20an onartu eta Espainiak 1990eko azaroaren 30ean berretsia.

Umearen Eskubideen Europako Karta, Europako Parlamentuak 1992ko uztailaren 8an onartua.

Europar Batasuneko Oinarrizko Eskubideen Gutuna, Europako Parlamentuak, Ministroen Kontseiluak eta Europako Batzordeak 2000ko abenduan aldarrikatua eta 2007an berritua, 24. artikuluan "Umearen Eskubideak" jasotzen dituena.

Estatukoak

Espainiako Konstituzioa, 1978koa, 39. artikuluan botere publikoek familiaren eta, honen barruan, bereziki, umeen babes sozial, ekonomiko eta juridikoa ziurtatu behar dutela jasotzen duena.

Adingabearen Babes Juridikoaren eta Kode Zibila eta Prozedura Zibilaren Legea zati batean aldatzeko urtarrilaren 15eko 1/1996 Lege Organikoa, Umeak eta Nerabeak babesteko sistema aldatzeko uztailaren 22ko 8/2015 Lege Organikoa eta uztailaren 28ko 26/2015 Legeak aldatua, administrazio publikoei umeen arloan politika integralak garatzeko esparru bat ematen diena.

Erkidegokoa

1979an **Euskadiko Autonomia Estatutua** onartuaz (Euskal Herrirako Autonomia Estatutuaren abenduaren 18ko 3/1979 LO), Euskadik eskumen eskusiboa bereganatu zuen gizarte laguntzan eta haur politikan, eta **Lurralde Historikoen Legearekin** (Autonomia-Elkarte Osorako Erakundeen eta bertako Kondaira-Lurraldeetako Foruzko Ihardutze-Erakundeen Arteko Harremani buruzko azaroaren 25eko 27/1983 Legea) gizarte-laguntza eta haur- eta gazte-politika arloetan erakunde komunien legedia betetzea lurralde historikoei dagokiela ezartzen da.

Haurrak eta nerabeak zaintzeko eta babesteko otsailaren 18ko 3/2005 Legea, abenduaren 23ko 3/2009 Legeak aldatua. Lege honen xedea lehen artikuluan dioenez hirukoitza da:

- a) Euskal Autonomia Erkidegoaren lurraldean egoiliarak zein pasadizokoak diren haur eta nerabeei hau bermatzea: Konstituzioak, Haurren Eskubideei buruzko Nazio Batuen Konbentzioak, Haurren Eskubideen Europar Gutunak eta zuzenbide-antolamendu osoak ezagutzen dizkieten eskubideak erabili ahal izango dituztela.
- b) Haurren eta nerabeen eskubideak eta ongizatea sustatzeko jarduerak edo haiek zaintzeko eta babesteko esku-hartzeak zein esparrutan egin behar diren ezartzea, haurrek eta nerabeek familiaren eta gizartearen inguruneetan behar duten garapena bermatzearen.
- c) Babesgabezia-egoeran edo arrisku-egoeran dauden haur eta nerabeak babesteko arloan eta arau-hausle adingabeekin egin behar diren esku-hartzeen arloan jarduteko printzipioak zehaztea, bai eta eginkizun horretan eskumenen eta erakundeen esparrua mugatzea ere.

Udalekoa

Tokiko mailan, udalerrien eskumenak **Toki-araubidearen oinarriak arautzen dituen 7/1985 Legean eta Euskadiko Toki Erakundeei buruzko apirilaren 7ko 2/2016 Legean** erabakitzen dira. Horietan ezartzen da, 17. artikuluan, udalerriei dagozkien eskumenak direla zenbait gairen antolamendua eta kudeaketa. Gai horiei ekiten die Bilboko Ume eta Nerabeen Udal Planak eta Plana lantzen parte hartu duten sailei (11) eta udal erakundeei (3) dagokie gai horien kudeaketa: *herritarren babesa, larrialdiak eta suteak; eremu publikoko elkarbizitza harremanak; titulartasun publikoko zerbitzu, ekipamendu, azpiegitura eta instalazioen erabilera; ingurumena eta garapen iraunkorra; osasun publikoa; erabiltzaileak eta kontsumitzaileak; gizarte zerbitzuak; diru sarreren bermea eta gizarte inklusioa; pertsonen hiriko garraio zerbitzu publikoak; kirola, kirol jarduerak eta erabilera publikoko kirol ekipamenduak; euskara sustatu eta erabiltzeko politikak; kultura, jarduera kulturalak eta erabilera publikoko kultura ekipamenduak; genero berdintasuneko eta ekitatea sustatzeko politikak; udal ondarea; herritarren parte-hartzea, gardentasuna, gobernu ona eta teknologia berrietara iristea; hiriko bide publikoak; mugikortasuna eta irisgarritasuna; establezimendu publikoak eta jolas jarduerak; immigrazio arloan gizarteratzea; gaztedi politikak; garapenerako lankidetzaren arloko politikak; irakaskuntzaren programazioan eta nahitaezko eskolaratzea betetzearen zaintzan parte hartzea, bai eta ikastetxe publikotarako eraikinak kontserbatu, mantendu eta zaintzea ere; tokiko garapen ekonomiko eta soziala.*

Plangintzako erreferentziak

Eremu honetan dagoen araudiaz gain, ondoren ume eta nerabeei orientatutako lanean orientazio edo lagungarri izan daitezkeen plan edo hitzarmen batzuk biltzen dira.

2013-2016rako Ume eta Nerabeen II. Plan Estrategiko Nazionala. 2013ko apirilaren 5eko Ministro Kontseiluaren Erabakiz onartua.

Familia eta haurtzaroaren aldeko euskal ituna, Eusko Jaurlaritzak Arabak, Bizkaiko eta Gipuzkoako foru aldundiek eta EUDELeK 2018ko urtarrilaren 18an izenpetu zutena.

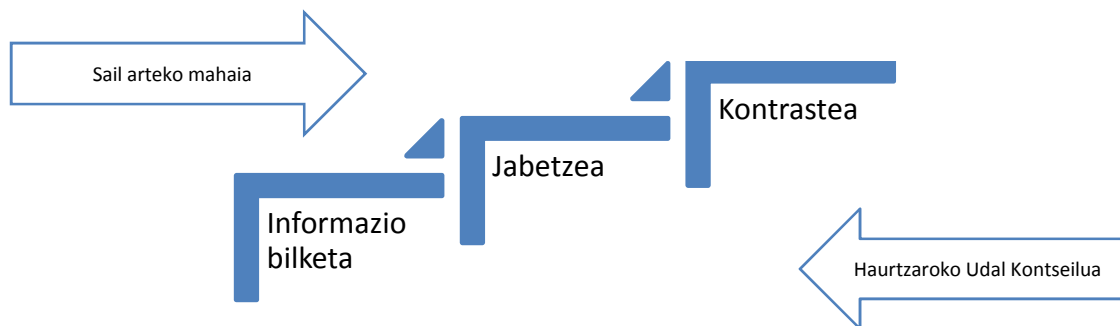
2008-2011rako Bizkaiko haurrentzako II. Plana. Gobernu Kontseiluak 2008ko apirilaren 8an onartua.

Metodologia

Plan hau partaidetzan landu dute Bilbo Hiri Ume-laguna Sail arteko Mahaia osatzen duten udal sail eta erakunde guztiek; horiek ume edo nerabeei (18 urte baino gutxiagokoei) zuzendutako programa edo zerbitzuren bat dute edo euren jarduerak eragin garrantzitsua izan dezake haien ongizatean. Konkretuki, gaur egun guztira 14 udal sail eta erakunde hauek dabiltza honetan: Gizarte Ekintza; Herritarrentzako arreta, Partaidetza eta Barrutiak; Berdintasuna, Lankidetzta, Bizikidetzta eta Jaiak; Obrak, Zerbitzuak, Hiri eraberritzea eta Espazio publikoa; Hiri Plangintza; Kultura; Euskara eta Hezkuntza; Gazteria eta Kirola; Herritarren Segurtasuna; Mugikortasun eta Jasangarri tasun Saila; Osasuna eta Kontsumoa; eta, gainera, Azkuna zentroa; Bilbao Kirolak eta Bilbao Musika erakundeak.

Hiru faseetan antolatu da:

- Lehen fasea informazioa jasotzeko izan da: diagnostikotik abiatuta erronkak eta helburu estrategikoak identifikatzea; ekintza bilketa eta Planaren printzipio gidariez, izaeraz eta egituraz hausnartzea.
- Bigarren fasea jasotako informazioa lurreratzeko izan da: ekintzei buruzko informazio zehatzagoa biltzea eta helburuekin ondo josten diren hausnartzea.
- Hirugarren fasea kontrasterako erabili da: sailkapenaren inguruko doikuntzak, koherentzia orokorra eta abar.

Hiru faseetan Sai arteko Mahai osoaren lan presentzialeko bilerak (3 saio) presentziarik gabeko lanarekin (sail eta erakunde bakoitzerako banan-banakako 3 ariketatatik abiatutako lan gidatua) konbinatu dira. Era berean, Talde Eragilearekin berariazko lan bilerak (3 saio) antolatu dira; taldekideak Mahaian dauden sailetakoko batzuk dira, hain zuzen, ume eta nerabeei begira egiten dituzten programa edo zerbitzuek euren jardueretan pisu handiagoa duten sailak, eta horietan izan dute prozesuaren ekintza garapena hurrerotik jarraitzeko ardura (Gizarte Ekintza saila, Osasun, Gazteria eta Kirol saila eta Mugikortasun eta Iraunkortasun saila).

Gainera, Planaren kontraste fasean udalerriko umeek ere parte hartu dute Hautzaroko eta Nerabezaroko Udal Kontseiluaren bitartez, gai honi eman dizkion berariazko lan saio bitan.

Bilboko ume eta nerabeen egoeraren diagnostikoaren laburpena

Plan honetan sartzen den eta ondoren aurkezten den diagnostikoa Bilboko Udalak Bilborako Hiri Ume-lagunaren aitortzea lortzeko prozesuan beste ekintza batzuen artean landutako beste zabalago baten laburpena da¹.

Egoeraren azterketa hau eskubideen, bizi kalitatearen eta ume eta nerabeen ongizatearen ikuspegi zabal batetik abiatuta egin da, eta horregatik dimentsio askori buruzko informazioa ematen du: demografiak, familiak, osasunak, hezkuntzak, ongizate materialak, arrisku egoerez edo egoera ahulez, kulturak, aisiaz eta astialdiak eta inguruneak.

Metodologiaren mailan, txosten honek bai informazio kuantitatiboa bai kualitatiboa konbinatzen du, kasu bietan iturri ugari erabiliaz.

Horretarako, datuak bildu eta sistematizatzeko prozesu bat egin da, bai udal iturriena bai kanpoko beste iturri batzuenak, eta horiei esker eman ahal izan dira ume eta nerabeek udalerrian duten errealitateari buruzko datu kuantitatiboak.

Halaber, errealitate honetan sakondu ahal izateko balio izan duen informazio kualitatiboa ematen du diagnostikoak, eta informazio horretan protagonisten euren ikuspegiari eman zaio lehentasuna. Horrela, nahiz eta diagnostikoan hainbat eragilek hartu duten parte (familiak, gizarte erakundeak...), egindako lanaren pisurik handiena udalerriko ume eta nerabeen hausnarketa batzuek izan du.

Gorago esandako zortzi dimentsioetako bakoitzerako jasotako informazioa antolatzerakoan jarraitu den egitura ondorengo hau da:

1. Dimentsio bakoitzari lotutako zenbait gairi buruzko informazio kuantitatiboa.
2. Informazio kualitatiboa, galdetu zaien eragileek dimentsio bakoitzaz esandakoa eta eman duen balioa jasotzen duena.
3. Dimentsio bakoitzaren diagnostikoan jasotako ideia giltzarriak eta/edo identifikatutako kezka nagusiak.

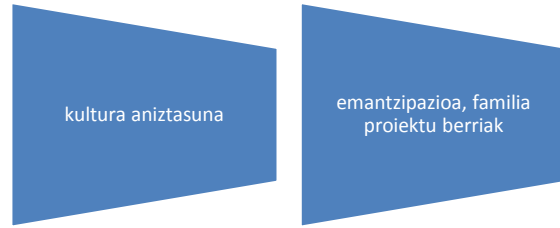
Demografia

Bilbon bizi diren umeak eta 18 urte baino gutxiagoko nerabeak 50.112 dira, Bilboko biztanleriaren % 14,5. Biztanleria guztian duen pisu urriak zerikusia du biztanleria zahartzearekin, EAEn orokorra den errealitatearekin, eta **jaiotza tasa Europako batez bestekoaren azpitik** egotearekin (gure udalerrian 2014an 8 ume jaio ziren 1.000 biztanleko). Hori, aldi berean, amatasun eta aitatasun proiektuak geroraten dituen gazte jendearen **emantzipazioarako** zailtasunekin lot daiteke.

¹Dokumentu osoa esteka honetan aurki daiteke:

<http://umeenhiria.bilbao.eus/es/diagnostico/resultados>

Gaur egun udalerrian bizi den ume eta nerabe jendearen % 7,74 **atzerriko jatorrikoa** da, eta begiz jotzen da 16 urte baino gutxiagoko 1.600 adingabe inguru izan litezkeela **ijito etniakoa** (% 3,58).

Familia

18 urte baino gutxiagoko biztanleak bizi diren 34.175 etxe daude. Gehienak familia nuklearretan bizi dira, hau da, bikote seme-alabadunek osatzen dituztenetan, baina bestelako familia motak gero eta ugariagoak izaten ari dira. 18 urte baino gutxiagoko adingabeen % 12,69 (6.400) **guraso bakarreko** etxeetan bizi da, gehienak emakume bat buru dutenak dira.

Etxeen talde berreginak gero eta gehiago dira, bigarren edo ondorengo ezkontza edo bikotea egin dutenak (EAEn mendeko ondorengoak dituzten familia nuklearren % 3,8), seme-alaba harremana bikoteko kideetako bakar batekin duten seme-alabak bizi daitezkeenak (familia nuklearren seme-alaben % 2,7 ez da bien seme edo alaba).

Bizkaian seme-alabak dituen familia nuklear baten batez besteko tamaina txikitzen joan da azken urteotan eta 3,56 kide ingurukoa da, baina Bilbon adingabeak dituzten ia sei familiatik bat (% 15,63) **familia ugaria** da. Horietan udalerriko biztanle adingabeen % 28,15 bizi da (14.200).

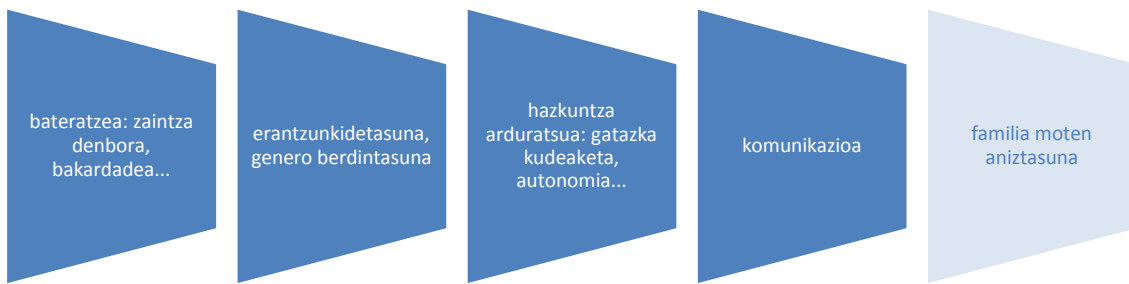
Orokorrean, familien barruan harremanak eta komunikazioa demokratizatzen joan direla ematen du, Bilbon galdetu zaien 8 eta 18 urte bitarteko biztanleen % 74,9k sentitzen du bere gurasoek **etxean zerbait erabakitzen dutenean bere iritzia** kontuan hartzen dutela.

Hala ere, aitek eta amek nahi luketena baino denbora gutxiago ematen dute umeak hazten. Azterlan batzuek adierazten dutenez, erdiak ere ez dira (% 48) astero gurasoekin **hitz egin ahal izateko aisiako uneak** aita-amekin ematen dituzten EAeko 12 eta 18 urte arteko biztanleak.

Gutxi gorabehera euskal biztanleria landunaren herenak (%31,2), seme eta alaba adingabeak zaintzeari dagokionez, **laneko eta familiako bizitzak uztartzeko zailtasun** handiak dituela dio. Biztanleria landunaren 15 urte baino gutxiagoko seme-alaben ia erdiak ez ditu zaintzen ez aitak ez amak eskola orduetatik kanpo (% 48,9). Gehienak ordaindu gabeko senide edo pertsonaren batek zaintzen ditu, beste batzuek ikastetxeko egonaldia luzatzen dute eta batzuk **bakarrik** gelditzen dira.

Beste alde batetik, emakumeen eta gizonen artean zaintza ardurak ez dira berdintasunez banatzen. Seme-alabak zaintzeko lana uzteak edo lanaldia murrizteak gehienbat emakumeek hartzen duten aukera bat izaten jarraitzen du. 2015ean baiezkoarekin ebatzi ziren **lanaldi-murrizketa eta lan-utzialdi** espedienteetan, hamarretik bederatzi (%92,52) emakumeenak izan ziren.

Orokorrean, familiek nolabaiteko kezka ere agertzen dute gatazka egoera batzuk kudeatzeko moduz eta seme-alaben babesa eta beregaintasunean heztea orekatzeko moduz.

Osasuna

Ohiko adierazleek Bilboko haur eta nerabeek, oro har, osasun ona dutela azpimarratzen dute. Bilbon **umeen hilkortasun** tasa (urtebete baino gutxiagokoen 2,16 heriotza, bizirik jaiotako 1.000 umeko) 2014an estatukoaren eta Europakoaren azpitik geratu zen, eta 15 eta 24 urte bitarteko bizkaitarren % 52,4k **bere osasuna oso ona dela uste du**.

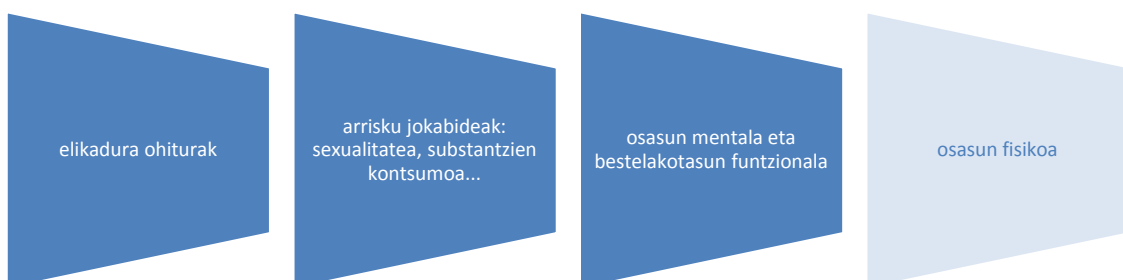
Hala ere, ikusgai egin behar da biztanleriaren zati handi batek mota askotako zailtasunei egiten diela aurre. 15 urte baino gutxiagoko 100 adingabetik 2 inguru dira desgaitasunen bat aitortuta dutenak. Gainera, 14 urte baino gutxiagoko euskal adingabeen % 0,24k **buru osasuneko** gaitzak (depresioa, antsietatea eta abar) dituela uste da eta 15 eta 19 urte bitarteko euskal biztanleen % 13k adierazten du arazo psikologikoak izan dituela (antsietatea, estresa, depresioa...).

Gorputz ariketa biztanle gazteen jardueran orain dela urte batzuk baino handiagoa dela badirudi ere, azpimarratzekoa da 2 eta 17 urte arteko euskal biztanleen % 25,52k gehiegizko pisua duela eta konkretuki % 6,97k **gizentasuna** duela (prebalentzia handiagoa da mutilen nesketan baino). Gure autonomia erkidegoan estatuko batez bestekoa tasa baino apalagoa bada ere (Espainiako adingabeen % 9,56k gizentasuna du), kopurua gero eta kezkarriagoa da, azken bost urteetan ehunekotan ia puntu bi gora egin duelako.

Kezken artean sexu jokaerekin eta substantzien kontsumoarekin zerikusia duten jokabide arriskutsuak ere badaude. Alkoholaren kontsumoan azken 5 urteetan beheranzko joera nabaritu bada ere, ezin da ahaztu 12 urtetik gorako unibertsitateaz kanpoko eskola umeen erdiak baino gehitxoagok (% 55,3) **asteburuetan alkohola hartzeko ohitura duela**, eta % 31,6 gehiegizko edalea edo edale arriskutsua dela asteburuetan.

Kalamuaren kontsumoa ere gutxitzen joan da, baina azken urtean **kontsumitu** duten 15 urtetik 16ra bitarteko euskaldunen ehunekoa (% 43) Espainian (% 22) eta Europan (% 13) izan dena baino askoz handiagoa da.

Tabakoaren kontsumoa, ostera, apur bat goraka doa, 15 urtetik 16ra bitarteko euskal nerabeen % 31k **erretzeko ohitura** du, beraz Europako batezbestekoa (% 28) baino askoz handiagoa dugu.

Hezkuntza

2014/2015 ikasturtean **47.965 ikasle zeuden matrikulatuta** Bilbo udalerrian kokatutako unibertsitatez besteko erregimen orokorreko ikastetxeetan (Bilboko ume eta nerabeen % 4,28 inguru udalerritik kanpoko ikastetxeren batean matrikulatuta egon litekeela jotzen da).

Horietako gehienek (%67,52) itunpeko ikastetxe pribaturen batean ikasten dute, eta 10etik 4 bat dira ikastetxe publikoren batean ikasten dutenak (% 39,67). **Matrikulazio publikoen** pisua Bilbon (% 39,67) EAEkoa (% 50,79) baino ere apalagoa da, eta hau ere estatukoa (% 67,52) baino askoz beherago dabil.

Ikasleen % 48,43k irakasgai guztiak euskaraz ikasten ditu (**D eredua**), Bizkaiaren (% 56,63) eta EAEn (% 61,85) batezbestekoen azpitik, baina ikasle euskaldunen pisua handiagoa da zenbat eta beherago adinean (Haur Hezkuntzan eta Lehen Mailakoan tasak % 61,22ra eta % 56,53ra egiten du gora, hurrenez hurren).

Ikastetxeetan Bilbon jaiotako neska-mutilek **atzerriko jatorria duten ikasleekin** batera ikasten dute (ikastetxe pribatuetan duten pisu erlatiboa % 6,79 da eta ikastetxe publikoetan % 11,71raino igotzen da). Halaber, desberdintasun funtzionala duten neska-mutilekin batera daude, izan ere **hezkuntza premia bereziak** dituzten ikasleen % 84 ikastetxe arruntetan txertaturik daudela zenbatesten baita; estatuko batezbestekoaren (% 79,6) gainera dago tasa hori.

2 urterekin eskolaratzea gure autonomia erkidegoan gora doa etengabe eta 2013-2014 ikasturtean % 91,61era iritsi zen, duela hamar urte geneukan tasa (% 74,3) baino eta orain estatuak duena (% 52,1) baino askoz gorago.

Abandonatze goiztiarraren euskal tasak ere onera egin du azken urteetan. 2015ean 18 eta 24 urte bitarteko biztanleriaren % 9,7k gehienez Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako titulua zeukan eta ez zebilen inolako prestakuntzarik jasotzen. Tasa estatukoaren (% 20) eta Europakoaren (%11) azpitik dago.

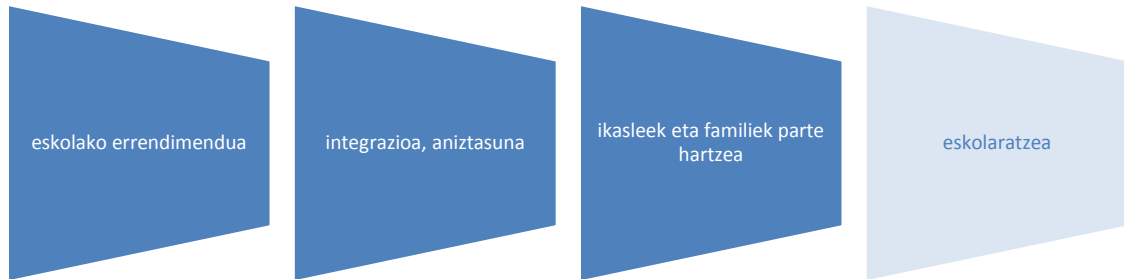
Eskola absentismoari dagokionez, *Eskola-absentismoa Prebenitzeko, Detektatzeko eta Kontrolatzeko Programako* (PAE) datuen arabera, Bilboko 6 eta 16 urte bitarteko eskola umeen % 1,69k jasan lezakeela kalkulatu da.

Aitzitik, eskolako errendimenduak bereganatzen ditu gaur egun kezka nagusiak. Hamar euskal ikasletik zazpi **bigarren hezkuntza amaitzean aurrerapen egokia** badute ere, hau da, ikastaldiari dagozkion irakasgai guzti-guztiak gainditu badituzte ere, azken PISA txostenaren emaitzek nolabaiteko atzerapena erakusten dute hiru urte lehenagoko emaitzekin alderatuta, ebaluatutako hiru gaitasunetan (matematika, zientziak eta irakurketa).

Zehazki ikasleen % 17,4k maila ezegokiak ditu **irakurketa proban**, eta, ELGaren batez besteko maila gainditzen badu ere, ez da heltzen 2020rako Europak duen helburura (maila apaleko ikasleak <% 15).

Azterlan honetan biltzen diren datuek adierazten dutenez, **parte hartzea** ere izan liteke hobetu ez den gai bat ikastetxeen barne bizitzan. 8 eta 18 urte arteko ikasleen laurdena baino apur bat gehiagok bakarrik azaltzen du beren iritziz irakasleek nahikoa galdetzen dietela iritzia gelan zer egin edo ibilaldia nora antolatu erabakitzen dutenean.

Beste alde batetik, familiek aitortu egiten dute, orokorrean, hezkuntza komunitatean duten inplikazioa hobetu daitekeela, eta hezkuntza ez-formalaren arlotik edo osasuna, gizarte zerbitzuak eta abar bezalako beste batzuetatik esku hartzen duten heziketa-eragile sozialek ikastetxeekin koordinazio handiagoa izatea eskatzen dute, funtsezkoak diren gaietan aurrera egiteko, esate baterako, balioetan, premien detekzioan, erantzunen koordinazioan eta abar.

Ongizate materiala

Bilbon dagoen **batez besteko familia errenta** 2013an 33.876 €-an zebilen (33.717 € batez beste Bizkaian), eta desberdintasun handiak daude auzotik auzora. Batezbesteko handiena duen auzoa Abando (53.755 €) da, gero Indautxu (52.059 €) eta Castaños (44.890 €), eta kontrako muturrean Iturrigorri-Peñascal (19.574 €), Uretamendi (19.629 €) eta Otxarkoaga (19.664 €) daude.

Langabezia eta lan prekarietatea dira familien errenta mailan dauden diferentzietako batzuk azaltzen dituzten faktoreak. Lanbidek 2015eko abenduan udalerrirako erregistratu zuen **langabezia** indizea % 17,73 izan zen, Bizkaikoa (% 15,32) eta EAEkoa (% 14,1) baino apur bat handiagoa.

Bilboko biztanleen % 11,4k ez dauka nahikoa diru sarrera oinarrizko beharrei aurre egiteko (elikadura, etxebizitza...), eta horrek esan nahi du EAEko (% 8,2) batezbestekoaren gainetik dagoela **matenu pobrezia**ren arrisku tasa.

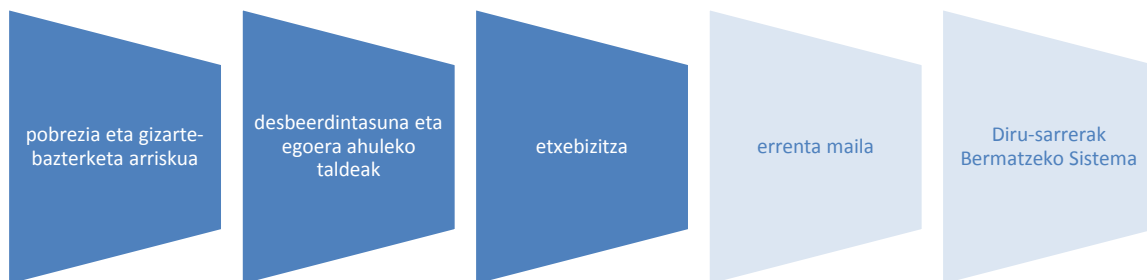
Garrantzitsua da kontuan izatea pobrezia ez diola berdin eragiten biztanleria guztiari, **egoera ahulenean dauden** taldeek indize bereziki altuagoak daukate, besteak beste: 14 urte baino gutxiagokoak dituzten familiak, guraso bakarreko familiak (eta bereziki ama familiakoa buru dutenak) eta atzerriko pertsona bat edo ikasketarik gabeko pertsona bat edo 35 urte baino gutxiagoko pertsona bat buru duten familiak.

Europa 2020 Estrategiaren esparruan gizartetik baztertzeko arriskua dimentsio anitzeko ikuspuntutik neurtzearen alde egin da, hau da, pobrezia egoerak ez ezik, lan intentsitate apaleko egoerak eta oinarrizko ondasun edo zerbitzu batzuk ezin jaso izatea ere kontuan hartuz. **AROPE** tasa honetatik eskura dauden azken datuek adierazten dutenez, 2015ean 16 urte baino gutxiagoko euskaldunen % 21,8 gizartetik baztertzeko arriskuan zegoen, aurreko urtetik ehuneko horrek 3 puntu egin du gora eta bost urte lehenago baino 10 puntu gorago dago, baina hala ere estatuko (34,4) eta Europako (27,7) batezbestekoen azpitik jarraitzen du.

Hainbat azterlanek aitortzen dute gure autonomia erkidegoko Diru-sarreraren Berme Sistemak eta Gizarte Zerbitzuen Sistemak duten balio moteltzailea krisaldiaren ondorioen aurrean, eta EAEko tasak beste lurralde eremu batzuetakoak baino apalagoak izatea neurri batean azaltzen duten faktoreak direla. 2016ko irailean, 18 urte baino gutxiagoko biztanleak zituzten 4.307 familiak jasotzen zuten **Diru-sarrerak Bermatzeko Errenta** (adingabeak zituzten familien %12,6) eta 15

urte baino gutxiagoko 6.130 adingabek jasotzen zuten laguntza hori. Gainera, 18 urte baino gutxiagokoak dituzten 1.903 familia daude Gizarte Larrialdiko Laguntzak jasotzen dituztenak, eta **guraso bakarreko unitateentzako udal subsidioa** jasotzen duten guraso bakarreko 2.338 familia (honelako familien % 46,76).

Etxebizitza *Haurraren Eskubideen Konbentzioak* aipatzen duen ondasun materialetako bat da, haurrek euren garapen fisiko, mental, espiritual, moral eta sozialerako bizitza maila egokia izateko duten eskubidea bermatzeaz diharduenean. Etxebizitza gaur egun familien gastu nagusietako bat da eta etxebizitzagatik familiek duten zorpe maila handia da, beraz krisi egoeretan ugaldu egiten dira ez ordaintzeak eta kaleratzeak. 2015ean Bilbon 559 **kaleratze** judizial betearazi ziren, aurreko urtean baino % 23 gehiago.

Arrisku egoerak edo egoera ahulak

0 eta 18 urte bitarteko 11.564 pertsona egon ziren 2015ean Bilboko Udalaren **Oinarrizko Gizarte Zerbitzuen (OGZ)** kasu aktiboetan inplikaturik, hau da, Bilbon bizi diren 10 ume eta nerabetik 2 inguru.

Urte horretan, arrisku egoerako adingabeak zituzten 1.070 familia artatu ziren OGZetako **gizarte eta heziketa izaerako eta izaera psikosozialeko** udal baliabideetan (udalerriko 18 urte baino gutxiagoko seme-alabak zituzten familia guztien % 3,13). Kasu berriak % 27,06 hazi ziren aurreko urtearekin alderatuta, eta baliteke horrek egoera ahulak ugaldu direla adieraztea, baina litekeena da, era berean, gizarte baliabideetara iristeko modua hobetu delako eta zerbitzu horiek behar duten biztanle gehiagorengana heltzen ari direlako izatea.

Haurren Eskubideen Konbentzioak argi ezartzen du estatuek neurriak hartu behar dituztela umea kalte, abusu fisiko edo mental eta abar guztietatik babesteko. Konkrétuki 2015ean **babesgabetasun arrisku larrian** zeuden adingabeen 83 espediente deribatu ziren Aldundiaren Haur Zerbitzura babes neurriak hartzeko.

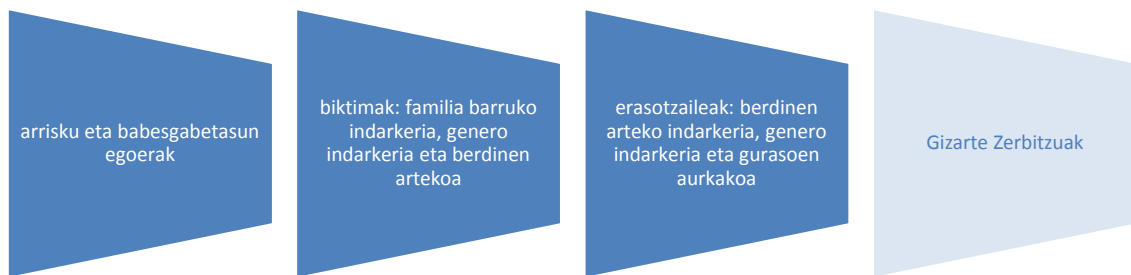
Era berean, urte horretan Ertzaintzak 232 bat **eraso** erregistratu zituen ume eta nerabeen aurka Bilbon, eta horietarik erdiak inguru (horien % 48,27) familia giroan izan ziren. Gainera, gogoratu egin behar da genero indarkeria jasaten duten emakumeen seme-alabak ere horrelako indarkeriaren biktima direla, askotan biktima ikusezinak. Konkrétuki Gizarte Larrialdietako Udal Zerbitzuak (SMUS) 82 adingabe erregistratu zituen **genero indarkeriaren** biktima, azken urtean.

Halaber, emakumeen aurka indarkeria gauzatzen duten nerabeen ikuspuntutik eta gizon-emakumeen arteko berdintasuna bultzatu eta horretan sentsibilizatzen aurrera jarraitu beharri lotuta ere azter daiteke gertakari hau.

Bestalde, amei, aitei edo bestelako senide bizikideei eraso egiten dieten nerabeek gauzatzen duten indarkeriari ere arreta jar dakioko. 2015ean guztira Bilboko 28 familiak eta 30 nerabek (% 2015ean guztira Bilboko 28 familiak eta 30 nerabek (%

50 mutilak eta % 50 neskak) Bizkaiko Foru Aldundiaren *Familian esku hartzeko programa, gurasoen aurkako indarkerian espezializatuan* hartu zuten parte.

Halaber, batez ere eskolako bizikidetzaren esparruan, berdinen arteko tratu txarraren kezka handitu egin da. Horretaz argitaratu diren azken azterlanen arabera, Lehen Hezkuntzako bost ikasletik batek (% 21,7) baieztatzen du eskolan sarritan jasan duela nolabaiteko **tratu txarra bere berdinak direnengandik** (2009an % 16,9 ziren). DBH ikasten duten neska-mutilen % 38k baieztatzen du ikusi egin duela eskolan ikaskideren bat baztertzen bere sexu orientazioagatik edo mutil edo neska izateagatik. Lehen Hezkuntzako ikasleen % 11k **ciberbullying** jazarpena jasan zuen 2012an (beti, askotan edo batzuetan) eta ia % 3 molestatu, mehatxatu edo umiliatu zuten sarritan Internet bidez (beti edo askotan).

Kultura, aisia eta astialdia

Azterlan honetan aplikatu den inkestan jaso diren azken datuen arabera, Bilboko 8 eta 18 urte arteko biztanleriaren % 76,2k **kirola** egiten du gutxienez astean 3 egunez, baina emaitzek desberdintasun argiak erakusten dituzte sexuaren eta adinaren arabera: mutilek gehiago eta adin gutxiagokoek gehiago.

Konkretuki 2015ean Bilbon **Bilbao Kirolak kiroldegi sareko abonatuak** ziren 14 urte baino gutxiagoko 16.225 pertsona zeuden (% 47,69 neskak), hau da, gutxi gorabehera adin horretako 10 bilbotarretik lau, udalaren kiroldegi sarean abonatuta zeuden.

Bilbon 0 urtetik 14 urtera bitarteko 1.000 biztanleko 2,99 **ume jolasen zona publiko** daude, gutxi gorabehera kalkulatuta.

Bilboko haurren ia bi herenek (% 63,8) **nahiko edo oso maiz erabiltzen dituzte hiriko aire zabaleko plazak, parkeak, kirolguneak edo jolas guneak** kalean jolasteko edo kirola egiteko. Gehiengo handi batek (gutxi gorabehera hamarretik zazpik) leku horiek **oso edo nahiko ondo zainduta daudela** irizten dio eta uste dute **behar duten guztia** dutela gustura egoteko, jolas egiteko eta ondo pasatzeko. Hala ere, adina aurrera joan ahala, leku horiek erabiltzen dituzten biztanleen proportzioa eta horiek gogobetarik daudenena jaitsi egiten da. Jaso diren eskarrietan azpimarratzekoa da asteburuetan auzoan lagunekin modu antolatua gabe denbora eman, jolastu edo kirola egin ahal izateko leku "estaliak" aipatzen direla.

Aurreko kopuruak oso onak izan arren, garrantzitsua dirudi begien bistatik ez galtzea azken urteotan aisia ohitura sedentarioek apurka-apurka pisua hartu dutela. Euskal ume eta nerabeek batez beste 2 ordu ematen dituzte egunean telebista, bideoak eta abar ikustera eta ordu eta erdi aparatua elektronikoekin jolas egitera, **pantaila baten aurrean**, askotan Tuenti, Facebook, Twitter, Messenger eta abar bezalako sare sozialak erabiltzeko (hiru eskola umetik ia bik egunero erabiltzen dituzte sare sozial horiek).

Azken urteotan hazi egin den beste fenomeno bat adiskideen lokalak dira. Eskolara dabiltzan euskal biztanleen % 20,7k bere asteko denboraren zati handi bat honelako **lokaletan** ematen du; bost urte lehenago (2006an) % 17,2 inguru zen kopurua.

Udalerriko **aisia eskaintza** dela eta, inkesta egin zaien 8 eta 18 urte arteko hiru pertsonatik gutxi gorabehera batek uste du eskaintza zabala dela eta nahiko gogobetarik agertzen da, batez ere 8 eta 10 urte bitarteko gaztetxoak (talde honetan % 80k balioespen positiboa egiten du). Balioespen epelagoa egiten dutenek batez ere informazio gehiago eskatzen dute, eta jarduera erdi antolatua, aukera eman diezaien euri beste pertsona batzuekin topo egiteko eta ikasteko; era berean, interesa dute eskaintzaren diseinuan protagonismo handiagoa izateko eta parte hartzeko.

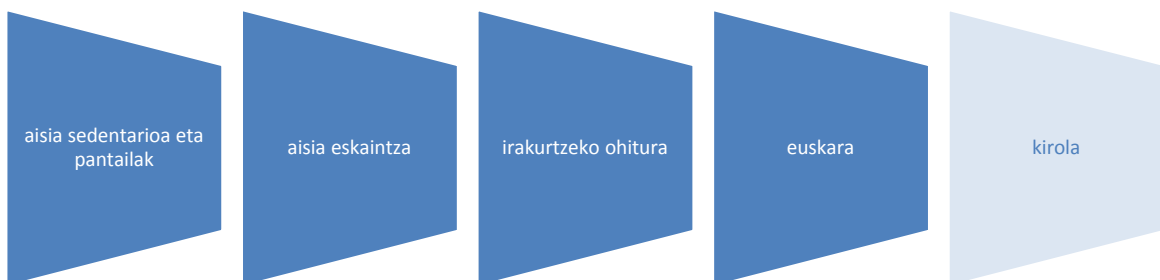
Familiek, berriz, ekintza batzuk egin ahal izateko hobekuntzak egin beharra iradokitzen dute (prezioa, tokiak, betekizunak, desgaitasunak dituzten pertsonentzako egokitzapena...), eta balioak lantzen diren leku "seguruak" ematen dituen aisia eskaintzan interesatuta agertzen dira.

Bestalde, 12 urte baino gehiagoko hamar eskola umetik seik edo esaten dute **kultura ekintzak** egiten dituztela, zinemara, kontzertuetara, museoetara, erakusketetara, antzerkietara eta abar joatea bezalakoak, gutxienez hilean behin, askotan ikastetxeetan beretan programaturiko ekintzen esparruan. Hala ere, beste azterlan batzuek abisua ematen dute nerabearoan ekintza kulturaletan parte hartzearen indizeak askoz ere apalagoak direla eta; horrela, bada, 2012an esate baterako, 15 eta 19 urte zituztenen artean % 21 bakarrik joan zen museora azken hiru hilabeteen eta soilik % 52k irakurri zuen libururen bat aisiagatik azken hilabeteen.

Irakurtzeko ohiturak aipamen berezia merezi du, onura handiak dituelako gaitasunak eskuratzeari lotuta ezagutzak garatzeko, potentzial pertsonala handitzeko eta, azken batean, gizartean parte hartzeko. Azpimarratu behar da, azken urte bietan hobekuntza nabarmena izan bada ere, 11 eta 17 urte bitarteko euskal ume eta nerabeen % 23k ez duela inoiz edo ia inoiz irakurtzen bere astialdian.

Era berean esan daiteke musikarekin egunero harremana izateak **onura ugari dituela ume-umetatik mugimendua eta adimena garatzeko**. 2015ean udalerriko **Udal Musika Eskolan** 8 eta 18 urte arteko 745 pertsona zeuden matrikulatuta (hori adin horretako biztanleen % 2,66 da).

Azkenik, gazteenen arteko euskalduntze maila beste adin talde batzuetako biztanleena baino askoz handiagoa dela esan beharra dago. Horrela, bada, Bilbon euskaldunen batez besteko pisua % 22,9 izanik (Bizkaiko biztanleen % 31,2 euskalduna da), 10 eta 14 urte bitarteko lau pertsonatik hiru **euskaldunak** dira (% 75,26). Kasu honetan euskararen erabilera normalizatzea lortzea da erronka.

Bilbok **parkeek, lorategiek eta berdeguneek** okupaturiko hiri-lur azaleraren ratio apala dauka, % 13,3 jotzen duena. **Eskualdean** batez besteko ehunekoak are txikiagoa bada ere, % 11,46 inguruan baitabil, kontuan hartu behar da Donostiako umeek jolas egiteko erabil daitezkeen aire libreko guneen ratioa % 59,93 dutela eta Gasteizkoek % 16,9.

16 urte baino gehiagoko bilbotar biztanleriak gogobetetasun handia agertzen du hiriko auzoetan izan daitezkeen **bizi kalitatea** dela eta (honi buruzko azken azterlanak 10etik 7ko puntuazioa erakusten du), eta % 11,1 apal batek uste du **barrera arkitektonikoen arazoa** udalerrian handia dela.

Datu horiekin bat, udalerriko ume eta nerabe jendeari egin zaion galdera sortan ikusten denez, hamar neska-mutikotik ia bederatzik uste dute Bilbo **hiri atsegina dela** eta % 74k hiri dibertigarria dela. Puntuaziorik onenak ematen dituztenak Deustuko, Abandoko eta Uribarriko ikasleak dira, eta kritikoen azaltzen direnak Errekaldeko ikasleak dira. Hamarretik ia seik (% 58,4) kaleak **garbi eta zainduta** daudela ikusten dute.

Hirutik bik diotenez, **hiria oso edo nahiko segurua da**. Gehienek (lautik hiruk) uste dute gauez argitasun nahikoa edo asko dagoela eta lasaitasuna eta segurtasuna sentitzen dute Bilboko kaleetatik ibiltzen (neskak apur bat gutxiago), baina ia erdiek (% 44,4) uste dute beribilek ez dituztela nahikoa errespetatzen oinezkoak. Gainera, inkesta egin zaien 18 urte baino gutxiagoko biztanle kopuru handi samarra dago hiria nahikoa edo oso **zaratatsua** sumatzen dutenak (% 32,8).

Inkesta egin zaien hiru umetik bik metroa, autobusa edo tranbia nahikoa edo asko erabiltzen dute, eta erabiltzen duen **garraio publikoarekin** nahiko edo oso gogobeteta agertzen da. Hala ere, 18 urte baino gutxiagoko bost pertsonatik batek bakarrik adierazten du **bizikleta** nahikoa edo asko erabiltzen duela Bilbon eta % 48,1ek oso gutxi erabiltzen duela dio.

Balioak eskuratzeari dagokionez, datuek adierazten dutenez azken urteetako bilakaera positiboa izan bada ere, bai familiak bai hezkuntzako eragileak bereziki kezkatuta ageri dira aniztasun edo bestelakotasunari, genero berdintasunari, kontsumo arduratsuari eta abar errespetu handiagoa izatea lortzearekin. Eskolara dabiltzan biztanleen % 16k ikasketa lagun atzerriko etorkina edukitzeari eta % 30ek **ijitoen etniako** pertsona bat edukitzeari nolabaiteko errefusa azaltzen diola gogoratu behar da.

Gizartean parte hartzea sustatzeko ez da bakarrik behar horretarako bideak eskaintzea, jarrera kritikoa, beregaintasuna, proaktibotasuna era abar sustatzea ere garrantzitsua da. Azterlan batzuek begiz jotzen dutenez, EAEko 12 eta 18 urte arteko eskola umeen % 14,7k gutxienez hilean behin hartzen du parte gazte elkarteetan edo gizarte mugimenduetan.

Azterlan honen esparruan egin den azen inkestak agerian uzten du Bilboko 8 eta 18 urte bitarteko biztanleen % 83k nahi lukeela **Udalak** kontuan hartzea eurek pentsatzen dutena hiriari buruzko erabakiak hartzerakoan, eta % 31,2k uste duela gaur egun oso gutxi hartzen dela kontuan euren iritzia.

Gainera, inkesta egin zaien hamarretik bik Konbentzioan aitortzen zaizkion eskubideak gutxi edo oso gutxi ezagutzen dituela egiaztatu da, eta ezjakintasun maila 15 urte baino gehiagokoan artean handiagoa dela dirudi.

Planaren esparru kontzeptuala

Planaren izaera

Ume eta Nerabeen Plana Bilboko 18 urte baino gutxiagoko pertsoneri orientaturiko udal jarduera guztiak jaso eta antolatzeko tresna izateko sortu da; bai udal sail guztiak dagoeneko garatzen ari diren jarduerak bai datozen urteetan gehitzea aurreikusita dagoenak jasoko ditu. Plan honek eremu honetan esku hartzeko eta koordinazioa eta kudeaketa hobetzeko ikuspegi orokorra emango du.

Planaren indarraldia 2018-2021 izango da eta indarrean dauden beste batzuekin bat etorri beharko du, esate baterako Udal Gobernu Planarekin eta Nazio Batuen Erakundearen Garapen Iraunkorrerako 2030 Agendarekin.

Norentzat den

- Bilbo udalerrian bizi diren ume eta nerabeentzat.
- Gurasoentzat eta adingabeen hazkuntza, hezkuntza eta zaintzaren arduradunentzat.
- Ume eta nerabeen arretarako diharduten instituzio, erakunde eta elkarteetako profesional eta boluntarioentzat.
- Hiritarrentzat, oro har.

Xedea eta helburuak

Planaren **xedea** Bilboko ume eta nerabeei orientaturiko udal ekintzaren koordinazioa eta kudeaketa, talde horren eskubideak beteko direla eta parte hartuko duela bermatzen lagunduko duen lan eta kudeaketa egitura komuna ezarriaz, hobetzea da.

Plan hau, era berean, Udalak ume eta nerabeekin duen konpromiso etengabearen, biztanleriaren sektore honen beharrei erantzuteko duen borondatearen eta helburu horrekin egiten dituen ekintzen etengabeko ebaluazioaren isla da.

Ume eta Nerabeen Plan honen **helburuak** hauek dira:

1. Bilboko ume eta nerabeei zuzendutako jardueraren lan eta kudeaketa sistema bat sortzea, udal mailan partekatua, gai honetako ezagutza elkarri emateko, egin beharreko ekintzak koordinatzeko eta ekintzak ebaluatzeko balioko duena.
2. Umeak eta nerabeak eta udal jardueraz eurek duten ikuspegia zeharretara erantsiko dituen lan kultura bat bultzatzea.
3. Adingabe guztiak eskubide guztiez baliatzea erraztea, hainbat arrazoigatik (ekonomia, generoa, bestelakotasun funtzionala, kultura, jatorria...) egon daitezkeen desabantailazko edo zailtasuneko egoerak konpentsatzen edo berdintzen saiatuz.
4. Umeen eta nerabeen partaidetza aukerak areagotzea euren komunitatean eta euren hirian duten rol aktibo eta protagonista aitortzen den neurrian.
5. Familiei seme-alaben hazkuntzan eta hezkuntzan laguntzea hainbata ekintzaren bitartez.

6. Bilbon umeeekin eta nerabeekin lan egiten duten gainerako eragileekiko elkarlana hobetzea.

Oinarrizko balio edo printzipioak eta jarduteko irizpideak

Oinarrizko balio edo printzipioak

Bilboko Ume eta Nerabeen Plana martxan jartzea gidatu behar duten oinarrizko printzipioak ezartzerakoan, *Bilbao Balioen Hiria* prozesuaren emaitza izan den *Vademecum* dokumentua hartu da erreferentzia. Hortik abiatuta, ume eta nerabeen errealtatera egokitzen eta Planak Udalarari bere rol protagonista nola eragiten dion aztertzen jardun da. Hauxe izan da emaitza:

1. [Giza Eskubideen \(GE\) errespetua](#)

Ume eta nerabeek izate hutsagatik duten duintasunaren aitortzan oinarritzen da Plana, eta hori defendatzera bideratuta dago. Aitortza horretan sartuta daude adingabeak duintasun horren arabera bizi ahal izateko behar diren gizarte, ekonomia eta kultura baldintzak. Halaber, adingabearen balioaren kontzientzia hartzen du, eta pertsona aitortzen ditu, hau da, pertsonaren helburu izaera.

Horrek esan nahi du errealtate sozial eta politiko oro ume eta nerabeen giza duintasunaren defentsaren mendean egon behar duela, eta Giza Eskubideak (GE) gure ordenamendu juridikoaren lege hierarkiaren gailurrean kokatu behar direla.

Giza Eskubideak berdinak dira pertsona guztientzat, ez dago eskubide desberdinik pertsona batzuentzat, besterendu ezinak dira, inori ezin zaizkio kendu, eta unibertsalak dira, pertsona guztiek egoera guztietan dituzte.

Adingabeen kasuan, GE deklarazio unibertsalaz gain, garrantzi berezia hartzen du 1989an NBEk onartu zuen *Umearen Eskubideei buruzko Konbentzioa* aipatzeak, nahitaezkoa baita.

Eremu honetan, Udalarari dagokio, bere eskumenen barruan, bere herrian bizi diren adingabe guztien funtsezko eskubideak bermatu eta sustatzea, eta rol bereziki garrantzitsua du Udalak beharrezko baldintza sozioekonomiko eta kulturalak bultzatzen, ume eta nerabe guztiak, beren gorabeherak gorabehera, dagokien duintasunaren arabera bizi daitezen.

2. [Elkartasuna](#)

Plana, gainera, elkartasunean oinarritzen da, eta elkartasuna ulertzen du, gizarte bateko kideok elkarrekin harremanak izateko dugun moduaren ondorio diren injustizia egoerak izanik, horren erantzukizuna denona dela aitortuz eta horren kontzientzia hartuz, Giza Eskubideen aplikazioaren bidez egoerei aldaketa bilatzeko. Ildo horretan, ahultasunezko edo desabantailazko egoeran dauden banakoen eta gizataldeen alde jokatzeko komunitate politikoarentzako agindu bat da elkartasuna, kasu honetan adingabeen alde, kaltea gertatzea, edo betiketzea, saihesteko.

Elkartasuna pertsona guztiei dagokien duintasunaren aitortzan oinarritzen denez, duintasun hori bortxatzeak talde guztiari eragiten dio eta egoera horren erantzule bihurtzen du.

Elkartasunaren maila kolektibo eta politiko honen inguruan, Udalarari dagokio, beti bere eskumenen barruan, Bilboko adingabeei eragiten dien injustizia estrukturala minimizatzea

eta beren eskubide eta askatasunak guztiz eraginkorrak izatera bideratutako politikak diseinatzea.

3. Partaidetza

Plana, halaber, herritarren partaidetzan oinarritzen da, eta partaidetza esanez adierazi nahi dena erantzukizun instituzionalik ez duten pertsonen eta antolakundeek bizikidetzara hobetzeko egiten duten ekarpena da; ekintza sorta zabala hartzen du. Hertsikiago, herritarrek euren ahotsa entzunarazten duten eta erakundeen erabakietan eragiten saiatzen diren mekanismoekin identifikatzen da partaidetza.

Partaidetza instituzionalizatzeak ondorio positibo batzuk dauzka: 1) prozesu politikoaren legitimotasun handiagoa eta demokraziarekiko konpromisoa sendotzea, 2) herritar aktiboagoak eta auzoarekin arduratsuagoak egitea, 3) politika publiko eraginkoragoak eta testuingurura egokituagoak diseinatzen laguntzen du, 4) erakundeen gizarte kontrola indartzen du, eta 5) erakundeen zaharberritze prozesuak errazten ditu.

Parte hartzeak, gainera, aginpide banaketa dakar, eta hor normalean ahotsik izan ez duten taldeak sartu behar dira; horixe da ume eta nerabeen kasua, eta gaitasun eta baliabide gutxiago eduki dute euren interesei lehentasuna emanarazteko.

Udalari dagokio, adingabeen kasuan, eztabaidarako eta kontsultarako mekanismo instituzionalak martxan jartzea, non eta parte-hartzaileek eurak gobernatzeko arauak diseinatzen eta eztabaidatu beharreko gaiak aukeratzeko parte har dezaketen. Udalak, era berean, parte hartzea funtsari buruzkoa eta eraginkorra izateko behar den informazio guztia eskaini behar du, eta hartzen dituen erabakien kontuak emateko bideak ezarri behar ditu.

4. Sormena

Plan hau oinarritzen den beste printzipioetako bat sormena da, hau da, originala eta ezohikoa den zerbait sortzeko gaitasuna berrikuntzaren aurrekari gisa, berrikuntza sorbidean sortutakoaren aplikazio praktikoa izaki.

Banako eta talde gisa eboluzionatzen laguntzen digun neurrian sormena bera berez balio bat den arren, garrantzitsua da sormenari ikuspegi etikoa erantsi beharra ez ahanzte eta sortutakoaren gizarte balioaren galdera egitea eta ikustea zein neurritan dagoen ondasun handiago baten zerbitzura edo gizarte zuzenagoak eraikitzen laguntzen.

Sormenari dagokionez, Udalak zeregin garrantzitsua dauka jakintzak eta esperientziak, eztabaida, erabakiak eta esperimentazioa trukatzeko sustatuz adingabeen sormena pizteko eta ondasun komunera bideratzeko ingurune bat sortzen.

5. Gizon-emakumeen berdintasuna

Plana oinarritzen den printzipioetako bat gizon-emakumeen berdintasuna da, eta horrek eskatzen duena legezko diskriminaziorik eza baino askoz harago joatea da, benetako aukera berdintasuna lortzeko eta neskatoen eta nerabeen kasuan baliabideak eskuratzeko modua errazteko lan eginaz. Parekotasunak ekintza positiboko neurriak eskatzen ditu, are beharrezkoagoak baitira generoagatik desberdintasuna gizarte mailagatik, jatorriagatik, erlijioagatik edo bestelakotasun funtzionalagatik areagotzen denean.

Feminismoak dinamizatutako borroka gorabehera eta hainbata eremutan emakumeak ahalduz bultzatzeko helburuz araudi eta planetan emakumeen eskubideak apurka-apurka sartu diren arren, asimetriak iraun diraute, emakumeen aurkako zuzeneko, egiturazko eta kulturazko indarkeriaren forma hartuta.

Eremu honetan, Udalari dagokio ekintzak egitea adingabeengan bultzatzeko 1) lidergo femeninoa eremu politiko, sozial, ekonomiko, zientifiko, kultural eta mediatikoan, 2) bizitza profesional eta pertsonalaren bateragarritasuna gizon-emakumeen erantzukidetasunaren ikuspegitik, eta 3) zero tolerantzia genero indarkeriaren aurka.

6. [Ingurumen iraunkortasuna](#)

Ume eta Nerabeen Planak ingurumen iraunkortasuna ere bermatu behar du, hau da, biosferako baliabideak eta beren kalitatea denboran zehar babesten direla ziurtatuz giza jarduerak egituratzeko modua bermatu behar du. Hiri giroan zerbitzu publikoak berdintasunez jasotzen direla bermatzen duten politikak martxan jartzea eta ingurunearen gaineko eragina minimizatzea esan nahi du horrek. Iraunkortasun hori lortzeko, 1) baliabideen erabilera efizientea, 2) hondakinen kudeaketa egokia eta 3) hiritarren ingurumenarekiko jarrerak bultzatu behar dira.

Irudi lezakeena gorabehera, ez da kontu tekniko hutsa, izadiarekiko errespetuzko jarrera bereganatzen duen balio aldaketa bat eskatzen baitu, eta hori ume eta nerabeei transmititzea bereziki garrantzitsua da.

Maila orokorrean, Udalak azpiegiturak sortu eta mantendu behar ditu, eta biztanleriaren ongizatea bultzatuko duten politika ekonomiko eta sozialak martxan jarri behar ditu, hirigune naturalen babesa, hondakinen kudeaketa, airearen kalitatearen zaintza edo hiri garapen iraunkorra bezalako arloak arautzen dituzten araudiak eginik ingurumen iraunkortasunaren printzipioak errespetatuz. Umeen Planaren kasuan Udalaren rola adingabeengan ingurumenarekiko errespetuzkoak diren jarrera arduratsuak bultzatzea da, esate baterako birziklatzeaz, kontsumo arduratsuez edo garraio publikoa erabiltzeaz.

7. [Konpromisoa](#)

Gizarte antolakunde bateko kideek, euren gaitasunak eta ahalmenak ondasun komunaren eta helburu kolektiboan zerbitzurako jartzea helburu hartuta, banaka eta taldean dauzkaten edo beren gain hartzen dituzten erantzukizun edo eginbeharren multzoa da konpromisoa, eta printzipio horretan sostengatzen da Umeen Plana.

Udalaren kasuan, eta ume eta nerabeei begira, talde honetan gizarte osatzen duten gainerako pertsonenganako eta ondasun komunerako konpromiso kolektiboa sustatzeko ardura dago.

8. [Justizia soziala](#)

Umeen Planak gizarte ondasunak berdintasunez banatzea lortzera bideratuta egon behar du, horrela pertsona guztien duintasuna, bereziki adingabeena, eta kohesio soziala ziurtatuz. Printzipio honek banakoaren ekintza ez ezik erkidego politiko baten erakundeena ere gidatzen du.

Ondasun komuna interes pribatuaren ginetik dagoela barneratzea eskatzen du, eta aberastasuna berriro banatzeko mekanismo eraginkorrak aktibatzea dakar, pertsona guztiek

euren oinarrizko askatasunak baliatu ahal ditzaten gutxieneko baldintza materialak bermatzeko. Horrek potentzial integratzaile eta injustizia-konpontzaile bat dauka, erkidegoaren loturak indartzen dituena.

Udalaren eginbeharra ildo horretan tokiko esparruan injustizia estrukturala minimizatzen bideratutako politika publikoak diseinatzea eta legedia egitea da, ume eta nerabeen egoerari arreta berezia jarritz.

9. [Aniztasuna](#)

Umeen Planak arreta berezia jarri behar dio aniztasunari, hots, subjektuen arteko desberdintasuna agerian utziz pertsona errespetua merezi duen izaki moduan aitortzeari loturik bereizkeriaren aurkako balio sakona duen printzipioari, hain zuzen; hor daude sexu aniztasuna, kultura edo erlijio aniztasuna, aniztasun ideologiko-politikoa eta aniztasun edo bestelakotasun funtzionala.

Ume eta nerabeen kasuan bai bereizkeria zuzena (pertsona bat okerrago tratatzea bere jatorri etnikoagatik, erlijioagatik, aukera sexualagatik...) bai zeharkakoa (itxuraz neutroa den xedapen batek pertsona bat desabantailazko egoeran jartzea bere jatorri etnikoagatik, erlijioagatik, aukera sexualagatik...) saihestu behar da.

Maila praktikoan eta adingabeen aniztasunaren errespetua bermatzeko bide gisa, Udalak 1) egon daitezkeen bereizkeria sozial, ekonomiko, politiko eta kulturalako mekanismoak ezabatzea, 2) bereizkeria nola gertatzen den eta bizikidetzarako nolako arriskuak dituten erakusteko pedagogia egitera, eta 3) herri erakundeetan aniztasun funtzional eta kulturala ikusgai bihurtzea bideratutako jarduerak garatu behar ditu.

Jarduteko irizpideak

- [Adingabearen interes gorena](#)

Zeharkako printzipio honen bidez ziurtatu egiten da ume eta nerabeen interesa nagusi izatea, beste edozeinen gainetik, eta adingabeek euren garapen eta ongizaterako behar duten babesa eta zaintza ziurtatzen du.

- [Adingabeen garapen ebolutiboaren arreta](#)

Igarotzen diren etapa eta ziklo guztietan umeek eta nerabeek dituzten beharrei arreta jartzea, eta, ondorioz, Planeko ekintzak horietara egokitu beharra.

- [Politika publiko integralen garapena](#)

Adingabeak eta euren bizitzak eta beharrak osotasun moduan hartzea, eta arreta programa eta zerbitzuen zatikapena eta sektorizazioa gainditzen duen arreta elkarrekin erlazionatu baten aldeko apustua.

- [Koordinazioa eta arrazionaltasuna](#)

Udal sail eta erakundeen arteko koordinazioa, eta horien eta Bilbo udalerrian umeekin eta nerabeekin esku hartzen duten beste administrazio eta/edo gizarte taldeen artekoa,

esfortzuak biltzea, dauden baliabideak errentagarri bihurtzea eta bikoiztasunak eta teilakatzeak saihestea helburu hartuta.

Planaren ildo estrategikoak:

Udal sail eta erakundeek datozen urteetan ume eta nerabeei zuzenduko dieten jarduera giltzaten duten ildo estrategikoak helburu eta ekintzatan konkretatzen dira, eta hauek dira:

1. Lan bizitza eta familia bateragarri egitera eta gurasoei arlo honetan tresnak ematera bideratutako neurrien bitartez seme-alaben hazkuntza arduratsuan familiei laguntzea.
2. Jokabide arriskutsuen prebentzioarekin, ohitura osasungarrien sustapenarekin eta arreta goiztiarrarekin umeen eta nerabeen osasun fisiko eta mentala sustatzea.
3. Desberdintasunari aurrea hartzeko baliabide gisa ikasle guztien eskola arrakasta bultzatzea.
4. Adingabeak dituzten familiei haien garapenean txarrerako eragiten duten beharren estalduran lagunduz umeen desberdintasuna eta pobrezia gutxitzea.
5. Ume eta nerabeen ahultasun, arrisku eta babesgabetasun egoeren prebentzioa, arreta eta esku hartzea hobetzea.
6. Ume eta nerabeen gustu eta beharretara egokitutako inklusiozko eskaintza baten bidez haiek aisia, kultura eta kirol ekintzetan parte hartzea sustatzea
7. Adingabeen kultura identitatearen elementu integratzailea denez haien bizitzako eremu guztietan euskararen ezagutza eta erabilera bultzatzea.
8. Balioen heziketa (aniztasunaren errespetua, genero berdintasuna...), bizikidetza eta parte hartzea hezkuntzako eragile guztiekin koordinaturik bultzatzea
9. Herritarren parte aktibotzat onartuz eta hiriari buruzko erabakietan parte hartzea bermatuz hiriaren diseinuan ume eta nerabeen beharrak zeharretara eranstea.
10. Egiten diren esku hartzeen koherentzia, egonkortasuna, jarraitutasuna, eraginkortasuna eta efizientzia bilatuz erakundeen arteko eta adingabeekin lan egiten duten eragile guztien arteko koordinazioa bultzatzea.

Ekintza plana

Kontu interesgarri batzuk:

Planaren indarraldia

Ume eta Nerabeen Plan honetarako aurreikusitako indarraldia lau urtekoa da, 2018tik 2021era bitartekoa.

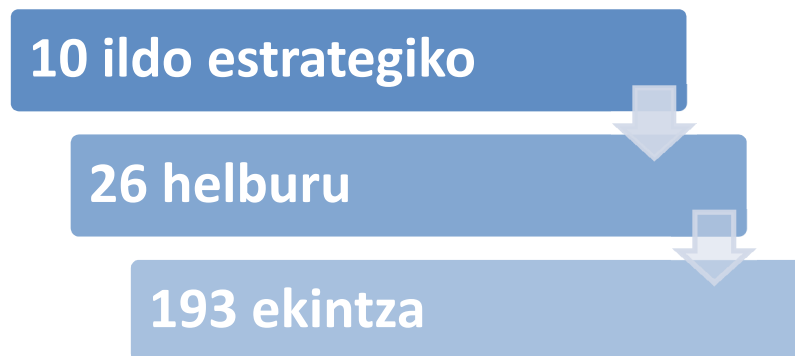
Indarraldi hau bat letorke Bilborentzat UNICEFen Hiri Ume-lagunaren aitortza zigiluaren balioaldiarekin, Hiriak 2018an, beste ekintza batzuez gain, Plan hau eginez lortu nai duen horrekin, hain zuzen.

Ildo horreketan, aurreikusita dago Planean sartuta dauden ia ekintza guztiak berau indarrean dagoen bitartean egitea. Hala, bada, Plana indarrean egongo den lau urteetako bakoitzerako aurreikusi den urteko kronograma ia guztiz bat etorriko litzateke ondorengo tauletan aurkezten den ekintza planarekin².

Planaren egitura

Plana 10 ildo estrategikotan egituratzen da. Horietako bakoitzak helburu bati edo batzuei erantzuten die edo bat edo batzuk biltzen ditu, eta horiek, aldi berean, ekintzatan konkretatzen dira.

Zenbakien aldetik Plana honela laburtu dezakegu:

Aurreko atalean aurreratu diren hamar ildo estrategikoekin erantzun nahi zaien hogeita sei helburuak ondoren zehazten direnak dira:

1. ildo. Lan bizitza eta familia bateragarri egitera eta gurasoei arlo honetan tresnak ematera bideratutako neurrien bitartez seme-alaben hazkuntza arduratsuan familiei laguntzea.

1.1 helburua. Gurasoen familiako eta laneko erantzukizunak bateragarri egiten laguntzea eta prestatzen diren erantzunetan eta laguntzetan familia moten aniztasunari arreta jartzea.

² Arau honen salbuespenak berariazko oin oharrekin adierazten dira.

1.2 helburua. Gatazkak kudeatzeari, komunikazioari, adingabeen autonomia sustatzeari eta besteri dagokienez seme-alaben hazkuntza etapa bakoitzean haien hazkuntza arduratsu eta erantzunkideari aurre egiteko ezagutzak eta tresnak gurasoei ematea.

1.3 helburua. Seme-alabak dituzten familiei neurri ekonomiko eta/edo fiskalen bidez laguntzea.

2. ildo. Jokabide arrikutsuen prebentzioarekin, ohitura osasungarrien sustapenarekin eta arreta goiztiarrarekin umeen eta nerabeen osasun fisiko eta mentala sustatzea.

2.1 helburua. Elikadurari, higienerari, kirolari eta besteri buruzko ohitura osasungarriak sustatzea.

2.2 helburua. Erabakiak informatuta eta irizpidez hartzeko gai izan daitezen, substantzien kontsumoaz edo sexu jokaerez nerabeekiko lanaren hasiera adin goiztiarragoetara aurreratuz kontsumo eta jokaera horiei loturiko arriskuzko portaerei aurrea hartzea.

2.3 helburua. Adingabeekin esku hartzen duten zerbitzu guztien lan bateratua indartuz eta prebentzioa azpimarratuz osasun mentalaren eta aniztasun funtzionalaren arloan lan egitea.

3. ildo. Desberdintasunari aurrea hartzeko baliabide gisa ikasle guztien eskola arrakasta bultzatzea.

3.1 helburua. Bai ikasgela barruan bai kanpoan dauden laguntza programak (eskola laguntzako programak, eskolaz kanpokoak, gizarte lantegi hezitzaileak eta abar) indartuz eta behar diren baliabide materialez eta giza baliabidez hornituz eskolako errendimendua eta arrakasta bultzatzea.

3.2 helburua. Aniztasunari arreta jartzeko programak indartuz eta desgaitasuna, portaeraren nahasteren bat edo ikasteko zailtasunak dituzten ikasleei hezkuntza sistema egokituz eta erronka honetarako baliabidez hornituz desberdintasunari aurrea hartzeko baliabide gisa hezkuntza sistemak duen rola sendotzea.

3.3 helburua. 0 eta 3 urte bitarteko adingabeen ume arretarako sarea sendotzea eta neska-mutikoen garapenean duen onuragarritasunari garrantzia ematea.

4. ildo. Adingabeak dituzten familiei haien garapenean txarrerako eragiten duten beharren estalduran lagunduz umeen desberdintasuna eta pobrezia gutxitzea.

4.1 helburua. Adingabeak ardurapean dituzten egoera ahuleneko familiei euren oinarrizko beharrak estaltzera bideratutako programa eta prestazioen bitartez umeen pobrezia aurrea hartzea eta umeen desberdintasuna gutxitzea

4.2 helburua. Etxebizitza galtzeko arrisku egoerei arreta jartzea

5. ildo. Ume eta nerabeen ahultasun, arrisku eta babesgabetasun egoeren prebentzioa, arreta eta esku hartzea hobetzea.

5.1 helburua. Arrisku egoeren detekzio goiztiarra bultzatzea, bai eta gizarteko esku hartze hezitzaile eta psikosozialen bitartez eta komunitateko baliabideekin koordinatuz familiaren babesa bermatzeko umeen babesgabetasun egoeren prebentzioa, balioespena eta arreta ere bultzatzea.

5.2 helburua. Indarkeria mota desberdinen berezitasunak (berdinen arteko tratu txarra, genero indarkeria eta gurasoekiko indarkeria) eta horien biktimentzako

ondorioak kontuan harturik ume eta nerabeek egiten duten indarkeriari aurrea hartzea eta egoera horiei ekitea.

5.3 helburua. Edozergatik baliabide edo zerbitzu batzuk jasotzeko desabantailazko edo zailtasunezko egoeran egon daitezkeen pertsonak euren eskubideak berdintasunez baliatu ahal ditzaten behar diren neurriak eranstea.

5.4 helburua. Ume eta nerabe taldeekin lan egiten duten profesionalekin sentsibilizazio eta prestakuntza arloan aurrera egitea.

6. ildo. Ume eta nerabeen gustu eta beharretara egokitutako inklusiozko eskaintza baten bidez haiek aisia, kultura eta kirol ekintzetan parte hartzea sustatzea

6.1 helburua. Garapen pertsonala, autonomia eta balioak sustatuko dituen aisia eskaintza plurala, askotarikoa eta erakargarria bultzatu eta eskaintzea

6.2 helburua. Adingabe guztiek, euren familien baliabideak eta bestelako faktoreak gorabehera, kulturaz, astialdiaz eta kirolaz bete-betean goza dezaten eta euren garapen pertsonalerako funtsezkoak diren kultura ohiturak eta gaitasunak berenganatu ahal izateko ekintzak eta ekipamenduak bultzatzea.

7. ildo. Adingabeen kultura identitatearen elementu integratzailea denez haien bizitzako eremu guztietan euskararen ezagutza eta erabilera bultzatzea.

7.1 helburua. Ume eta nerabeen bizitzako arlo guztietan euskararen erabilera handitzea.

8. ildo. Balioen heziketa (aniztasunaren errespetua, genero berdintasuna...), bizikidetzaren eta parte hartzea hezkuntzako eragile guztiekin koordinaturik bultzatzea

8.1 helburua. Aniztasunaren errespetuan aurrera egitea arlo guztietan: sexu orientazioa, aniztasun kultural eta etnikoa, bestelakotasun funtzionala eta abar.

8.2 helburua. Adingabeen artean gizon-emakumeen berdintasuna bultzatzea.

8.3 helburua. Kontsumo arduratsua, euren benetako beharrei egokitutako kontsumoa, ingurumena eta giza eskubideak errespetatzen dituzten produktuak eta zerbitzuak aukeratzeari lehentasuna ematen diona sustatzea.

8.4 helburua. Ume eta nerabeen artean euren gaitasunak ondasun komunaren eta helburu kolektiboen zerbitzura jartzea eta erantzukizunak eta konpromisoak berenganatzea sustatzea.

8.5 helburua. Ikasleek eta familiek ikastetxean parte hartzeari bide ematea.

9. ildo. Herritarren parte aktibotzat onartuz eta hiriari buruzko erabakietan parte hartzea bermatuz hiriaren diseinuan ume eta nerabeen beharrak zeharretara eranstea.

9.1 helburua. Hiriaren eta bere leku, ekipamendu eta zerbitzuen plangintzan eta diseinuan ume eta nerabeen jolas, segurtasun, mugikortasun eta autonomia eskubidea dutenez haien beharren ikuspegia zeharretara eranstea.

9.2 helburua. Umearen Eskubideen Konbentzioan jasotzen diren eskubideak bermatuko dituzten prozesuak eta umeei eragiten dieten politiken diseinuan haurrek parte hartzeko kanalak abian jartzea.

10. ildo. Egiten diren esku hartzeen koherentzia, egonkortasuna, jarraitutasuna, eraginkortasuna eta efizientzia bilatuz erakundeen arteko eta adingabeekin lan egiten duten eragile guztien arteko koordinazioa bultzatzea.

10.1 helburua. Eraginkorrakoak eta efizienteagoak izate aldera eta esku hartze puntual eta/edo estankoak saiheste aldera, esku hartzea koherentea eta egonkor eta jarraitua izan dadin erakundeen arteko koordinazioa eta eragile guztien artekoa bultzatzea.

Ekintza zerrenda:

Atal honetan Ume eta Nerabe Planak hartzen dituen ekintza guztien zerrenda aurkezten da. Horretarako, lau taula mota prestatu dira, datu nagusiak ikuspegi desberdinetatik aurkezten dituztenak, eta, beraz, irakurketa desberdin eta osagarriak eskaintzen dituzte.

Lehenik eta behin, ume eta nerabeentzako ekintzei buruz jaso den informazio guztia ematen da, antolatu diren hamar ildo estrategikoen arabera ordenatuta. Helburua **Planaren aurkezpen orokorra** egitea da, **maila estrategikoan**.

Taula hauetan ematen da ekintza bakoitzak erantzuten dion *helburu nagusiari* buruzko informazioa; zenbait ekintza taldekatuta dituen *jarduera orokorraren* izena eta helburuak, hartzailak edo antzeko metodologiak; ekintzaren *erreferentzia kodea* (hortik abiatuta ekintza bakoitza helburu eta ildo estrategiko batekin identifikatzea dago); ekintza bakoitzaren *adina*; eta ekintza bakoitzak bere helburuaz gain bultzatzen dituen beste *helburuak*.

Bigarrenik, dagoen informazioa ezarritako hogeita sei helburuen arabera sistematizatu da. Aurkezpen honen helburua **xehetasun handiagoko aurkezpena** eta **lanerako atalkatuagoa** ematea da.

Taula hauetan informazioa ematen da ekintza bakoitzaren *ardura duen udal sail edo erakunde arduradunaz*; horri ematen zaizkion *baliabideak* (gehienetan urteko aurrekontua); ekintzaren arduraren duen sailak jarri duen *ekintzaren adierazlea* haren jarraipena egiteko; eta datuak dauzkagun azken urteko adierazle honen balioa (*oinarri lerroa*).

Hirugarrenik, ume eta nerabeentzako ekintzen informazioa ematen da Garapen Iraunkorreko Helburuei eta NBEren 2030 Agendaren jomugei³ laguntzen dieten neurrian ordenatuta.

Horrela, taula hauek jasotzen dituzte Planean biltzen diren ekintzekin zerikusia duten GIHak eta jomuga konkretuak, horietako bakoitzari laguntzen dioten *ekintza kopurua* eta horiek identifikatzeko balio duten *erreferentzia kodeak* (lehen tauletan azaldutakoan oinarrituta).

Azkenik, Plan honetan jasotzen diren ekintzei buruzko informazioa, orientatuta dagoen adin taldearen arabera ordenatuta ageri da.

Horietan, informazioa ematen da adin talde bakoitzera orientaturiko *ekintza kopuruaz*, eta horiek identifikatzeko *erreferentzia kodeak* eta *izena* ere ematen da.

³Ondoren ematen den estekan informazio gehiago lor daiteke Garapen Iraunkorreko Helburuez, eta horien zerrenda osoa eta jomugak ere badaude.

<http://www.un.org/sustainabledevelopment/es/objetivos-de-desarrollo-sostenible>

Dokumentu honek biltzen duen informazioaz gain, Planak **eranskin** bat dauka (Excel formatuan), ekintza bakoitzari buruzko datuak xehetasun handiagoz ematen dituena, eta nahi duten udal sail eta erakundeei azterketa osagarriak egiten lagunduko die.

Zehazkiago, eranskinak datu matrize bat dakar, eta eremu hauek ditu:

- *Ildo estrategikoa;*
- *Helburua;*
- *Ekintza orokorra;*
- *Ekintza kodea;*
- *Jarduera;*
- *Deskripzioa;*
- *Sail edo erakunde arduraduna;*
- *Beste helburuetarako ekarpena (2. aukera);*
- *Beste helburuetarako ekarpena (3. aukera);*
- *Adina (birkodetu gabe);*
- *Jaioberri aroa (0-2 urte);*
- *I. haurtzaroa (3-8 urte);*
- *II. haurtzaroa (9-11 urte);*
- *Lehen nerabezaroa (12-14 urte);*
- *Nerabezaro aurreratua (15-17 urte);*
- *Gurasoak, tutoreak, familiak, helduak;*
- *Aurreikusitako denbora epea;*
- *Udal Gobernu Planarekiko uztardura;*
- *Udal Gobernu Planarekiko uztardura (kodeak);*
- *Garapen Iraunkorreko Helburuekiko uztardura (2030 Agenda);*
- *Baliabideak 2016an;*
- *Erabiltzaile bolumena 2016an;*
- *Ekintza-adierazlea;*
- *Egiaztapen iturria;*
- *Oinarri lerroa;*
- *Informazioa emateko arduraduna.*

Tauletan ageri diren kontzeptu nagusien glosarioa

Atal honetan azaltzen dira dokumentu honetan agertzen diren taulan erabilitako terminoak, taulak hobeto ulertzeko. Hauetan erabili diren kontzeptuak ondorengoak dira:

Ildo estrategikoak

Datozen urteetan garatu beharreko lana zedarrizten eta gidatzen duten eta Plan honen xedea eta helburuak lortzen laguntzen duten bide edo lerro handiak dira.

Helburuak

Ildo estrategikoetan txertatzen dira, eta gure gurariak eta datozen urteetan sortu nahi ditugun aldaketak konketuago zehazteko balio digute. Ekintzak orientatzen dituzte eta zentzua ematen diete.

Jarduera orokorrak

Elementu komun bat edo gehiago dituztelako elkarrekin zerikusia duten ekintzak elkartzen dituen izena da. Elementu horiek berariazko helburu bat, biztanle hartzaileak, esku hartzeko metodologia, jarduteko eremua eta abar izan daitezke.

Ekintza kodea

Ekintza bakoitza identifikatzeko balio duen zenbakizko kode bat da eta 4 zifra ditu. Lehenak ekintza bakoitza kokatzen den ildo estrategikoa adierazten du, bigarrenak zein helburutan kokatu den eta hirugarrenak jarduera orokorra.

Ekintza

Kategoria honetan sartu dira ume eta nerabeentzat udal sail edo erakundeek abian jarri dituzten proiektu, programa, zerbitzu edo egintza konkretuak, jarritako helburuak lortzeko balio digutenak.

Adina

Ekintzak zein adinetarako den adierazten du.

Udal sail edo erakunde arduraduna

Ekintzaren erantzukizuna duen udal sail edo erakundea ezartzen du.

Urteko aurrekontua

Ekintza bakoitzaren urteko kostua ematen du. Datua, besterik esaten ez bada, 2016koa da, kasurik gehienetan informazioa dagoen azken urtea delako. Kasu batzuetan, sail edo erakunde arduradunei zail egiten zaienez kalkulatzeari, jasotzen den datua ez da programa edo proiektua egitearen edo kontratatzearen kostua, jatorriko partidaren kopurua baino.

Ekintza-adierazlea

Gelaxka honetan parametro bat identifikatu da, kasu batzuetan bat baino gehiago, ekintzaren jarraipena egiterakoan arreta jarriko zaion ekintzarekin erlazionatuta dagoena.

Adierazlearen balioa 2016an

Gelaxka honek ekintza-adierazlearen balio bat jasotzen du ekintza bakoitzerako 2016an, kasurik gehienetan datuak dauden azken urtealdia delako.

Garapen iraunkorreko helburuak (GIH) eta jomugak

Gelaxka honetan NBEk *Garapen Iraunkorrerako 2030 Agendan* ezarritako helburuak eta jomugak adierazten dira, horiek lortzen laguntzen baita ekintza bakoitza eginaz. Ikus daitekeenez, beti ez datoz bat Plan honetan jasotzen diren ekintzak eta Agenda horretako helburu eta jomugak.

Adin tartea

Datu honek Plan honetan jasotzen den ekintza bakoitza zein adin bitartetako pertsoneri zuzenduta dagoen islatzen du. Ekintza guztiak sailkatu diren bost kategoriak (0-2, 3-8, 9-11, 12-14 eta 15-17 urte) udalerriko ume eta nerabeentzat lanik gehien egiten duten udal sailekin adostuta ezarri dira, adin talde bakoitzaren interes eta gustuez udal sail horiek duten ezagutza aintzat harturik.

UME ETA NERABEENTZAKO EKINTZA PLANA ILDO ESTRATEGIKOAREN ARABERA

Ildo estrategikoa	Helburua	Batez ere helburu honetan laguntzen duten ekintzen kopurua	
1. Lan bizitza eta familia bateragarri egitera eta gurasoei arlo honetan tresnak ematera bideratutako neurrien bitartez seme-alaben HAZKUNTZA arduratsuan familiei laguntzea	1.1. Gurasoen familiako eta laneko erantzukizunak bateragarri egiten laguntzea eta prestatzen diren erantzunetan eta laguntzetan familia moten aniztasunari arreta jartzea.	12	24
	1.2. Gatazkak kudeatzeari, komunikazioari, adingabeen autonomia sustatzeari eta besteri dagokienez seme-alaben hazkuntza etapa bakoitzean haien hazkuntza arduratsu eta erantzunkideari aurre egiteko ezagutzak eta tresnak gurasoei ematea.	6	
	1.3. Seme-alabak dituzten familiei neurri ekonomiko eta/edo fiskalen bidez laguntzea	6	
2. Jokabide arriskutsuen prebentzioarekin, ohitura osasungarrien sustapenarekin eta arreta goiztiarrekin umeen eta nerabeen OSASUN fisiko eta mentala sustatzea	2.1. Elikadurari, higieneari, kirolari eta besteri buruzko ohitura osasungarriak sustatzea.	23	34
	2.2. Erabakiak informatuta eta irizpidez hartzeko gai izan daitezten, substantzien kontsumoaz edo sexu jokaerez nerabeekiko lanaren hasiera adin goiztiaragoetara aurreratuz kontsumo eta jokaera horiei loturiko arriskuzko portaerei aurrea hartzea.	8	
	2.3. Adingabeekin esku hartzen duten zerbitzu guztien lan bateratua indartzu eta prebentzioa azpimarratuz osasun mentalaren eta aniztasun funtzionalaren arloan lan egitea.	3	
3. Desberdintasunari aurrea hartzeko baliabide gisa ikasle guztien ESKOLA ARRAKASTA bultzatzea.	3.1. Bai ikasgela barruan bai kanpoan dauden laguntza programak (eskola laguntzako programak, eskolaz kanpokoak, gizarte lantegi hezitzaileak eta abar) indartzu eta behar diren baliabide materialez eta giza baliabidez hornituz eskolako errendimendua eta arrakasta bultzatzea.	3	9
	3.2. Aniztasunari arreta jartzeko programak indartzu eta desgaitasuna, portaeraren nahasteren bat edo ikasteko zailtasunak dituzten ikasleei hezkuntza sistema egokitzu eta erronka honetarako baliabidez hornituz desberdintasunari aurrea hartzeko baliabide gisa hezkuntza sistemak duen rola sendotzea.	2	
	3.3. 0 eta 3 urte bitarteko adingabeen ume arretarako sarea sendotzea eta neska-mutikoen garapenean duen onuragarritasunari garrantzia ematea.	4	
4. Adingabeak dituzten familiei haien garapenean txarrerako eragiten duten beharren estalduran lagunduz umeen desberdintasuna eta POBREZIA gutxitzea.	4.1. Adingabeak ardurapean dituzten egoera ahuleneko familiei euren oinarriko beharrak estaltzera bideratutako programa eta prestazioen bitartez umeen pobrezia aurrea hartzea eta umeen desberdintasuna gutxitzea	4	6
	4.2. Etxebizitza galtzeko arrisku egoerei arreta jartzea.	2	
5. Ume eta nerabeen ahultasun, ARRISKU eta BABESGABETASUN egoeren prebentzioa, arreta eta esku hartzea hobetzea	5.1. Arrisku egoeren detekzio goiztiarra bultzatzea, bai eta gizarteko esku hartze hezitzaile eta psikosozialen bitartez eta komunitateko baliabideekin koordinatuz familiaren babesa bermatzeko umeen babesgabetasun egoeren prebentzioa, balioespena eta arreta ere bultzatzea.	11	16
	5.2. Indarkeria mota desberdinen berezitasunak (berdinen arteko tratu txarra, genero indarkeria eta gurasoekiko indarkeria) eta horien biktimentzako ondorioak kontuan harturik ume eta nerabeek egiten duten indarkeriari aurrea hartzea eta egoera horiei ekitea.	1	
	5.3. Edozergatik baliabide edo zerbitzu batzuk jasotzeko desabantailazko edo zailtasunezko egoeran egon daitezkeen pertsonen euren eskubideak berdintasunez baliatu ahal ditzaten behar diren neurriak eranstea.	3	
	5.4. Ume eta nerabe taldeekin lan egiten duten profesionalekin sentsibilizazio eta prestakuntza arloan aurrera egitea.	1	

6. Ume eta nerabeen gustu eta beharretara egokitutako inklusiozko eskaintza baten bidez haiek aisia, kultura eta kirol ekintzetan parte hartzea sustatzea	6.1. Garapen pertsonala, autonomia eta balioak sustatuko dituen aisia eskaintza plurala, askotarikoa eta erakargarria bultzatu eta eskaintzea.	13	71
	6.2. Adingabe guztiek, euren familien baliabideak eta bestelako faktoreak gorabehera, kulturaz, astialdiaz eta kirolaz bete-bete goza dezaten eta euren garapen pertsonalerako funtsezkoak diren kultura ohiturak eta gaitasunak berenganatu ahal izateko ekintzak eta ekipamenduak bultzatzea.	58	
7. Adingabeen kultura identitatearen elementu integratzailea denez haien bizitzako eremu guztietan EUSKARAREN ezagutza eta erabilera bultzatzea.	7.1. Ume eta nerabeen bizitzako arlo guztietan euskararen erabilera handitzea.	8	8
8. BALIOEN heziketa (aniztasunaren errespetua, genero berdintasuna...), bizikidetzeta eta parte hartzea hezkuntzako eragile guztiekin koordinaturik bultzatzea	8.1. Aniztasunaren errespetuan aurrera egitea arlo guztietan: sexu orientazioa, aniztasun kultural eta etnikoa, bestelakotasun funtzionala eta abar.	2	9
	8.2. Adingabeen artean gizon eta emakumeen berdintasuna bultzatzea.	2	
	8.3. Kontsumo arduratsua, euren benetako beharrei egokitutako kontsumoa, ingurumena eta giza eskubideak errespetatzen dituzten produktuak eta zerbitzuak aukeratzeari lehentasuna ematen diona sustatzea.	2	
	8.4. Ume eta nerabeen artean euren gaitasunak ondasun komunaren eta helburu kolektiboen zerbitzura jartzea eta erantzukizunak eta konpromisoak berenganatzea sustatzea.	2	
	8.5. Ikasleek eta familiek ikastetxean parte hartzeari bide ematea.	1	
9. Herritarren parte aktibotzat onartuz eta hiriari buruzko erabakietan PARTE HARTZEA bermatuz HIRIAREN diseinuan ume eta nerabeen beharrak zeharretara eranstea.	9.1. Hiriaren eta bere leku, ekipamendu eta zerbitzuen plangintzan eta diseinuan ume eta nerabeen jolas, segurtasun, mugikortasun eta autonomia eskubidea dutenez haien beharren ikuspegia zeharretara eranstea.	5	11
	9.2. Umearen Eskubideen Konbentzioan jasotzen diren eskubideak bermatuko dituzten prozesuak eta umei eragiten dieten politiken diseinuan hurrek parte hartzeko kanalak abian jartzea.	6	
10. Egiten diren esku hartzeen koherentzia, egonkortasuna, jarraitutasuna, eraginkortasuna eta efizientzia bilatuz erakundeen arteko eta adingabeekin lan egiten duten eragile guztien arteko koordinazioa bultzatzea.	10.1. Eraginkorrakoak eta efizienteagoak izate aldera eta esku hartze puntual eta/edo estankoak saiheste aldera, esku hartzea koherentea eta egonkor eta jarraitua izan dadin erakundeen arteko koordinazioa eta eragile guztien artekoa bultzatzea.	5	5

Oharra: ekintza batzuek helburu bati baino gehiagori eragiten diote, baina laburpen taula honetan helburu eta ildo estrategiko bakoitzari lotutako ekintzak baino ez dira kontuan hartu, ekarpen nagusia zeinentzat den kontuan hartuta.

1. ildo estrategikoa. Lan bitzta eta familia bateragarri egitera eta gurasoei arlo honetan tresnak ematera bideratutako neurrien bitartez seme-alaben hazkuntza arduratsuan familiei laguntzea

Helburua	Jarduera orokorra	Ekintza kodea	Ekintza	Adina	Beste helburuetarako ekarpena
1.1. Gurasoen familiako eta laneko erantzukizunak bateragarri egiten laguntzea eta prestatzen diren erantzunetan eta laguntzetan familia moten aniztasunari arreta jartzea.	1.1.1. Aste Santuko oporraldiko jolas eta/edo aisia eskaintza	1.1.1.1.	Aste Santuko Guneberri programa	5-8 urte	7.1.
		1.1.1.2.	Aste Santuko Kideberri programa	9-11 urte	7.1.
		1.1.1.3.	Aste Santuko Zumizgai kanpalekua	4-11 urte	7.1.
		1.1.1.4.	Aste Santuko Zientzia Zorua programa	8-11 urte	7.1.
	1.1.2. Udako oporraldiko jolas eta/edo aisia eskaintza	1.1.2.1.	Udako Jolastokia uda programa	3-5 urte	7.1.
		1.1.2.2.	Eguneko Udalekuen uda programa	3-11 urte	7.1.
		1.1.2.3.	Udako Zumizgai kanpalekua	4-11 urte	7.1.
	1.1.3. Eguberriko oporraldiko jolas eta/edo aisia eskaintza	1.1.3.1.	Eguberriko Gabongune programa	5-8 urte	7.1.
		1.1.3.2.	Eguberriko Gabonkide programa	9-11 urte	7.1.
		1.1.3.3.	Eguberriko Zeu Moldatu/Ingénietelas programa	8-11 urte	7.1.
		1.1.3.4.	Eguberriko Zumizgai kanpalekua	4-11 urte	7.1.
		1.1.3.5.	Eguberriko umeen gida	Gurasoak, tutoreak, familiak, helduak	
	1.2. Gatazkak kudeatzeari, komunikazioari, adingabeen autonomia sustatzeari eta besteri dagokienez seme-alaben hazkuntza arduratsu eta erantzunkideari aurre egiteko ezagutzak eta tresnak gurasoei ematea.	1.2.1. Hazkuntzan eta hezkuntzan informazioa, orientazioa eta laguntza gurasoei eskaintzea	1.2.1.1.	Familian Hezi eta Hazi zerbitzua	Adin guztiak
1.2.1.2.			Guraso eskola	Helduak	8.1.
1.2.1.3.			Egoera ahulean dauden adingabeen eta/edo euren senideen partaidetza bultzatzen duten proiektuak diruz laguntzea	0-18 urte	5.1./5.4.
1.2.1.4.			18 urte baino gutxiagoko pertsonen ongizatea sustatzen duten proiektuak diruz laguntzea	0-18 urte	5.1./5.4.
1.2.2. Droga mendekotasunaren eta beste mendekotasun batzuen prebentzioari buruz familiak eta beste hezkuntza-eragileak informatzea eta orientatzea		1.2.2.1.	Droga mendekotasunen prebentziorako eskolak	Helduak	
		1.2.2.2.	Nerabeak dituzten familientzako orientazio zerbitzua (kontsumoei buruzko kontsultak)	Helduak	
1.3. Seme-alabak dituzten familiei neurri ekonomiko eta/edo fiskalen bidez laguntzea	1.3.1. Familia ugarietzako zerga hobariak	1.3.1.1.	Familia ugarietako mekanikoko ibilgailuen gaineko zergaren hobaria ematea	Adin guztiak	
	1.3.2. Seme-alaba adingabeak dituzten familiei, familia ugarietako eta/edo guraso bakarreko familiei tarifak eta zerbitzuen prezioak merkatzea	1.3.2.1.	Familia ugarietako kideei Bilbobuseko tarifa merkatuak eskaintzea	Adin guztiak	
		1.3.2.2.	Gazteria eta Kirol Sailaren programetan familia ugarietzako prezio merkatuak eskaintzea	0-17 urte	
		1.3.2.3.	Bilbao Kirolak-en familia ugarietako, guraso bakarreko familiei eta guraso bakarreko familia ugarietako familiei abonamenduak eskaintzea	Adin guztiak	
		1.3.2.4.	Azkuna zentroko kirol zerbitzuetan guraso bakarreko familiei familiako abonamenduak eta adingabeei deskontuak egitea	Adin guztiak	
		1.3.2.5.	Bilbao Musika musika irakasteko zerbitzuan familia ugarietako eta guraso bakarreko familiei kenketak egitea	0-17 urte	

2. ildo estrategikoa. Jokabide arriskutsuen prebentzioarekin, ohitura osasungarrien sustapenarekin eta arreta goiztiarrarekin umeen eta nerabeen osasun fisiko eta mentala sustatzea.

Helburua	Jarduera orokorra	Ekintza kodea	Ekintza	Adina	Beste helburuetarako ekarpena
2.1. Elikadurari, higieneari, kirolari eta besteri buruzko ohitura osasungarriak sustatzea.	2.1.1. Elikadura osasungarria, higiena eta osasuna sustatzea	2.1.1.1.	Higiene pertsonaleko programa	8-9 urte	
		2.1.1.2.	Aho-hortzen osasun programa	6-7 urte	
		2.1.1.3.	Elikadura osasungarriaren programa	6-12 urte	
		2.1.1.4.	Lehen laguntza eta BBB programa	16-17 urte	
		2.1.1.5.	Osasun ikastaroak	Hezkuntza komunitate guztia	
	2.1.2. Pubertaroko eta nerabearoko aldaketei buruzko informazioa eta hausnarketa guneak	2.1.2.1.	Pubertaroko programa	12 urte	
		2.1.2.2.	Nerabeen programa	16 urte	
		2.1.2.3.	Gure gorputza aldagai programa	11 urte	
		2.1.2.4.	Osasunaren informazio puntu pertsonalizatua	18-35 urte	
	2.1.3. Gorputz ariketa eta kirola sustatzea	2.1.3.1.	0-14 urte bitartekoentzako ikastaro programa	0-14 urte	6.1./1.1.
		2.1.3.2.	14-18 urte bitartekoentzako ikastaro programa	14-18 urte	6.1./2.2.
		2.1.3.3.	0-2 urteko jaioberrientzako igeriketa programa	0-2 urte	3.3./1.1.
		2.1.3.4.	Igeri jai programa (2-8 urte)	2-8 urte	6.1./3.1.
		2.1.3.5.	Aste Santuko kirol programa	6-13 urte	6.1./1.1.
		2.1.3.6.	Udako kirol programa	6-13 urte	6.1./1.1.
		2.1.3.7.	Eguberriko kirol programa	6-13 urte	6.1./1.1.
		2.1.3.8.	Udalaren kirol eskola	8-12 urte	6.1./3.1.
		2.1.3.9.	Hitzartutako kirol eskolak	6-18 urte	6.1./3.1.
		2.1.3.10.	Superheroi programa (5-10 urte)	5-10 urte	6.1./3.1.
		2.1.3.11.	Eskolako igeriketari diru laguntzak ematea (8-11 urteko ikasleentzat)	8-11 urte	
2.2. Erabakiak informatuta eta irizpidez hartzeko gai izan daitezten, substantzien kontsumoaz edo sexu jokaerez nerabeekiko lanaren hasiera adin goiztiaragoetara aurreratuz kontsumo eta jokaera horiei loturiko arriskuzko portaerei aurrea hartzea.	2.2.1. Drogen kontsumoari buruzko eta/edo mendekotasunei aurrea hartzeko ume eta nerabeen sentsibilizazioa, informazioa eta gaikuntza	2.1.3.12.	CAF JAIOBERRI UR ikastaroak	12-36 hilabete	3.1./6.2.
		2.1.3.13.	CAF Haur UR ikastaroak	4-12 urte	3.1./6.2.
		2.1.3.14.	CAF Haur LUR ikastaroak	4-12 urte	3.1./6.2.
		2.2.1.1.	Droga mendekotasunen prestakuntza saioak / prebentzio programak	6-12 urte	
2.2.1.2.		Gizarte trebetasunei buruzko soziodrama saioak	3-7 urte		
2.2.1.3.		Droga mendekotasunen prestakuntza saioak / prebentzio programak	12-18 urte		
2.2.1.4.		Txotxongilo antzezenak (droga mendekotasunen prebentzioa)	3-7 urte		
2.2.1.5.		"Aukeratzten hasita" antzerki bidezko prebentzio saioak	16-18 urte		
2.2.1.6.		Zinema saioak (droga mendekotasunen prebentzioa)	16-18 urte		
2.2.1.7.		Alkohola eta beste drogak kontsumitzearen ondorio diren arriskuak kudeatzeko prestakuntza lantegiak	16-18 urte		
2.2.1.8.		Aisiaguneetan eta Aste Nagusian droga mendekotasunaren informazio eta prebentzio zerbitzua eskaintzea	18 urtetik aurrera		
2.3. Adingabeekin esku hartzen duten zerbitzu guztien lan bateratua indartuz eta prebentzioa azpimarratuz osasun mentalaren eta aniztasun funtzionalaren arloan lan egitea.	2.3.1. Laguntza psikosozialeko programak	2.3.1.1.	Modulu Psikosozialetako ume eta nerabeentzako Osasun Mentaleko programa	0-18 urte	5.1./5.2.
		2.3.1.2.	Portaera arriskutsua duten nerabeei eta euren familiei arreta egiteko HIRUSTA proiektua (Gizakia fundazioa)	13-18 urte	5.1./5.2.
		2.3.1.3.	Haur eta gazteen osasun mentalaren sustapena (Haurrentzat elkarte)	0-18 urte	

3. ildo estrategikoa. Desberdintasunari aurrea hartzeko baliabide gisa ikasle guztien eskola arrakasta bultzatzea.

Helburua	Jarduera orokorra	Ekintza kodea	Ekintza	Adina	Beste helburuetarako ekarpena
3.1. Bai ikasgela barruan bai kanpoan dauden laguntza programak (eskola laguntzako programak, eskolaz kanpokoak, gizarte lantegi hezitzaileak eta abar) indartuz eta behar diren baliabide materialez eta giza baliabidez hornituz eskolako errendimendua eta arrakasta bultzatzea.	3.1.1. Eskola eta hezkuntza laguntza	3.1.1.1.	Ikasten badakizu?/¿sabes estudiar? ikasteko tekniken praktika lantegiak		
		3.1.1.2.	MEDIALAB 1	8-16 urte	6.2./7.1.
	3.1.2. Eskola publikoen eraikinak mantentzea	3.1.2.1.	Eskola publikoen eraikinak mantentzea eta hobetzea	0-12 urte	
3.2. Aniztasunari arreta jartzeko programak indartuz eta desgaitasuna, portaeraren nahasteren bat edo ikasteko zailtasunak dituzten ikasleei hezkuntza sistema egokituz eta erronka honetarako baliabidez hornituz desberdintasunari aurrea hartzeko baliabide gisa hezkuntza sistemak duen rola sendotzea.	3.2.1. Adingabeentzako eskola laguntza eta gizarte eta hezkuntza laguntza	3.2.1.1.	Eskolako gizarte laguntzako lantegiak	0-16 urte	1.1.
		3.2.2. Hezkuntzari laguntzeko eskolaz kanpoko ekintzak	3.2.2.1.	Hezkuntzari laguntzeko diruz lagundutako proiektuak	6-16 urte
3.3. 0 eta 3 urte bitarteko adingabeen ume arretarako sarea sendotzea eta neska-mutikoen garapenean duen onuragarritasunari garrantzia ematea.	3.3.1. Haur eskolak eraiki eta handitzea	3.3.1.1.	Zamakolako haur eskola eraikitzea	0-2 urte	
		3.3.1.2.	Sánchez Marcos haur eskola eraikitzea	0-2 urte	
		3.3.1.3.	San Ignazioko haur eskola handitzea	0-2 urte	
		3.3.1.4.	Iruartetako haur eskola eraikitzea	0-2 urte	

4. ildo estrategikoa. Adingabeak dituzten familiei haien garapenean txarrerako eragiten duten beharren estalduran lagunduz umeen desberdintasuna eta pobrezia gutxitzea.

Helburua	Jarduera orokorra	Ekintza kodea	Ekintza	Adina	Beste helburuetarako ekarpena
4.1. Adingabeak ardurapean dituzten egoera ahulenerako familiei euren oinarrizko beharrak estaltzera bideratutako programa eta prestazioen bitartez umeen pobrezia aurrea hartzea eta umeen desberdintasuna gutxitzea	4.1.1. Oinarrizko beharrei erantzuteko baliabide nahikoa ez duten familiei laguntzea	4.1.1.1.	Gizarte larrialdiko laguntzak	0-18 urte	
		4.1.1.2.	Udalaren laguntza bereziak	0-18 urte	
		4.1.1.3.	Caixa Haurren aldeko proiektua	0-18 urte	5.3.
	4.1.2. Baliabide nahikoa ez duten guraso bakarreko familiei laguntzea	4.1.2.1.	Pobrezia egoeran dauden guraso bakarreko familiak artatzeko programa	0-18 urte	5.1.
	4.2. Etxebizitza galtzeko arrisku egoerei arreta jartzea.	4.2.1. Baliabide nahikoa ez duten familiek bizilekua edo etxebizitza izan dezatela bermatzea	4.2.1.1.	Udalaren etxebizitza prestazio berezia	0-18 urte
4.2.1.2.			Etxetik kaleratuak artatzeko udal zerbitzua	0-18 urte	4.1.

5. ildo estrategikoa. Ume eta nerabeen ahultasun, arrisku eta babesgabetasun egoeren prebentzioa, arreta eta esku hartzea hobetzea.

Helburua	Jarduera orokorra	Ekintza kodea	Ekintza	Adina	Beste helburuetarako ekarpena
5.1. Arrisku egoeren detekzio goiztiarra bultzatzea, bai eta gizarteko esku hartze hezitzaile eta psikosozialen bitartez eta komunitateko baliabideekin koordinatuz familiaren babesa bermatzeko umeen babesgabetasun egoeren prebentzioa, balioespena eta arreta ere bultzatzea.	5.1.1. Gizarte eta hezkuntza programak	5.1.1.1.	Gizarte-hezkuntza eta komunitate-arloko esku-hartze programa (PISECO)	0-18 urte	5.2.
		5.1.1.2.	ZIRKILU adingabeen zentroa	0-11 urte	5.2.
		5.1.1.3.	INURRI adingabeen zentroa	0-6 urte	5.2.
		5.1.1.4.	Eskola absentismoaren prebentzio, detekzio eta kontrol programa (EAP)	3-18 urte	3.1.
		5.1.1.5.	PISEKALO programa	0-18 urte	5.2.
		5.1.1.6.	Bilbo Zaharreko ume eta gazteen laguntasun programa (Bakuva elkarte)	0-18 urte	5.3./6.1.
		5.1.1.7.	OTXARGAINEAN adingabeak gizarteratzeko laguntasun programa (Tendel elkarte)	0-18 urte	5.2./5.3.
		5.1.1.8.	Ume eta nerabeen behatokiaren ekintzak	0-18 urte	5.2./5.3.
	5.1.2. Osasuna eta higieena sustatzeko programak	5.1.2.1.	Eskolako higieenaren udal programa	3-12 urte	5.2./5.3.
		5.1.2.2.	Osasun desberdintasunen eskola programak	2-16 urte	10.1.
5.1.3. Esku hartze psikosozialeko programak	5.1.3.1.	Esku-hartze Psikosozialerako Programa (EPP)	0-18 urte	5.2.	
5.2. Indarkeria mota desberdinen berezitasunak (berdinen arteko tratu txarra, genero indarkeria eta gurasoekiko indarkeria) eta horien biktimentzako ondorioak kontuan harturik ume eta nerabeek egiten duten indarkeriari aurrea hartzea eta egoera horiei ekitea.	5.2.1. Bizikidetzaren hobetzeko programak	5.2.1.1.	Bizikidetzaren eta osasun programa	9-11 urte	
5.3 Edozergatik baliabide edo zerbitzu batzuk jasotzeko desabantailazko edo zailtasuneko egoeran egon daitezkeen pertsonen euren eskubideak berdintasunez baliatu ahal dituzaten behar diren neurriak eranstea.	5.3.1. Desabantaila egoeran dauden adingabeen oporraldirako aisia eskaintza	5.3.1.1.	Egoera ahulean edo baztertuta dauden adingabeentzako udalekuak	3-16 urte	4.1./5.1.
		5.3.1.2.	Oporrak Bakean programa	6-12 urte	6.2./8.1.
		5.3.1.3.	Ekialdeko Europako adingabeen harrera programa	8-17 urte	6.2./8.1.
5.4. Ume eta nerabe taldeekin lan egiten duten profesionalen sentsibilizazioa eta prestakuntza arloan aurrera egitea.	5.4.1. Profesionalen prestakuntza eta sentsibilizazioa	5.4.1.1.	Profesionalen prestakuntza eta sentsibilizazioa	0-18 urte	5.1.

6. ildo estrategikoa. Ume eta nerabeen gustu eta beharretara egokitutako inklusiozko eskaintza baten bidez haiek aisia, kultura eta kirol ekintzetan parte hartzea sustatzea

Helburua	Jarduera orokorra	Ekintza kodea	Ekintza	Adina	Beste helburuetarako ekarpena
6.1. Garapen pertsonala, autonomia eta balioak sustatuko dituen aisia eskaintza plurala, askotarikoa eta erakargarria bultzatu eta eskaintzea	6.1.1. Ume eta nerabeentzako ikasturteko aisia hezitzaileko programak	6.1.1.1.	HAURGUNEAK	5-8 urte	7.1.
		6.1.1.2.	KIDEGUNEAK	9-11 urte	7.1.
		6.1.1.3.	GAZTEGUNEAK	12-17 urte	7.1.
		6.1.1.4.	GAZTEKLUBA	12-17 urte	
		6.1.1.5.	Zazpikaleetako GAZTEGUNEAK	12-17 urte	
		6.1.1.6.	ZUMIZGAI programa	4-11 urte	
		6.1.1.7.	LILURA programa	12-17 urte	
		6.1.1.8.	Miribillako Suhiltzaile Parkeko bisita gidatuak	6-12 urte	
		6.1.1.9.	Miribillako Suhiltzaile Parkeko egun irekia	0-17 urte	
	6.1.2. Nerabeen oporraldietako aisia hezitzaileko programak	6.1.2.1.	Aste Santuko LILURA kanpalekua	12-17 urte	
		6.1.2.2.	Udako LILURA kanpalekua	12-17 urte	
		6.1.2.3.	Eguberriko LILURA kanpalekua	12-17 urte	
	6.1.3. Nerabeen udal aisia eredia berraztertu eta zehazteko prozesua	6.1.3.1.	Programazio, partaidetza eta komunikazio arloetan ekintza ildoak garatzea	12-17 urte	
	6.2. Adingabe guztiek, euren familien baliabideak eta bestelako faktoreak gorabehera, kulturaz, astialdiaz eta kirolaz betebeteen goza dezaten eta euren garapen pertsonalerako funtsezkoak diren kultura ohiturak eta gaitasunak berenganatu ahal izateko ekintzak eta ekipamenduak bultzatzea.	6.2.1. Umeen jolasguneak instalatu, hobetu eta estaltzea	6.2.1.1.	Jose Maria Makua plazan ume jolasak instalatzea	
6.2.1.2.			Pinudiko Andra Maria etxaldean ume jolasak instalatzea		
6.2.1.3.			Trenbidearen etorbidea-Autonomian ume jolasak instalatzea		
6.2.1.4.			Sabino Aranaren eta Gordonizko zubiaren artean ume jolasen eremua instalatzea		
6.2.1.5.			Larreatzako ume jolas estalian eremu bat sortzea		
6.2.1.6.			Gordonizko zubiaren eta Eskurtze parkearen artean ume jolasen eremua gaitzea		
6.2.1.7.			Goiko Torren ume jolas gehiago ipintzea		
6.2.1.8.			Altamirako ume jolasen eremuak hobetzea		
6.2.1.9.			Gernika lorategiko ume jolasen eremuan estalpea instalatzea		
6.2.1.10.			Zabalako ume jolasen eremua berri eta estaltzea		
6.2.2. Kirolguneak, erabilera anitzeko eremuak, plazak eta parkeak estaltzea		6.2.1.	Sabino Aran erabilera anitzeko leku estalia sortzea		
		6.2.2.	Zorrotzako frontoia estaltzea		
		6.2.3.	Atxuriko kiroldegia ondoan estalpe eramangarria instalatzea		
6.2.3. Plazak eta parkeak hobetzea		6.2.3.1.	Uzturre plaza hobetzea		
		6.2.3.2.	Remar eta Sarrikue hobetzea		
		6.2.3.3.	Ibaieder parkean integrazio elementuak instalatzea		
		6.2.3.4.	Done Petri plaza osorik hobetzea		
		6.2.3.5.	Levante plaza amaitzea		
		6.2.3.6.	Basarrate landa hobetzea		
		6.2.3.7.	Errekalde plazaren ingurunean ekitea		
		6.2.3.8.	Abusu-Ibaizabal auzoan ekitea		
		6.2.3.9.	San Adriango hobekuntza plana: Florestako parkea		
	6.2.3.10.	Atxuriko hobekuntza plana: Enkarnazioko parkea			
	6.2.3.11.	Parkeen dinamizazio plana			

6.2. Adingabe guztiek, euren familien baliabideak eta bestelako faktoreak gorabehera, kulturaz, astialdiaz eta kirolaz bete-betean goza dezaten eta euren garapen pertsonalerako funtsezkoak diren kultura ohiturak eta gaitasunak berenganatu ahal izateko ekintzak eta ekipamenduak bultzatzea.	6.2.4. Ume eta nerabeengan irakurzaletasuna sustatzea	6.2.4.1.	Udal liburutegi sarea	0-13 urte	
		6.2.4.2.	Udal liburutegien erabiltzaileen prestakuntza programa	0-13 urte	
		6.2.4.3.	Udal liburutegietan irakurtzera bultzatzeko programa	3-14 urte	
		6.2.4.4.	Irakurketarekin lotutako lehiaketak	3-14 urte	
		6.2.4.5.	Zirkulu Sekretua irakurle klubeko partaidetasuna	9-12 urte	7.1.
		6.2.4.6.	Kontu Kontari programa	0-6 urte	7.1.
		6.2.4.7.	Kontu Kontari ipuin magikoen programa	1-3 urte	7.1.
		6.2.4.8.	Reading Challenge lehiaketa	7-10 urte	7.1.
		6.2.4.9.	Alphabet Zoo	3-5 urte	7.1.
	6.2.5. Ume eta nerabeengan agertokiko ertiak sustatzea	6.2.5.1.	Eskolatik Antzerkita programa	3-11 urte	
		6.2.5.2.	Eskola Antzerkiaren Sariketa	3-17 urte	
		6.2.5.3.	Dantzak Eskoletara programa	5-12 urte	
		6.2.5.4.	Istorioko Biziak / Cuentos Encadenados programa	3-10 urte	
		6.2.5.5.	Bilboko Txotxongilo Jaialdia	0-18 urte	
		6.2.5.6.	BilbaoEzkena: antzerki prestakuntzako lantegiak	8-16 urte	
	6.2.6. Zinema ume eta nerabeei hurbiltzea	6.2.6.1.	ZinebiEskola programa	3-12 urte	
		6.2.6.2.	FantEskola programa	3-10 urte	
	6.2.7. Ume eta nerabeei musika hurreratzea eta musika ikasten laguntzea	6.2.7.1.	Udal Musika Eskola	8-18 urte	7.1.
		6.2.7.2.	Udaleku musikalak	4-12 urte	7.1.
		6.2.7.3.	Kontzertu pedagogikoak/didaktikoak	4-16 urte	7.1.
		6.2.7.4.	Musika esperimentalean eta soinu ertian hasteko lantegiak	0-18 urte	7.1.
	6.2.8. Adingabeak pizgarri gerta dakizkiekeen beste diziplina edo arlo batzuetan hasia	6.2.8.1.	Az Play 2016 lantegia: "Etorkizuneko bideo jokoa diseinatzen"	12-18 urte	7.1.
		6.2.8.2.	Ikertzaileen Europar Gaua programa	5-18 urte	
		6.2.8.3.	Gabonak Arte programako lantegiak	Jende guztia	7.1.
		6.2.8.4.	Ezagutu Mediateka programa	4-18 urte	7.1.
	6.2.9. Opor egunetan umeentzako ekitaldiak antolatzea	6.2.9.1.	Eguberriko Olentzero (desfilea)	FAMILIA	7.1.
		6.2.9.2.	Eguberriko Olentzero (harrera)	FAMILIA	5.3.
		6.2.9.3.	Eguberriko Errege Magoak (kabalkada)	FAMILIA	
		6.2.9.4.	Aratusteko kalejira (3-10 urteko biztanleentzat)	3-12 urte	6.1./7.1.
6.2.9.5.		Zabalguneko aratusteko haur lantegiak eta ikuskizuna	3-12 urte	6.1./7.1.	
6.2.9.6.		Eskolako aratustea	FAMILIA	7.1.	
6.2.9.7.		Udal bandaren aratusteko kontzertua	1-12 urte	7.1.	
6.2.9.8.		Aste Nagusiko Txikigunea	FAMILIA	6.1./5.3.	
6.2.9.9.		Aste Nagusiko Txikiguneko Bilbobusa			

7. ildo estrategikoa. Adingabeen kultura identitatearen elementu integratzailea denez haien bizitzako eremu guztietan euskararen ezagutza eta erabilera bultzatzea.

Helburua	jarduera orokorra	Ekintza kodea	Ekintza	Adina	Beste helburuetarako ekarpena
7.1. Ume eta nerabeen bizitzako arlo guztietan euskararen erabilera handitzea.	7.1.1. Ume eta nerabeen gan euskararen erabilera sustatzeko kultura eta aisia eskaintza	7.1.1.1.	Euskarazko zinema programa	5-16 urte	3.1.
		7.1.1.2.	Xiba programa. Euskarazko jolas herrikoien lantegia	10-16 urte	3.1.
		7.1.1.3.	Gu ere Bertsotan programa Bertsolaritza lantegia	10-12 urte	3.1.
		7.1.1.4.	Rafael Mikoleta ipuin lehiaketa	8-16 urte	3.1.
		7.1.1.5.	Ikusi eta ikasi programa Euskarazko ikuskizun, ekitaldi eta ekintzak	2-8 urte	6.1.
		7.1.1.6.	Harrapazank programa. Gazteentzako euskarazko ekintzak eta ikuskizunak	8-18 urte	6.1.
	7.1.2. Euskara ikastea eta erabiltzea bultzatzeko diru laguntzak	7.1.2.1.	Euskara sustatzeko programen diru laguntzak	Adin guztiak	
		7.1.2.2.	Euskara ikasteko gurasoentzako diru laguntzak	Helduak	1.2.

8. ildo estrategikoa. Balioen heziketa (aniztasunaren errespetua, genero berdintasuna...), bizikidetzeta eta parte hartzea hezkuntzako eragile guztiekin koordinaturik bultzatzea

Helburua	Jarduera orokorra	Ekintza kodea	Ekintza	Adina	Beste helburuetarako ekarpena
8.1. Aniztasunaren errespetuan aurrera egitea arlo guztietan: sexu orientazioa, aniztasun kultural eta etnikoa, bestelakotasun funtzionala eta abar.	8.1.1. Aniztasuna errespetatzeko hezkuntza programa kulturalak	8.1.1.1.	Aniztasunaren aldeko eta bereizkeriaren aurkako BOSA! programa	12-16 urte	8.4.
		8.1.1.2.	Bilboko Gazteguneetako zurrumurruen aurkako sarea	11-17 urte	8.4.
8.2. Adingabeen artean gizon eta emakumeen berdintasuna bultzatzea.	8.2.1. Nerabeentzako sustapen programak	8.2.1.1.	"Talde feministak" gazte talde estrategikoak	16-18 urte	
		8.2.1.2.	"Senar-emaztegiaren arteko tratu onen alde" genero indarkeriaren prebentziarako eta gizon-emakumeen berdintasunerako udal lantegiak	12-18 urte	
8.3. Kontsumo arduratsua, euren benetako beharrei egokitutako kontsumoa, ingurumena eta giza eskubideak errespetatzen dituzten produktuak eta zerbitzuak aukeratzeari lehentasuna ematen diona sustatzea.	8.3.1. Kontsumo arduratsua eta iraunkorra sustatzea	8.3.1.1.	Kontsumo arduratsuen programa	8-18 urte	
		8.3.1.2.	Bilbobus ikasgelan programa	10-12 urte	
8.4. Ume eta nerabeen artean euren gaitasunak ondasun komunaren eta helburu kolektiboen zerbitzura jartzea eta erantzukizunak eta konpromisoak berenganatzea sustatzea.	8.4.1. Ingurumen arloko jarrerak eta konpromisoak sustatzea	8.4.1.1.	Eskolako Agenda 21		
	8.4.2. Ipar-Hego lankidetzaren arloko jarrerak eta konpromisoak sustatzea	8.4.2.1.	Bilbao Ipar-Hego Sariaren eskola solidarioaren modalitatea	6-16 urte	8.1.
8.5. Ikasleek eta familiek ikastetxean parte hartzeari bide ematea.	8.5.1. Ikastetxean ikasleek parte hartzeko guneak	8.5.1.1.	Udalaren Eskola Kontseilua		

9. ildo estrategikoa. Herritarren parte aktibotzat onartuz eta hiriari buruzko erabaketan parte hartzea bermatuz hiriaren diseinuan ume eta nerabeen beharrak zeharretara eranstea.

Helburua	Jarduera orokorra	Ekintza kodea	Ekintza	Adina	Beste helburuetarako ekarpena
9.1. Ume eta nerabeek jolas, segurtasun, mugikortasun eta autonomia eskubidea dutenez, hiriaren eta bere leku, ekipamendu eta zerbitzuen plangintzan eta diseinuan haien beharren ikuspegia zeharretara eranstea.	9.1.1. Hiriaren eta bere erabileren diseinuan eta plangintzan ume eta nerabeen ikuspegia eranstea	9.1.1.1.	Hiria Antolatzeko Plan Orokorraren Berrazterketaren aurrerakinari buruz ikastetxeetan, unibertsitateetan eta Gazte talken informazio saioak egitea	6-17 urte	8.4/9.2.
		9.1.1.2.	Aurrerakinaren (2017) onarpena eta HAPOaren berrazterketa dokumentuaren (2018) hasierako onarpena	6-17 urte	8.4/9.2.
		9.1.1.3.	Umeei orientaturiko eremuak zehazterakoan adingabeek parte hartzea	6-17 urte	9.2.
		9.1.1.4.	Mugikortasun Seguruaren Plana programa	10-11 urte	
		9.1.1.5.	Eskola bideen programa	8-12 urte	
9.2. Umearen Eskubideen Konbentzioan jasotzen diren eskubideak bermatuko dituzten prozesuak eta umeei eragiten dieten politiken diseinuan haurrek parte hartzeko kanalak abian jartzea.	9.2.1. Bilbo Hiri Ume-laguna izendatzeko prozesua	9.2.1.1.	Udalerriko ume eta nerabeen errealitatearen diagnostikoa		
		9.2.1.2.	Ume eta Nerabeen Tokiko Kontseilua	10-12 urte	
		9.2.1.3.	Ekintzen oroitidazkia		
		9.2.1.4.	Ume eta Nerabeen Udal Plana		
		9.2.1.5.	HAURREN HIRIAN SAREA proiektua		
	9.2.2. Umeen eskubideak ezagutarazteko ekitaldia	9.2.2.1.	Haurren Eskubideen Konbentzioaren oroigarria		

10. ildo estrategikoa. Herritarren parte aktibotzat onartuz eta hiriari buruzko erabakietan parte hartzea bermatuz HIRIAREN diseinuan ume eta nerabeen beharrak zeharretara eranstea.

Helburua	Jarduera orokorra	Ekintza kodea	Ekintza	Adina	Beste helburuetarako ekarpena
10.1. Eraginkorrakoak eta efizienteagoak izate aldera eta esku hartze puntual eta/edo estankoak saiheste aldera, esku hartzea koherentea eta egonkor eta jarraitua izan dadin erakundeen arteko koordinazioa eta eragile guztien arteko bultzatzea.	10.1.1. Udalaren barruko koordinazioa	10.1.1.1.	Sailen arteko koordinazio mahaia		
	10.1.2. Ume eta nerabeekin lan egiten duten eragileekin toki mailan koordinatzea	10.1.2.1.	Gizarte Zerbitzuen Udal Kontseiluko Ume eta Familia Batzordea	0-18 urte	
		10.1.2.2.	Umeei eta nerabeei buruzko tokiko mahaiaik.	0-18 urte	5.1.
		10.1.2.3.	Gizarte eta hezkuntza / Osasun mahaiaietan parte hartzea	0-18 urte	5.1.
	10.1.3. Erakundeen arteko koordinazioa	10.1.3.1.	Hezkuntzako Lurralde Programaren Batzordean (Eusko Jaurlaritza) parte hartzea	3-16 urte	

UME ETA NERABEENTZAKO EKINTZA PLANA HELBURUAREN ARABERA (LANERAKO INFORMAZIOA)

1. ildo estrategikoa. Lan bitzta eta familia bateragarri egitera eta gurasoei arlo honetan tresnak ematera bideratutako neurrien bitartez seme-alaben hazkuntza arduratsuan familiei laguntzea

1.1 helburua. Gurasoen familiako eta laneko erantzukizunak bateragarri egiten laguntzea eta prestatzen diren erantzunetan eta laguntzetan familia moten aniztasunari arreta jartzea

Ekintza	Udal sail edo erakunde arduraduna	Urteko aurrekontua (€). 2016ko datuak	Ekintza-adierazlea	Adierazlearen balioa 2016an
Aste Santuko Guneberri programa	Gazteria eta Kirola	14.637	Familien gogobetetasun maila	% 79,31 oso gogobeteta % 20,69 nahiko gogobeteta
Aste Santuko Kideberri programa	Gazteria eta Kirola	6.768	Familien gogobetetasun maila	% 96,15 oso gogobeteta % 3,85 nahiko gogobeteta
Aste Santuko Zumizgai kanpalekua	Gazteria eta Kirola	10.964	Partaide kopurua	52
Aste Santuko Zientzia Zorua programa	Gazteria eta Kirola	6.068	Familien gogobetetasun maila	% 81,63 oso gogobeteta % 12,24 nahiko gogobeteta
Udako Jolastokia uda programa	Gazteria eta Kirola	57.249	Familien gogobetetasun maila	% 76,89 oso gogobeteta % 22,36 nahiko gogobeteta
Eguneko Udalekuen uda programa	Gazteria eta Kirola	248.025	Familien gogobetetasun maila	% 82,17 oso gogobeteta
Udako Zumizgai kanpalekua	Gazteria eta Kirola	26.777	Partaide kopurua	127
Eguberriko Gabongune programa	Gazteria eta Kirola	17.235	Familien gogobetetasun maila	% 76,24 oso gogobeteta % 22,77 nahiko gogobeteta
Eguberriko Gabonkide programa	Gazteria eta Kirola	8.151	Familien gogobetetasun maila	% 82,35 oso gogobeteta % 14,71 nahiko gogobeteta
Eguberriko Zeu Moldatu/Ingénietelas programa	Gazteria eta Kirola	8.407	Familien gogobetetasun maila	% 78,57 oso gogobeteta % 20,24 nahiko gogobeteta
Eguberriko Zumizgai kanpalekua	Gazteria eta Kirola	13.072	Partaide kopurua	62
Eguberriko umeen gida	Gazteria eta Kirola	72.352 (2015eko datua)	Web orriko sarrera kopurua	

1. ildo estrategikoa. Lan bizitza eta familia bateragarri egitera eta gurasoei arlo honetan tresnak ematera bideratutako neurrien bitartez seme-alaben hazkuntza arduratsuan familiei laguntzea

1.2 helburua. Gatazkak kudeatzeari, komunikazioari, adingabeen autonomia sustatzeari eta besteri dagokienez seme-alaben hazkuntza etapa bakoitzean haien hazkuntza arduratsu eta erantzunkideari aurre egiteko ezagutzak eta tresnak gurasoei ematea.

Ekintza	Udal sail edo erakunde arduraduna	Urteko aurrekontua (€). 2016ko datuak	Ekintza-adierazlea	Adierazlearen balioa 2016an
Familian Hezi eta Hazi zerbitzua	Euskara eta Hezkuntza	16.940	Argitaratutako gai kop.	12
Guraso eskola	Osasuna eta Kontsumoa	1. kapitulua	Parte-hartzaile kop.	763
Egoera ahulean dauden adingabeen eta/edo euren senideen partaidetza bultzatzen duten proiektuak diruz laguntzea	Gizarte Ekintza	30.872	Proiektu kop.	24
18 urte baino gutxiagoko pertsonen ongizatea sustatzen duten proiektuak diruz laguntzea	Gizarte Ekintza	40.000	Proiektu kop.	10
Droga mendekotasunen prebentziorako eskolak	Osasuna eta Kontsumoa	39.100	Parte-hartzaile kop.	1.076
Nerabeak dituzten familientzako orientazio zerbitzua (kontsumoei buruzko kontsultak)	Osasuna eta Kontsumoa	1. kapitulua	Kontsulta kop.	38

1. ildo estrategikoa. Lan bizitza eta familia bateragarri egitera eta gurasoei arlo honetan tresnak ematera bideratutako neurrien bitartez seme-alaben hazkuntza arduratsuan familiei laguntzea

1.3 helburua. Seme-alabak dituzten familiei neurri ekonomiko eta/edo fiskalen bidez laguntzea

Ekintza	Udal sail edo erakunde arduraduna	Urteko aurrekontua (€). 2016ko datuak	Ekintza-adierazlea	Adierazlearen balioa 2016an
Familia ugarietarako trakzio mekanikoko ibilgailuen gaineko zergaren hobaria ematea	Ekonomia eta Ogasuna	13.620	Familia ugariaren zerga hobaria duten ibilgailuen kopurua	514
Familia ugarietarako kideei Bilbobuseko tarifa merkatuak eskaintzea	Mugikortasuna eta Iraunkortasuna		Egindako bidaia kopurua	3.240.000
Gazteria eta Kirol Sailaren programetan familia ugarietarako prezio merkatuak eskaintzea	Gazteria eta Kirola			
Bilbao Kirolak-en familia ugarietarako, guraso bakarrek familiei eta guraso bakarrek familiei familiako abonamenduak eskaintzea	Bilbao Kirolak			
Azkuna Zentroko kirol zerbitzuetan guraso bakarrek familiei familiako abonamenduak eta adingabeei deskontuak egitea	Azkuna zentroa			
Bilbao Musika musika irakasteko zerbitzuan familia ugarietarako eta guraso bakarrek familiei kenketak egitea	Bilbao Musika	32.300	Matrikulatutako familia ugarietarako pertsona kop.	194

2. ildo estrategikoa. Jokabide arriskutsuen prebentzioarekin, ohitura osasungarrien sustapenarekin eta arreta goiztiarrekin umeen eta nerabeen osasun fisiko eta mentala sustatzea
2.1 helburua. Elikadurari, higienari, kirolari eta besteri buruzko ohitura osasungarriak sustatzea.

Ekintza	Udal sail edo erakunde arduraduna	Urteko aurrekontua (€). 2016ko datuak	Ekintza-adierazlea	Adierazlearen balioa 2016an
Higiene pertsonaleko programa	Osasuna eta Kontsumoa	1. kapitulua	Parte-hartzaile kop.	662
Aho-hortzen osasun programa	Osasuna eta Kontsumoa	1. kapitulua	Parte-hartzaile kop.	1.755
Elikadura osasungarriaren programa	Osasuna eta Kontsumoa	7.700	Parte-hartzaile kop.	2.029
Lehen laguntza eta BBB programa	Osasuna eta Kontsumoa	1. kapitulua	Parte-hartzaile kop.	1.786
Osasun ikastaroak	Osasuna eta Kontsumoa	1. kapitulua	Esku-hartze kopurua	896
Pubertarokoen programa	Osasuna eta Kontsumoa	1. kapitulua	Parte-hartzaile kop.	893
Nerabeen programa	Osasuna eta Kontsumoa	1. kapitulua	Parte-hartzaile kop.	758
Gure gorputza aldagai programa	Osasuna eta Kontsumoa	1. kapitulua	Parte-hartzaile kop.	957
Osasunaren informazio puntu pertsonalizatua	Osasuna eta Kontsumoa	18.000	Parte-hartzaile kop.	1.285
0-14 urte bitartekoentzako ikastaro programa	Bilbao Kirolak	222.328,72	Ikasle kop.	30.089
14-18 urte bitartekoentzako ikastaro programa	Bilbao Kirolak	130.729,00	Ikasle kop.	6.090
0-2 urteko jaioberrientzako igeriketa programa	Bilbao Kirolak	28.975,87	Ikasle kop.	1.930
Igeri jaia programa (2-8 urte)	Bilbao Kirolak	9.578,95 €	Ikasle kop.	1.280
Aste Santuko kirol programa	Bilbao Kirolak	10.224,20	Ikasle kop.	932+26
Udako kirol programa	Bilbao Kirolak	29.816,10	Ikasle kop.	1.967
Eguberriko kirol programa	Bilbao Kirolak	14.247,63	Ikasle kop.	1.045
Udalaren kirol eskola	Bilbao Kirolak	8.100	Ikasle kop.	118
Hitzartutako kirol eskolak	Bilbao Kirolak		Ikasle kop.	128
Superheroi programa (5-10 urte)	Bilbao Kirolak		Ikasle kop.	
Eskolako igeriketari diru laguntzak ematea (8-11 urteko ikasleentzat)	Euskara eta Hezkuntza	58.107,39	Ikasle hartzaile kop.	1.353
CAF JAIOBERRI UR ikastaroak	Azkuna zentroa	27.407,1	Programan parte hartzen duen pertsona kop.	475
CAF Haur UR ikastaroak	Azkuna zentroa	114.024,2	Programan parte hartzen duen pertsona kop.	1.250
CAF Haur LUR ikastaroak	Azkuna zentroa	8.849,9	Programan parte hartzen duen pertsona kop.	50

2. ildo estrategikoa. Jokabide arriskutsuen prebentzioarekin, ohitura osasungarrien sustapenarekin eta arreta goiztiarrekin umeen eta nerabeen osasun fisiko eta mentala sustatzea

2.2 helburua. Erabakiak informatuta eta irizpidez hartzeko gai izan daitezten, substantzien kontsumoaz edo sexu jokaerez nerabeekiko lanaren hasiera adin goiztiaragoetara aurreratuz kontsumo eta jokaera horiei loturiko arriskuzko portaerei aurrea hartzea

Ekintza	Udal sail edo erakunde arduraduna	Urteko aurrekontua (€). 2016ko datuak	Ekintza-adierazlea	Adierazlearen balioa 2016an
Droga mendekotasunen prestakuntza saioak / prebentzio programak	Osasuna eta Kontsumoa	17.137	Parte-hartzaile kop.	4.260
Gizarte trebetasunei buruzko soziodrama saioak	Osasuna eta Kontsumoa	7.800	Parte-hartzaile kop.	888
Droga mendekotasunen prestakuntza saioak / prebentzio programak	Osasuna eta Kontsumoa	44.800	Parte-hartzaile kop.	6.047
Txotxongilo antzezpenak (droga mendekotasunen prebentzioa)	Osasuna eta Kontsumoa	5.863	Parte-hartzaile kop.	1.787
"Aukeratzan hasita" antzerki bidezko prebentzio saioak	Osasuna eta Kontsumoa	8.000	Parte-hartzaile kop.	753
Zinema saioak (droga mendekotasunen prebentzioa)	Osasuna eta Kontsumoa	13.620	Parte-hartzaile kop.	1.248
Alkohola eta beste drogak kontsumitzearen ondorio diren arriskuak kudeatzeko prestakuntza lantegiak	Osasuna eta Kontsumoa	16.875	Parte-hartzaile kop.	1.993
Aisiaguneetan eta Aste Nagusian droga mendekotasunaren informazio eta prebentzio zerbitzua eskaintzea	Osasuna eta Kontsumoa	21.450	Parte-hartzaile kop.	3.128

2. ildo estrategikoa. Jokabide arriskutsuen prebentzioarekin, ohitura osasungarrien sustapenarekin eta arreta goiztiarrarekin umeen eta nerabeen osasun fisiko eta mentala sustatzea
2.3 helburua. Adingabeekin esku hartzen duten zerbitzu guztien lan bateratua indartuz eta prebentzioa azpimarratuz osasun mentalaren eta aniztasun funtzionalaren arloan lan egitea

Ekintza	Udal sail edo erakunde arduraduna	Urteko aurrekontua (€). 2016ko datuak	Ekintza-adierazlea	Adierazlearen balioa 2016an
Modulu Psikosozialetako ume eta nerabeentzako Osasun Mentaleko programa	Gizarte Ekintza	112.500	Lan egin den adingabeen kop.	399
Portaera arriskutsua duten nerabeei eta euren familiei arreta egiteko HIRUSTA proiektua (Gizakia fundazioa)	Gizarte Ekintza		Hirusta proiektuaren onura jaso duten familien kop.	
Haur eta gazteen osasun mentalaren sustapena (Haurrentzat elkarte)	Osasuna eta Kontsumoa	18.900	Artatu diren adingabeen kop.	931

3. ildo estrategikoa. Desberdintasunari aurrea hartzeko baliabide gisa ikasle guztien eskola arrakasta bultzatzea.

3.1 helburua. Bai ikasgela barruan bai kanpoan dauden laguntza programak (eskola laguntzako programak, eskolaz kanpokoak, gizarte lantegi hezitzaileak eta abar) indartuz eta behar diren baliabide materialez eta giza baliabidez hornituz eskolako errendimendua eta arrakasta bultzatzea

Ekintza	Udal sail edo erakunde arduraduna	Urteko aurrekontua (€). 2016ko datuak	Ekintza-adierazlea	Adierazlearen balioa 2016an
Ikasten badakizu?/¿sabes estudiar? ikasteko tekniken praktika lantegiak	Euskara eta Hezkuntza			
MEDIALAB 1	Azkuna zentroa	11.728,2	Programan parte hartzen duen pertsona kop.	1.079
Eskola publikoen eraikinak mantentzea eta hobetzea	Euskara eta Hezkuntza	1.635.844,18		

3. ildo estrategikoa. Desberdintasunari aurrea hartzeko baliabide gisa ikasle guztien eskola arrakasta bultzatzea.

3.2 helburua. Aniztasunari arreta jartzeko programak indartuz eta desgaitasuna, portaeraren nahasteren bat edo ikasteko zailtasunak dituzten ikasleei hezkuntza sistema egokituz eta erronka honetarako baliabidez hornituz desberdintasunari aurrea hartzeko baliabide gisa hezkuntza sistemak duen rola sendotzea

Ekintza	Udal sail edo erakunde arduraduna	Urteko aurrekontua (€). 2016ko datuak	Ekintza-adierazlea	Adierazlearen balioa 2016an
Eskolako gizarte laguntzako lantegiak	Euskara eta Hezkuntza	155.792,39	Ikasle kop.	280
Hezkuntzari laguntzeko diruz lagundutako proiektuak	Euskara eta Hezkuntza	115.692,61	Diruz lagundutako programa kop.	134

3. ildo estrategikoa. Desberdintasunari aurrea hartzeko baliabide gisa ikasle guztien eskola arrakasta bultzatzea.**3.3 helburua. 0 eta 3 urte bitarteko adingabeen ume arretarako sarea sendotzea eta neska-mutikoen garapenean duen onuragarritasunari garrantzia ematea**

Ekintza	Udal sail edo erakunde arduraduna	Urteko aurrekontua (€). 2016ko datuak	Ekintza-adierazlea	Adierazlearen balioa 2016an
Zamakolako haur eskola eraikitzea	Euskara eta Hezkuntza	875.537,63 ⁴		
Sánchez Marcos haur eskola eraikitzea	Euskara eta Hezkuntza	336.760,45 ⁵		
San Ignazioko haur eskola handitzea	Euskara eta Hezkuntza	385.965,62 ⁶		
Iruartetako haur eskola eraikitzea	Euskara eta Hezkuntza	1.600.000 ⁷		

⁴ 2017ko datua⁵ 2017ko datua⁶ 2017ko datua⁷ 2018ko datua

4. ildo estrategikoa. Adingabeak dituzten familiei haien garapenean txarrerako eragiten duten beharren estalduran lagunduz umeen desberdintasuna eta pobrezia gutxitzea.

4.1 helburua. Adingabeak ardurapean dituzten egoera ahuleneko familiei euren oinarritzko beharrak estaltzera bideratutako programa eta prestazioen bitartez umeen pobrezia aurrea hartzea eta umeen desberdintasuna gutxitzea.

Ekintza	Udal sail edo erakunde arduraduna	Urteko aurrekontua (€). 2016ko datuak	Ekintza-adierazlea	Adierazlearen balioa 2016an
Gizarte larrialdiko laguntzak	Gizarte Ekintza	2.646.709	Adingabeak dituzten familia onuradunen kop.	1.851
Udalaren laguntza bereziak	Gizarte Ekintza	122.058	Adingabeak dituzten familia onuradunen kop.	55
Caixa Haurren aldeko proiektua	Gizarte Ekintza		Familia onuradunen kop.	Ez dago daturik
Pobrezia egoeran dauden guraso bakarreko familiak artatzeko programa	Gizarte Ekintza	20.000	Familia onuradunen kop.	15

4. ildo estrategikoa. Adingabeak dituzten familiei haien garapenean txarrerako eragiten duten beharren estalduran lagunduz umeen desberdintasuna eta pobrezia gutxitzea.

4.2 helburua. Etxebizitza galtzeko arrisku egoerei arreta jartzea

Ekintza	Udal sail edo erakunde arduraduna	Urteko aurrekontua (€). 2016ko datuak	Ekintza-adierazlea	Adierazlearen balioa 2016an
Udalaren etxebizitza prestazio berezia	Gizarte Ekintza	268.281	Udalaren Etxebizitza Laguntza Bereziak jasotzen dituzten familien kop.	92
Etxetik kaleratuak artatzeko udal zerbitzua	Gizarte Ekintza			

5. ildo estrategikoa. Ume eta nerabeen ahultasun, arrisku eta babesgabetasun egoeren prebentzioa, arreta eta esku hartzea hobetzea**5.1 helburua. Arrisku egoeren detekzio goiztiarra bultzatzea, bai eta gizarteko esku hartze hezitzaile eta psikosozialen bitartez eta komunitateko balia bideekin koordinatuz familiaren babesa bermatzeko umeen babesgabetasun egoeren prebentzioa, balioespena eta arreta ere bultzatzea**

Ekintza	Udal sail edo erakunde arduraduna	Urteko aurrekontua (€). 2016ko datuak	Ekintza-adierazlea	Adierazlearen balioa 2016an
Gizarte-hezkuntza eta komunitate-arloko esku-hartze programa (PISECO)	Gizarte Ekintza	3.146.646	PISECOren familia onuradunen kopurua	662
ZIRKILU adingabeen zentroa	Gizarte Ekintza	159.527	Zirkilu zentroaren familia onuradunen kop.	19
INURRI adingabeen zentroa	Gizarte Ekintza	115.139	Inurri zentroaren familia onuradunen kop.	38
Eskola absentismoaren prebentzio, detekzio eta kontrol programa (EAP)	Gizarte Ekintza	450.884	EAPen adingabe onuradunen kop.	1.107
PISEKALO programa	Gizarte Ekintza	185.000	Pisekalo programaren familia onuradunen kop.	62
Bilbo Zaharreko ume eta gazteen laguntasun programa (Bakuva elkarte)	Gizarte Ekintza	20.000	Bakuva programaren adingabe onuradunen kop.	212
OTXARGAINEAN adingabeak gizarteratzeko laguntasun programa (Tendel elkarte)	Gizarte Ekintza			
Ume eta nerabeen behatokiaren ekintzak	Gizarte Ekintza	PISECO n sartua	Egindako behategi-lan kop.	64
Eskolako higienezaren udal programa	Gizarte Ekintza	62.914	Banaka lan egin den adingabeen kop.	177
Osasun desberdintasunen eskola programak	Osasuna eta Kontsumoa	1. kapitulua	Kasu kop.	374
Esku-hartze Psikosozialerako Programa (EPP)	Gizarte Ekintza	829.278	EPPren familia onuradunen kopurua	351

5. ildo estrategikoa. Ume eta nerabeen ahultasun, arrisku eta babesgabetasun egoeren prebentzioa, arreta eta esku hartzea hobetzea

5.2 helburua. Indarkeria mota desberdinen berezitasunak (berdinen arteko tratu txarra, genero indarkeria eta gurasoekiko indarkeria) eta horien biktimentzako ondorioak kontuan harturik ume eta nerabeek egiten duten indarkeriari aurrea hartzea eta egoera horiei ekitea

Ekintza	Udal sail edo erakunde arduraduna	Urteko aurrekontua (€). 2016ko datuak	Ekintza-adierazlea	Adierazlearen balioa 2016an
Bizikidetza eta osasun programa	Osasuna eta Kontsumoa	1. kapitulua	Partaide kopurua	277

5. ildo estrategikoa. Ume eta nerabeen ahultasun, arrisku eta babesgabetasun egoeren prebentzioa, arreta eta esku hartzea hobetzea

5.3 helburua. Edozergatik baliabide edo zerbitzu batzuk jasotzeko desabantailazko edo zailtasunezko egoeran egon daitezkeen pertsonen eskubideak berdintasunez baliatu ahal ditzaten behar diren neurriak eranstea

Ekintza	Udal sail edo erakunde arduraduna	Urteko aurrekontua (€). 2016ko datuak	Ekintza-adierazlea	Adierazlearen balioa 2016an
Egoera ahulean edo baztertuta dauden adingabeentzako udalekuak	Gizarte Ekintza	40.054	Udaleku programaren adingabe onuradunen kop.	92
Oporrak Bakean programa	Berdintasuna, Lankidetzeta, Bizikidetzeta eta Jaiak	17.135	Bilboko familiek hartutako adingabe kop.	11
Ekialdeko Europako adingabeen harrera programa	Berdintasuna, Lankidetzeta, Bizikidetzeta eta Jaiak	10.000	Bilboko familiek hartutako adingabe kop.	54

5. ildo estrategikoa. Ume eta nerabeen ahultasun, arrisku eta babesgabetasun egoeren prebentzioa, arreta eta esku hartzea hobetzea

5.4 helburua. Ume eta nerabe taldeekin lan egiten duten profesionalekin sentsibilizazio eta prestakuntza arloan aurrera egitea

Ekintza	Udal sail edo erakunde arduraduna	Urteko aurrekontua (€). 2016ko datuak	Ekintza-adierazlea	Adierazlearen balioa 2016an
Profesionalen prestakuntza eta sentsibilizazioa	Gizarte Ekintza	Ez dago daturik	Prestakuntza eta sentsibilizazio ekintzen kop.	39

6. ildo estrategikoa. Ume eta nerabeen gustu eta beharretara egokitutako inklusiozko eskaintza baten bidez haiek aisia, kultura eta kirol ekintzetan parte hartzea sustatzea
6.1 helburua. Garapen pertsonala, autonomia eta balioak sustatuko dituen aisia eskaintza plurala, askotarikoa eta erakargarria bultzatu eta eskaintzea

Ekintza	Udal sail edo erakunde arduraduna	Urteko aurrekontua (€). 2016ko datuak	Ekintza-adierazlea	Adierazlearen balioa 2016an
HAURGUNEAK	Gazteria eta Kirola	97.368	Partaide kopurua	287
KIDEGUNEAK	Gazteria eta Kirola	50.747	Partaide kopurua	155
GAZTEGUNEAK	Gazteria eta Kirola	249.532	Partaide kopurua	29.464
GAZTEKLUBA	Gazteria eta Kirola	30.000		
Zazpikaleetako GAZTEGUNEAK	Gazteria eta Kirola	69.600	Partaide kopurua	3.745
ZUMIZGAI programa	Gazteria eta Kirola	50.181	Partaide kopurua	238
LILURA programa	Gazteria eta Kirola	104.692	Partaide kopurua	446
Miribillako Suhiltzaile Parkerako bisita gidatuak	Babes Zibila eta Larrialdiak (Herritarren Segurtasuna)	873	Adingabe bisitarien kop.	873
Miribillako Suhiltzaile Parkeko egun irekia	Babes Zibila eta Larrialdiak (Herritarren Segurtasuna)	1.500	Adingabe bisitarien kop.	1.400
Aste Santuko LILURA kanpalekua	Gazteria eta Kirola	8.819	Partaide kopurua	62
Udako LILURA kanpalekua	Gazteria eta Kirola	12.944	Partaide kopurua	80
Eguberriko LILURA kanpalekua	Gazteria eta Kirola	4.551	Partaide kopurua	55
Programazio, partaidetza eta komunikazio arloetan ekintza ildoak garatzea	Gazteria eta Kirola		Partaide kopurua	33.852

6. ildo estrategikoa. Ume eta nerabeen gustu eta beharretara egokitutako inklusiozko eskaintza baten bidez haiek aisia, kultura eta kirol ekintzetan parte hartzea sustatzea
6.2 helburua. Adingabe guztiek, euren familien baliabideak eta bestelako faktoreak gorabehera, kulturaz, astialdiaz eta kirolaz bete-betean goza dezaten eta euren garapen pertsonalerako funtsezkoak diren kultura ohiturak eta gaitasunak berenganatu ahal izateko ekintzak eta ekipamenduak bultzatzea.

Ekintza	Udal sail edo erakunde arduraduna	Urteko aurrekontua (€). 2016ko datuak	Ekintza-adierazlea	Adierazlearen balioa 2016an
José María Makua plazan ume jolasak instalatzea	Obrak, Zerbitzuak, Hiri eraberritzea eta Espazio publikoa	73.020,18		
Pinudiko Andra Maria etxaldean ume jolasak instalatzea	Obrak, Zerbitzuak, Hiri eraberritzea eta Espazio publikoa	54.396,99		
Trenbidearen etorbidea–Autonomian ume jolasak instalatzea	Obrak, Zerbitzuak, Hiri eraberritzea eta Espazio publikoa	327.858,95		
Sabino Aranaren eta Gordonizko zubiaren artean ume jolasen eremua instalatzea	Obrak, Zerbitzuak, Hiri eraberritzea eta Espazio publikoa	162.800,83		
Larreagaburun ume jolas estalien eremu bat sortzea	Obrak, Zerbitzuak, Hiri eraberritzea eta Espazio publikoa			
Gordonizko zubiaren eta Eskurtze parkearen artean ume jolasen eremua gaitzea	Obrak, Zerbitzuak, Hiri eraberritzea eta Espazio publikoa			
Goiko Torren ume jolas gehiago ipintzea	Obrak, Zerbitzuak, Hiri eraberritzea eta Espazio publikoa	25.090,81		
Altamirako ume jolasen eremuak hobetzea	Obrak, Zerbitzuak, Hiri eraberritzea eta Espazio publikoa			
Gernika lorategiko ume jolasen eremuan estalpea instalatzea	Obrak, Zerbitzuak, Hiri eraberritzea eta Espazio publikoa	142.871,83		
Zabalako ume jolasen eremua berritu eta estaltzea	Obrak, Zerbitzuak, Hiri eraberritzea eta Espazio publikoa			
Sabino Aranan erabilera anitzeko leku estalia sortzea	Obrak, Zerbitzuak, Hiri eraberritzea eta Espazio publikoa	224.866,03		
Zorrotzako frontoia estaltzea	Obrak, Zerbitzuak, Hiri eraberritzea eta Espazio publikoa	1.345.628,33		
Atxuriko kiroldegiaren ondoan estalpe eramangarria instalatzea	Obrak, Zerbitzuak, Hiri eraberritzea eta Espazio publikoa	909.545,3		
Uzturre plaza hobetzea	Obrak, Zerbitzuak, Hiri eraberritzea eta Espazio publikoa			
Remar eta Sarrikue hobetzea	Obrak, Zerbitzuak, Hiri eraberritzea eta Espazio publikoa			
Ibaieder parkean integrazio elementuak instalatzea	Obrak, Zerbitzuak, Hiri eraberritzea eta Espazio publikoa			
Done Petri plaza osorik hobetzea	Obrak, Zerbitzuak, Hiri eraberritzea eta Espazio publikoa			
Levante plaza amaitzea	Obrak, Zerbitzuak, Hiri eraberritzea eta Espazio publikoa			
Basarrate landa hobetzea	Obrak, Zerbitzuak, Hiri eraberritzea eta Espazio publikoa			
Errekalde plazaren ingurunean ekitea	Obrak, Zerbitzuak, Hiri eraberritzea eta Espazio publikoa			

Abusu-Ibaizabal auzoan ekitea	Obrak, Zerbitzuak, Hiri eraberritzea eta Espazio publikoa			
San Adriango hobekuntza plana: Floresta lorategia	Obrak, Zerbitzuak, Hiri eraberritzea eta Espazio publikoa			
Atxuriko hobekuntza plana: Enkarnazioko parkea	Obrak, Zerbitzuak, Hiri eraberritzea eta Espazio publikoa			
Parkeen dinamizazio plana	Obrak, Zerbitzuak, Hiri eraberritzea eta Espazio publikoa			
Udal liburutegi sarea	Kultura	622.987	Liburutegiko txartela duten 14 urte baino gutxiagoko erabiltzaileak	7.931
Udal liburutegien erabiltzaileen prestakuntza programa	Kultura	Baliabide propioekin	Parte-hartzaile kop.	1.900
Udal liburutegietan irakurtzera bultzatzeko programa	Kultura	105.866	Ikastaro, lantegi eta bestelako ekintza kop. Parte-hartzaile kop.	206 ekintza 5.814 parte-hartzaile
Irakurketarekin lotutako lehiaketak	Kultura	Baliabide propioekin	Lehiaketa kop. Parte-hartzaile kop.	Lehiaketa kop. 131 parte-hartzaile
Zirkulu Sekretua irakurle klubeko partaidetasuna	Azkuna zentroa	1.797,16	Programan parte hartzen duen pertsona kop.	15
Kontu Kontari programa	Azkuna zentroa	11.340	Programan parte hartzen duen pertsona kop.	1837
Kontu Kontari ipuin magikoen programa	Azkuna zentroa	267,82	Programan parte hartzen duen pertsona kop.	48
Reading Challenge lehiaketa	Azkuna zentroa	4.375	Programan parte hartzen duen pertsona kop.	404
Alphabet Zoo	Azkuna zentroa	677,16	Programan parte hartzen duen pertsona kop.	36
Eskolatik Antzerkira programa	Kultura	22.285	Antzezpen kop. Eskola-ume kop. Parte hartzen duen ikastetxe kop.	22 antzezpen 5.418 eskola ume 28 ikastetxe
Eskola Antzerkiaren Sariketa	Kultura	23.525	Eskola-ume kop. Parte hartzen duen ikastetxe kop.	562 eskola ume 19 ikastetxe
Dantzak Eskoletara programa	Kultura	18.000	Eskola-ume kop. Parte hartzen duen ikastetxe kop.	224 eskola ume 7 ikastetxe
Istorioko Biziak / Cuentos Encadenados programa	Kultura	9.000	Parte-hartzaile kop. Ekitaldi kop.	350 adingabe parte-hartzaile 12 ekitaldi
Bilboko Txotxongilo Jaialdia	Kultura	17.340	Ikusle kop. Antzezpen kop.	3.608 ikusle 21 antzezpen
BilbaoEszena: antzerki prestakuntzako lantegiak	Kultura	4.200	Lantegi kop. Izena eman dutenen kop.	2 lantegi 64 izena emandako
ZinebiEskola programa	Kultura	4.500	Saio kop. Ikusle kop.	4 saio 2.774 ikusle

FantEskola programa	Kultura	3.500	Saio kop. Ikusle kop.	4 saio 1.600 ikusle
Udal Musika Eskola	Bilbao Musika	925.000	Adin bitarte honetan matrikulatutako pertsona kop.	709
Udaleku musikalak	Bilbao Musika	4.000	Parte-hartzaile kop.	75
Kontzertu pedagogikoak/didaktikoak	Bilbao Musika	18.000	Ikusle kop.	2.160
Musika esperimentalean eta soinu ertian hasteko lantegiak	Azkuna zentroa	4.500	Programan parte hartzen duen pertsona kop.	219
Az Play 2016 lantegia: "Etorkizuneko bideo jokoa diseinatzen"	Azkuna zentroa	5308,25	Programan parte hartzen duen pertsona kop.	408
Ikertzaileen Europar Gaua programa	Kultura	*8	Lantegi kop. Parte-hartzaile kop.	Ez dago daturik
Gabonak Arte programako lantegiak	Azkuna zentroa	56.316,52	Programan parte hartzen duen pertsona kop.	4.258
Ezagutu Mediateka programa	Azkuna zentroa	2.042	Programan parte hartzen duen pertsona kop.	1.147
Eguberriko Olentzero (desfilea)	Berdintasuna, Lankidetzatza, Bizikidetzatza eta Jaiak	65.000	Erabiltzaile kop.	40.000
Eguberriko Olentzero (harrera)	Berdintasuna, Lankidetzatza, Bizikidetzatza eta Jaiak	20.000	Erabiltzaile kop.	3.500
Eguberriko Errege Magoak (kabalkada)	Berdintasuna, Lankidetzatza, Bizikidetzatza eta Jaiak	120.000	Erabiltzaile kop.	60.000
Aratustea. Kalejira (3-10 urteko biztanleentzat)	Berdintasuna, Lankidetzatza, Bizikidetzatza eta Jaiak	4.500	Erabiltzaile kop.	1.700
Zabalguneko aratusteko haur lantegiak eta ikuskizuna	Berdintasuna, Lankidetzatza, Bizikidetzatza eta Jaiak	13.870	Erabiltzaile kop.	4.820
Eskolako aratustea	Berdintasuna, Lankidetzatza, Bizikidetzatza eta Jaiak	1.000	Erabiltzaile kop.	400
Udal bandaren aratusteko kontzertua	Berdintasuna, Lankidetzatza, Bizikidetzatza eta Jaiak	118.000	Erabiltzaile kop.	157.000
Aste Nagusiko Txikigunea	Berdintasuna, Lankidetzatza, Bizikidetzatza eta Jaiak	80.000	Erabiltzaile kop.	50.000
Aste Nagusiko Txikiguneko Bilbobusa	Mugikortasuna eta Iraunkortasuna	18.000		

⁸ Ez zen egin 2016an. Lehen edizioa 2017an.

7. ildo estrategikoa. Adingabeen kultura identitatearen elementu integratzailea denez haien bizitzako eremu guztietan euskararen ezagutza eta erabilera bultzatzea
7.1 helburua. Ume eta nerabeen bizitzako arlo guztietan euskararen erabilera handitzea

Ekintza	Udal sail edo erakunde arduraduna	Urteko aurrekontua (€). 2016ko datuak	Ekintza-adierazlea	Adierazlearen balioa 2016an
Euskarazko zinema programa	Euskara eta Hezkuntza	12.400	Erabiltzaile kop.	10.564
Xiba Programa: euskarazko jolas herrikoien lantegia	Euskara eta Hezkuntza	21.000	Parte-hartzaile kop.	1.200
Gu ere Bertsotan programa: bertsolaritza lantegia	Euskara eta Hezkuntza	100.000	Parte-hartzaile kop.	92
Rafael Mikoleta ipuin lehiaketa	Euskara eta Hezkuntza	12.697	Lehiaketan aurkeztutako ipuin kop.	1.048
Ikusi eta ikasi programa: euskarazko ikuskizun, ekitaldi eta ekintzak	Euskara eta Hezkuntza	92.200	Parte-hartzaile kop.	6.505
Harrapazank programa: gazteentzako euskarazko ekintzak eta ikuskizunak	Euskara eta Hezkuntza	94.000	Parte-hartzaile kop.	1.594
Euskara sustatzeko programen diru laguntzak	Euskara eta Hezkuntza	128.900	Eskabide kop.	58
Euskara ikasteko gurasoentzako diru laguntzak	Euskara eta Hezkuntza	164.900	Eskatzaile kop.	295

8. ildo estrategikoa. Balioen heziketa (aniztasunaren errespetua, genero berdintasuna...), bizikidetzeta eta parte hartzea hezkuntzako eragile guztiekin koordinaturik bultzatzea
8.1 helburua. Aniztasunaren errespetuan aurrera egitea arlo guztietan: sexu orientazioa, aniztasun kultural eta etnikoa, bestelakotasun funtzionala eta abar.

Ekintza	Udal sail edo erakunde arduraduna	Urteko aurrekontua (€). 2016ko datuak	Ekintza-adierazlea	Adierazlearen balioa 2016an
Aniztasunaren aldeko eta bereizkeriaren aurkako BOSA! programa	Berdintasuna, Lankidetzeta, Bizikidetzeta eta Jaiak	4.080	Erabiltzaile kop.	947
Bilboko Gazteguneetako zurrumurrueen aurkako sarea	Berdintasuna, Lankidetzeta, Bizikidetzeta eta Jaiak	6.000	Erabiltzaile kop.	560

8. ildo estrategikoa. Balioen heziketa (aniztasunaren errespetua, genero berdintasuna...), bizikidetza eta parte hartzea hezkuntzako eragile guztiekin koordinaturik bultzatzea
8.2 helburua. Adingabeen artean gizon-emakumeen berdintasuna bultzatzea

Ekintza	Udal sail edo erakunde arduraduna	Urteko aurrekontua (€). 2016ko datuak	Ekintza-adierazlea	Adierazlearen balioa 2016an
"Talde feministak" gazte talde estrategikoak	Berdintasuna, Lankidetzeta, Bizikidetzeta eta Jaiak	1.848,00 € ⁹	Parte hartu duen gazte kop. (sexuka banatuta) Parte hartzen duen ikastetxe kop.	12 gazte (11 neska eta 1 mutil) 2 ikastetxe ¹⁰
"Senar-emaztegaien arteko tratu onen alde" genero indarkeriaren prebentziorako eta gizon-emakumeen berdintasunerako udal lantegiak	Berdintasuna, Lankidetzeta, Bizikidetzeta eta Jaiak	48.048,00 € ¹¹	Parte hartu duen gazte kop. (sexuka banatuta) Parte hartzen duen ikastetxe kop. Informazio hitzaldietara doan irakasle kopurua (sexuka banatuta) Informazio hitzaldietara doan guraso kopurua (sexuka banatuta) Parte hartzen duen gaztegunea eta gazteleku kop.	3.585 gazte (1.790 neska eta 1.931 mutil) 27 ikastetxe 281 irakasle (192 emakume eta 89 gizon) 14 guraso (4 emakume eta 10 gizon) 8 gaztegunea eta gazteleku ¹²

⁹ Lizitzeko prezioa, BEZ barne, 2016/2017 ikasturtean.

¹⁰2016/2017 ikasturteko datuak

¹¹ Lizitzeko prezioa, BEZ barne, 2016/2017 ikasturtean.

¹²2016/2017 ikasturteko datuak

8. ildo estrategikoa. Balioen heziketa (aniztasunaren errespetua, genero berdintasuna...), bizikidetzeta eta parte hartzea hezkuntzako eragile guztiekin koordinaturik bultzatzea

8.3 helburua. Kontsumo arduratsua, euren benetako beharrei egokitutako kontsumoa, ingurumena eta giza eskubideak errespetatzen dituzten produktuak eta zerbitzuak aukeratzeari lehentasuna ematen diona sustatzea

Ekintza	Udal sail edo erakunde arduraduna	Urteko aurrekontua (€). 2016ko datuak	Ekintza-adierazlea	Adierazlearen balioa 2016an
Kontsumo arduratsuen programa	Osasuna eta Kontsumoa	57.700	Ikasle parte-hartzaile kop. Ikastetxe kop.	3.549 ikasle 27 ikastetxe
Bilbobus ikasgelan programa	Mugikortasuna eta Iraunkortasuna		Programa erabiltzen duen ikasle kop.	650 ikasle

8. ildo estrategikoa. Balioen heziketa (aniztasunaren errespetua, genero berdintasuna...), bizikidetza eta parte hartzea hezkuntzako eragile guztiekin koordinaturik bultzatzea
8.4 helburua. Ume eta nerabeen artean euren gaitasunak ondasun komunaren eta helburu kolektiboen zerbitzura jartzea eta erantzukizunak eta konpromisoak berenganatzea sustatzea

Ekintza	Udal sail edo erakunde arduraduna	Urteko aurrekontua (€). 2016ko datuak	Ekintza-adierazlea	Adierazlearen balioa 2016an
Eskolako Agenda 21	Mugikortasuna eta Iraunkortasuna	48.811	Programan parte hartzen duten ikasleak	27.481
Bilbao Ipar-Hego Saria. Eskola solidarioaren modalitatea	Berdintasuna, Lankidetzaz, Bizikidetzaz eta Jaiak	3.000	Sarira aurkezten den ikastetxe kop.	4

8. ildo estrategikoa. Balioen heziketa (aniztasunaren errespetua, genero berdintasuna...), bizikidetzeta eta parte hartzea hezkuntzako eragile guztiekin koordinaturik bultzatzea
8.5 helburua. Ikasleek eta familiek ikastetxean parte hartzeari bide ematea

Ekintza	Udal sail edo erakunde arduraduna	Urteko aurrekontua (€). 2016ko datuak	Ekintza-adierazlea	Adierazlearen balioa 2016an
Udalaren Eskola Kontseilua	Euskara eta Hezkuntza			

9. ildo estrategikoa. Herritarren parte aktibotzat onartuz eta hiriari buruzko erabakietan parte hartzea bermatuz hiriaren diseinuan ume eta nerabeen beharrak zeharretara eranstea 9.1 helburua. Hiriaren eta bere leku, ekipamendu eta zerbitzuen plangintzan eta diseinuan ume eta nerabeen jolas, segurtasun, mugikortasun eta autonomia eskubidea dutenez haien beharren ikuspegia zehar lerroan eranstea

Ekintza	Udal sail edo erakunde arduraduna	Urteko aurrekontua (€). 2016ko datuak	Ekintza-adierazlea	Adierazlearen balioa 2016an
Hiria Antolatzeko Plan Orokorren Berrazterketaren aurrerakinari buruz ikastetxeetan, unibertsitateetan eta Gaztetalken informazio saioak egitea.	Hiri Plangintza		POaren berrazterketa idazteko faseetan parte hartzen duen 18 urte baino gutxiagoko pertsona kop.	1.005
Aurrerakinaren (2017) onarpena eta HAPOaren berrazterketa dokumentuaren (2018) hasierako onarpena	Hiri Plangintza		POaren berrazterketan berariaz ume eta nerabeentzat aurreikusitako ekipamendu berrien kop.	
Umeei orientaturiko eremuak zehazterakoan adingabeek parte hartzea	Obrak, Zerbitzuak, Hiri eraberritzea eta Espazio publikoa			
Mugikortasun Seguruaren Plana programa	Herritarren Segurtasuna			
Eskola bideen programa	Mugikortasuna eta Iraunkortasuna		Programan parte hartzen duten ikastetxeak	4 ¹³

¹³ 2017ko datua.

9. ildo estrategikoa. Herritarren parte aktibotzat onartuz eta hiriari buruzko erabakietan parte hartzea bermatuz hiriaren diseinuan ume eta nerabeen beharrak zeharretara eranstea 9.2 helburua. Umearen Eskubideen Konbentzioan jasotzen diren eskubideak bermatuko dituzten prozesuak eta umei eragiten dieten politiken diseinuan haurrek parte hartzeko kanalak abian jartzea.

Ekintza	Udal sail edo erakunde arduraduna	Urteko aurrekontua (€). 2016ko datuak	Ekintza-adierazlea	Adierazlearen balioa 2016an
Udalerriko ume eta nerabeen errealitatearen diagnostikoa	Gizarte Ekintza			
Ume eta Nerabeen Tokiko Kontseilua	Gizarte Ekintza			
Ekintzen oroitidazkia	Gizarte Ekintza			
Ume eta Nerabeen Udal Plana	Gizarte Ekintza			
HAURREN HIRIAN SAREA proiektua	Gizarte Ekintza			
Haurraren Eskubideen Konbentzioaren oroigarria				

10. ildo estrategikoa. Egiten diren esku hartzeen koherentzia, egonkortasuna, jarraitutasuna, eraginkortasuna eta efizientzia bilatuz erakundeen arteko eta adingabeekin lan egiten duten eragile guztien arteko koordinazioa bultzatzea.

10.1 helburua. Eraginkorrakoak eta efizienteagoak izate aldera eta esku hartze puntual eta/edo estankoak saiheste aldera, esku hartzea koherentea eta egonkor eta jarraitua izan dadin erakundeen arteko koordinazioa eta eragile guztien artekoa bultzatzea

Ekintza	Udal sail edo erakunde arduraduna	Urteko aurrekontua (€). 2016ko datuak	Ekintza-adierazlea	Adierazlearen balioa 2016an
Sailen arteko koordinazio mahaia	Gizarte Ekintza		Mahaiaren urteko saio kop.	1
Gizarte Zerbitzuen Udal Kontseiluko Ume eta Familia Batzardea	Gizarte Ekintza	Saileko pertsonalak egina	Batzordearen saio kop.	2
Umeei eta nerabeei buruzko tokiko mahaiak.	Gizarte Ekintza		Dauden mahai lokalen kop.	3
Gizarte eta hezkuntza / Osasun mahaietan parte hartzea	Gizarte Ekintza		Dauden Gizarte eta hezkuntza / Osasun mahaien kop.	3
Hezkuntzako Lurralde Programaren Batzardean (Eusko Jaurlaritza) parte hartzea	Gizarte Ekintza	Saileko pertsonalak egina	Batzordearen saio kop.	5

UME ETA NERABEENTZAKO EKINTZA PLANA 2030 AGENDA KO GARAPEN IRAUNKORREKO HELBURUEI EMATEN DIETEN LAGUNTZAREN ARABERA¹⁴

Garapen iraunkorreko helburuak (GIH) ¹⁵	GIH bakoitzera zuzendutako ekintza kopurua
1. helburua. Mundu guztian era guztietako pobrezari amaiera ematea.	7
3. helburua. Bizimodu osasuntsua bermatzea eta guztientzat adin guztietan ongizatea bultzatzea.	40
4. helburua. Inklusiozko, ekitatezko eta kalitatezko hezkuntza bermatzea eta guztientzat bizialdi guztian ikasteko aukerak bultzatzea.	33
5. helburua. Generoen arteko berdintasuna lortzea eta emakume eta neska guztiak ahaldunduz.	2
10. helburua. Herrialde guztietan desberdintasunak gutxitzea.	13
11. helburua. Hiriak eta giza kokaguneak inklusiozkoak, seguruak, erresilientziadunak eta iraunkorrak izan daitezkeen lortzea.	28
12. helburua. Kontsumo eta ekoizpen modalitate iraunkorrak bermatzea.	3
16. helburua. Garapen iraunkorrerako gizarte baketsu eta inklusiozkoak bultzatzea, guztientzat justizia jasotzeko bidea erraztea eta maila guztietan erakunde eraginkorrak, arduratsuek eta inklusiozkoak sortzea.	5
GUZTIRA	131

¹⁴Kodeek adierazten duten ekintzaren izena identifikatzeko, UME ETA NERABEENTZAKO EKINTZA PLANA ILDO ESTRATEGIKOAREN ARABERA ataleko tauletan begiratu daitezke. 33-71 orrialdeak.

¹⁵ Loturaren bat identifikatu zaien GIHak baino ez dira aurkezten.

GIH	Jomugak	Jomuga bakoitzean laguntzen duten ekintzen kopurua	Ekintzen kodeak
1. helburua. Mundu guztian era guztietako pobrezia amaitzea.	1.3 jomuga. Guztientzako gizarte babeseko sistema eta neurri egokiak maila nazionalan abian jartzea, gutxieneko mailak barne, eta, 2030erako, pobreen eta egoera ahulean daudenen estaldura zabala lortzea.	4	4.1.1.1. 4.1.1.2. 4.1.1.3. 4.1.2.1.
	1.4 jomuga. 2030erako, gizon eta emakume guztiek, bereziki pobreek eta egoera ahulean daudenek, baliabide ekonomikoak izateko eskubide berak izan ditzatela bermatzea, bai eta oinarriko zerbitzuak, lurren eta beste ondasunen jabetza eta kontrola, ondoretza, baliabide naturalak, teknologia berri egokiak eta finantza zerbitzuak izateko modua ere, mikrofinantzaketa barne.	1	5.3.1.1.
	1.5 jomuga. 2030erako, pobreen eta egoera ahuletan dauden pertsonen erresiliencia sustatzea eta klimarekin eta bestelako ekonomia, gizarte eta ingurumen krisi eta hondamendiekin zerikusia duten muturreko fenomenoekiko esposizioa eta ahultasun egoera murriztea.	2	5.3.1.2. 5.3.1.3.

GIH	Jomugak	Jomuga bakoitzean laguntzen duten ekintzen kopurua	Ekintzen kodeak
3. helburua. Bizimodu osasuntsua bermatzea eta guztientzat adin guztietan ongizatea bultzatzea.	3. helburua. Bizimodu osasuntsua bermatzea eta guztientzat adin guztietan ongizatea bultzatzea.	28	2.1.1.1. / 2.1.1.2. / 2.1.1.3. 2.1.1.4. / 2.1.1.5. / 2.1.2.1. 2.1.2.2. / 2.1.2.3. / 2.1.3.1. 2.1.3.2. / 2.1.3.3. / 2.1.3.4. 2.1.3.5. / 2.1.3.6. / 2.1.3.7. 2.1.3.8. / 2.1.3.9. / 2.1.3.10. 2.1.3.11. / 2.1.3.12. / 2.1.3.13. 2.1.3.14. / 2.3.1.1. / 2.3.1.3. 5.1.2.1. / 5.1.2.2. / 5.1.3.1. 5.2.1.1.
	3.5 jomuga. Mendekotasuna sortzen duten substantzien abusuaren prebentzioa eta tratamendua indartzea, sorgogarren behar ez bezalako erabilera eta alkoholaren kontsumo kaltegarria barne.	12	1.2.2.1. / 1.2.2.2. 2.1.2.4. / 2.2.1.1. 2.2.1.2. / 2.2.1.3. 2.2.1.4. / 2.2.1.5. 2.2.1.6. / 2.2.1.7. 2.2.1.8. / 2.3.1.2.

GIH	Jomugak	Jomuga bakoitzean laguntzen duten ekintzen kopurua	Ekintzen kodeak
4. helburua. Inklusiozko, ekitatezko eta kalitatezko hezkuntza bermatzea eta guztientzat bizialdi guztian ikasteko aukerak bultzatzea.	4. helburua. Inklusiozko, ekitatezko eta kalitatezko hezkuntza bermatzea eta guztientzat bizialdi guztian ikasteko aukerak bultzatzea.	9	6.2.4.1. / 6.2.4.2. 6.2.4.3. / 6.2.4.4. 6.2.4.5. / 6.2.4.6. 6.2.4.7. / 6.2.4.8. 6.2.4.9.
	4.1 jomuga. Hemendik 2030era, neska guztiek eta mutil guztiek lehen eta bigarren irakaskuntza amaitzen dutela ziurtatzea, hain zuzen irakaskuntza doakoa, ekitatezkoa eta kalitatezkoa, eta ikas-emaizta egoki eta eraginkorrak sortu behar dituen.	3	3.1.1.1. 3.1.1.2. 5.1.1.4.
	4.2 jomuga. Hemendik 2030era, neska eta mutil guztiek lehen haurtzaroko eta eskolaurreko hezkuntzako kalitatezko arreta eta garapen zerbitzuak jasotzeko modua izan dezatela ziurtatzea, lehen irakaskuntzarako prestaturik egon daitezen.	4	3.3.1.1. 3.3.1.2. 3.3.1.3. 3.3.1.4.
	4.5 jomuga. Hemendik 2030era, genero parekotasunik ezak hezkuntzatik ezabatzea eta egoera ahulean dauden pertsonen irakaskuntzaren eta lanbide heziketaren maila guztietan berdintasunezko sarbidea ziurtatzea, desgaitasuna duten pertsonak, herri indigenak eta egoera ahulean dauden haurrak barne.	2	3.2.1.1. 3.2.2.1.
	4.7 jomuga. Hemendik 2030era, garapen iraunkorra bultzatzeko behar diren ezagutza teoriko eta praktikoak ikasle guztiek jaso ditzatela ziurtatzea, beste beste, horretarako, garapen iraunkorrerako eta bizimodu iraunkorrerako hezkuntza, giza eskubideak, genero berdintasuna, bakearen eta indarkeriarik ezaren kulturaren sustapena, munduko herritasuna eta kultura aniztasunaren eta kulturak garapen iraunkorrari egiten dion ekarpenaren balioztapena erabiliaz.	14	6.1.1.1. / 6.1.1.2. 6.1.1.3. / 6.1.1.4. 6.1.1.5. / 6.1.1.6. 6.1.1.7. / 6.1.2.1. 6.1.2.2. / 6.1.2.3. 6.1.3.1. / 8.1.1.1. 8.1.1.2. / 8.4.2.1.
	4.a jomuga. Desgaitasuna duten haur eta pertsonen beharrak eta genero diferentziak kontuan hartzen dituzten eta guztientzat ikas-ingurune seguru, indarkeria gabeko, inklusiozko eta eraginkorrak eskaintzen dituzten hezkuntza instalazioak eraiki eta egokitzea.	1	3.1.2.1.

GIH	Jomugak	Jomuga bakoitzean laguntzen duten ekintzen kopurua	Ekintzen kodeak
5. helburua. Generoen arteko berdintasuna lortzea eta emakume eta neska guztiak ahalduntzea.	5.1 jomuga. Mundu guztian emakume eta neska guztien aurkako bereizkeria modu guztiei amaiera ematea.	2	8.2.1.1. 8.2.1.2.

GIH	Jomugak	Jomuga bakoitzean laguntzen duten ekintzen kopurua	Ekintzen kodeak
10. helburua. Herrialde guztietan desberdintasunak gutxitzea.	10.2 jomuga. Hemendik 2030era, adina, sexua, desgaitasuna, arraza, etnia, jatorria, erlijioa edo egoera ekonomikoa edo bestelako edozein egoera gorabehera, pertsona guztien inklusio sozial, ekonomiko eta politikoa indartu eta bultzatzea.	13	1.3.1.1. / 1.3.2.1. 1.3.2.2. / 1.3.2.3. 1.3.2.4. / 1.3.2.5. 5.1.1.1. / 5.1.1.2. 5.1.1.3. / 5.1.1.5. 5.1.1.6. / 5.1.1.7. 5.1.1.8.

GIH	Jomugak	Jomuga bakoitzean lagutzen duten ekintzen kopurua	Ekintzen kodeak
11. helburua. Hiriak eta giza kokaguneak inklusiozkoak, seguruak, erresilientziadunak eta iraunkorrak izan daitezzen lortzea.	11.1 jomuga. Hemendik 2030era, pertsona guztiei etxebizitza eta oinarrizko zerbitzu egoki, seguru eta eskuragarriak izateko bidea ziurtatzea eta bazter auzoak hobetzea.	2	4.2.1.1. 4.2.1.2.
	11.2 jomuga. Hemendik 2030era, guztiei garraio sistema seguru, merke, irisgarri eta iraunkorrak izateko modua ematea eta bide segurtasuna hobetzea, bereziki garraio publikoa hedatuaz, egoera ahulean dauden pertsonen, emakumeen, umeen, bestelakotasun funtzionala duten pertsonen eta adinekoren beharrei arreta berezia emanik.	2	9.1.1.4. 9.1.1.5.
	11.7 jomuga. Hemendik 2030era, bereziki emakume eta umeei, adinekoei eta desgaitasuna duten pertsonen berdegune eta leku publiko seguru, inklusiozko eta irisgarrietara sarbide unibertsala ematea.	24	6.2.1.1. / 6.2.1.2. / 6.2.1.3. 6.2.1.4. / 6.2.1.5. / 6.2.1.6. 6.2.1.7. / 6.2.1.8. / 6.2.1.9. 6.2.1.10. / 6.2.2.1. / 6.2.2.2. 6.2.2.3. / 6.2.3.1. / 6.2.3.2. 6.2.3.3. / 6.2.3.4. / 6.2.3.5. 6.2.3.6. / 6.2.3.7. / 6.2.3.8. 6.2.3.9. / 6.2.3.10. / 6.2.3.11.

GIH	Jomugak	Jomuga bakoitzean lagutzen duten ekintzen kopurua	Ekintzen kodeak
12. helburua. Kontsumo eta ekoizpen modalitate iraunkorrak bermatzea.	12.8 jomuga. Hemendik 2030era, garapen iraunkorrerako eta izadiarekin harmonian bizitzeko behar diren informazioa eta ezagutza mundu guztiko pertsonen dautatela ziurtatzea.	3	8.3.1.1. 8.3.1.2. 8.4.1.1.

GIH	Jomugak	Jomuga bakoitzean laguntzen duten ekintzen kopurua	Ekintzen kodeak
<p>16. helburua. Garapen iraunkorrerako gizarte baketsu eta inklusiozkoak bultzatzea, guztientzat justizia jasotzeko bidea erraztea eta maila guztietan erakunde eraginkorrak, arduratsuak eta inklusiozkoak sortzea.</p>	<p>16.7 jomuga. Beharrei erantzuten dieten erabaki inklusiozko, partaidetzazko eta esanguratsuak maila guztietan hartzen direla bermatzea.</p>	<p>5</p>	<p>8.5.1.1. 9.1.1.1. 9.1.1.2. 9.1.1.3. 9.2.1.2.</p>

UME ETA NERABEENTZAKO EKINTZA PLANA HELBURU DUTEN ADIN TARTEAREN ARABERA

Adin tartea		Adin tarte honetara zuzendutako ekintza kopurua ¹⁶
0-2 urte		51
3-11 urte	3-8 urte	109
	9-11 urte	110
12-17 urte	12-14 urte	84
	15-17 urte	81
Gurasoak / Familiak / Helduak		19

¹⁶ Adin tarte bakoitzera bideraturiko ekintza kopuruaren batua Planean jasotako ekintza guztiena baino handiagoa da, izan ere ekintza asko adin tarte baterako baino gehiagotarako dira.

0 ETA 2 URTE BITARTEKO UMEEI ZUZENDUTAKO EKINTZAK

Adin tartea	Adin honetara zuzendutako ekintza kopurua	Ekintzen kodeak	Ekintzak
0-2 urte	51	1.2.1.3.	Egoera ahulean dauden adingabeen eta/edo euren senideen partaidetza bultzatzen duten proiektuak diruz laguntzea
		1.2.1.4.	18 urte baino gutxiagoko pertsonen ongizatea sustatzen duten proiektuak diruz laguntzea
		1.3.1.1.	Familia ugarietarako mekanikoko ibilgailuen gaineko zergaren hobaria ematea
		1.3.2.4.	Azkuna Zentroko kirol zerbitzuetan guraso bakarreko familiei familiako abonamenduak eta adingabeei deskontuak egitea
		2.1.3.1.	0-14 urte bitartekoentzako ikastaro programa
		2.1.3.3.	0-2 urteko jaioberrientzako igeriketa programa
		2.1.3.4.	Igeri jaia programa (2-8 urte)
		2.1.3.12.	CAF JAIOBERRI UR ikastaroak
		2.3.1.1.	Modulu Psikosozialetako ume eta nerabeentzako Osasun Mentaleko programa
		2.3.1.3.	Haur eta gazteen osasun mentalaren sustapena (Haurrentzat elkarteak)
		3.1.2.1.	Eskola publikoen eraikinak mantentzea eta hobetzea
		3.2.1.1.	Eskolako gizarte laguntzako lantegiak
		3.3.1.1.	Zamakolako haur eskola eraikitzea
		3.3.1.2.	Sánchez Marcos haur eskola eraikitzea
		3.3.1.3.	San Ignazioko haur eskola handitzea
		3.3.1.4.	Iruartetako haur eskola eraikitzea
		4.1.1.1.	Gizarte larrialdiko laguntzak
		4.1.1.2.	Udalaren laguntza bereziak
		4.1.1.3.	Caixa Haurren aldeko proiektua
		4.1.2.1.	Pobrezia egoeran dauden guraso bakarreko familiak artatzeko programa
		4.2.1.1.	Udalaren etxebizitza prestazio berezia
		4.2.1.2.	Etiket kaleratuak artatzeko udal zerbitzua
		5.1.1.1.	Gizarte-hezkuntza eta komunitate-arloko esku-hartze programa (PISECO)
		5.1.1.2.	ZIRKILU adingabeen zentroa

0-2 urte	5.1.1.3.	INURRI adingabeen zentroa
	5.1.1.5.	PISEKALO programa
	5.1.1.6.	Bilbo Zaharreko ume eta gazteen laguntasun programa (Bakuva elkarte)
	5.1.1.7.	OTXARGAINEAN adingabeak gizarteratzeko laguntasun programa (Tendel elkarte)
	5.1.1.8.	Ume eta nerabeen behatokiaren ekintzak
	5.1.2.2.	Osasun desberdintasunen eskola programak
	5.1.3.1.	Esku-hartze Psikosozialerako Programa (EPP)
	5.4.1.1.	Profesionalen prestakuntza eta sentsibilizazioa
	6.1.1.9.	Miribillako Suhiltzaile Parkeko egun irekia
	6.2.4.1.	Udal liburutegi sarea
	6.2.4.2.	Udal liburutegien erabiltzaileen prestakuntza programa
	6.2.4.6.	Kontu Kontari programa
	6.2.4.7.	Kontu Kontari ipuin magikoen programa
	6.2.5.5.	Bilboko Txotxongilo Jaialdia
	6.2.7.4.	Musika esperimentalean eta soinu ertian hasteko lantegiak
	6.2.8.3.	Gabonak Arte programako lantegiak
	6.2.9.1.	Eguberriko Olentzero (desfilea)
	6.2.9.2.	Eguberriko Olentzero (harrera)
	6.2.9.3.	Eguberriko Errege Magoak (kabalkada)
	6.2.9.6.	Eskolako aratustea
	6.2.9.7.	Udal bandaren aratusteko kontzertua
	6.2.9.8.	Aste Nagusiko Txikigunea
	7.1.1.5.	Ikusi eta ikasi programa: euskarazko ikuskizun, ekitaldi eta ekintzak
	7.1.2.1.	Euskara sustatzeko programen diru laguntzak
	10.1.2.1.	Gizarte Zerbitzuen Udal Kontseiluko Ume eta Familia Batzordea
	10.1.2.2.	Umeei eta nerabeei buruzko tokiko mahaiak.
	10.1.2.3.	Gizarte eta hezkuntza / Osasun mahaietan parte hartzea

3 ETA 8 URTE BITARTEKO UMEEI ZUZENDUTAKO EKINTZAK

Adin tartea	Adin honetara zuzendutako ekintza kopurua	Ekintzen kodeak	Ekintzak
3-8 urte	109	1.1.1.1.	Aste Santuko Guneberri programa
		1.1.1.3.	Aste Santuko Zumizgai kanpalekua
		1.1.1.4.	Aste Santuko Zientzia Zorua programa
		1.1.2.1.	Udako Jolastokia uda programa
		1.1.2.2.	Eguneko Udalekuen uda programa
		1.1.2.3.	Udako Zumizgai kanpalekua
		1.1.3.1.	Eguberriko Gabongune programa
		1.1.3.3.	Eguberriko Zeu Moldatu/Ingénietelas programa
		1.1.3.4.	Eguberriko Zumizgai kanpalekua
		1.2.1.3.	Egoera ahulean dauden adingabeen eta/edo euren senideen partaidetza bultzatzen duten proiektuak diruz laguntzea
		1.2.1.4.	18 urte baino gutxiagoko pertsonen ongizatea sustatzen duten proiektuak diruz laguntzea
		1.3.1.1.	Familia ugarietarako trakzio mekanikoko ibilgailuen gaineko zergaren hobaria ematea
		1.3.2.1.	Familia ugarietarako kideei Bilbobuseko tarifa merkatuak eskaintzea
		1.3.2.2.	Gazteria eta Kirol Sailaren programetan familia ugarietarako prezio merkatuak eskaintzea
		1.3.2.3.	Bilbao Kirolak-en familia ugarietarako, guraso bakarreko familiei eta guraso bakarreko familia ugarietarako familiako abonamenduak eskaintzea
		1.3.2.4.	Azkuna Zentroko kirol zerbitzuetan guraso bakarreko familiei familiako abonamenduak eta adingabeei deskontuak egitea
		1.3.2.5.	Bilbao Musika musika irakasteko zerbitzuan familia ugarietarako eta guraso bakarreko familiei kenketak egitea
		2.1.1.1.	Higiene pertsonaleko programa
		2.1.1.2.	Aho-hortzen osasun programa
		2.1.1.3.	Elikadura osasungarriaren programa
		2.1.1.5.	Osasun ikastaroak
		2.1.3.1.	0-14 urte bitartekoentzako ikastaro programa
		2.1.3.4.	Igeri jaia programa (2-8 urte)

3-8 urte	2.1.3.5.	Aste Santuko kirol programa
	2.1.3.6.	Udako kirol programa
	2.1.3.7.	Eguberriko kirol programa
	2.1.3.8.	Udalaren kirol eskola
	2.1.3.9.	Hitzartutako kirol eskolak
	2.1.3.10.	Superheroi programa (5-10 urte)
	2.1.3.11.	Eskolako igeriketari diru laguntzak ematea (8-11 urteko ikasleentzat)
	2.1.3.12.	CAF JAIOBERRI UR ikastaroak
	2.1.3.13.	CAF Haur UR ikastaroak
	2.1.3.14.	CAF Haur LUR ikastaroak
	2.2.1.1.	Droga mendekotasunen prestakuntza saioak / prebentzio programak
	2.2.1.2.	Gizarte trebetasunei buruzko soziodrama saioak
	2.2.1.4.	Txotxongilo antzezenak (droga mendekotasunen prebentzioa)
	2.3.1.1.	Modulu Psikosozialetako ume eta nerabeentzako Osasun Mentaleko programa
	2.3.1.3.	Haur eta gazteen osasun mentalaren sustapena (Haurrentzat elkarte)
	3.1.1.2.	MEDIALAB 1
	3.1.2.1.	Eskola publikoen eraikinak mantentzea eta hobetzea
	3.2.1.1.	Eskolako gizarte laguntzako lantegiak
	3.2.2.1.	Hezkuntzari laguntzeko diruz lagundutako proiektuak
	4.1.1.1.	Gizarte larrialdiko laguntzak
	4.1.1.2.	Udalaren laguntza bereziak
	4.1.1.3.	Caixa Haurren aldeko proiektua
	4.1.2.1.	Pobrezia egoeran dauden guraso bakarreko familiak artatzeko programa
	4.2.1.1.	Udalaren etxebizitza prestazio berezia
	4.2.1.2.	Etxetik kaleratuak artatzeko udal zerbitzua
	5.1.1.1.	Gizarte-hezkuntza eta komunitate-arloko esku-hartze programa (PISECO)
	5.1.1.2.	ZIRKILU adingabeen zentroa

		5.1.1.3.	INURRI adingabeen zentroa
		5.1.1.4.	Eskola absentismoaren prebentzio, detekzio eta kontrol programa (EAP)
		5.1.1.5.	PISEKALO programa
		5.1.1.6.	Bilbo Zaharreko ume eta gazteen laguntasun programa (Bakuva elkartea)
		5.1.1.7.	OTXARGAINEAN adingabeak gizarteratzeko laguntasun programa (Tendel elkartea)
		5.1.1.8.	Ume eta nerabeen behatokiaren ekintzak
		5.1.2.1.	Eskolako higiearen udal programa
		5.1.2.2.	Osasun desberdintasunen eskola programak
		5.1.3.1.	Esku-hartze Psikosozialerako Programa (EPP)
		5.3.1.1.	Egoera ahulean edo baztertuta dauden adingabeentzako udalekuak
		5.3.1.2.	Oporrak Bakean programa
		5.3.1.3.	Ekialdeko Europako adingabeen harrera programa
		5.4.1.1.	Profesionalen prestakuntza eta sentsibilizazioa
		6.1.1.1.	HAURGUNEA
		6.1.1.6.	ZUMIZGAI programa
		6.1.1.8.	Miribillako Suhiltzaile Parkerako bisita gidatuak
		6.1.1.9.	Miribillako Suhiltzaile Parkeko egun irekia
		6.2.4.1.	Udal liburutegi sarea
		6.2.4.2.	Udal liburutegien erabiltzaileen prestakuntza programa
		6.2.4.3.	Udal liburutegietan irakurtzera bultzatzeko programa
		6.2.4.4.	Irakurketarekin lotutako lehiaketak
		6.2.4.6.	Kontu Kontari programa
		6.2.4.7.	Kontu Kontari ipuin magikoen programa
		6.2.4.8.	Reading Challenge lehiaketa
		6.2.4.9.	Alphabet Zoo
		6.2.5.1.	Eskolatik Antzerkira programa
		6.2.5.2.	Eskola Antzerkiaren Sariketa

		6.2.5.3.	Dantzak Eskoletara programa
		6.2.5.4.	Istorio Biziak / Cuentos EncadenaDOS programa
		6.2.5.5.	Bilboko Txotxongilo Jaialdia
		6.2.6.1.	ZinebiEskola programa
		6.2.6.2.	FantEskola programa
		6.2.7.1.	Udal Musika Eskola
		6.2.7.2.	Udaleku musikalak
		6.2.7.3.	Kontzertu pedagogikoak/didaktikoak
		6.2.7.4.	Musika esperimentalean eta soinu ertian hasteko lantegiak
		6.2.8.2.	Ikertzaileen Europar Gaua programa
		6.2.8.3.	Gabonak Arte programako lantegiak
		6.2.8.4.	Ezagutu Mediateka programa
		6.2.9.1.	Eguberriko Olentzero (desfilea)
		6.2.9.2.	Eguberriko Olentzero (harrera)
		6.2.9.3.	Eguberriko Errege Magoak (kabalkada)
		6.2.9.4.	Aratusteko kalejira (3-10 urteko biztanleentzat)
		6.2.9.5.	Zabalguneko aratusteko haur lantegiak eta ikuskizuna
		6.2.9.6.	Eskolako aratustea
		6.2.9.7.	Udal bandaren aratusteko kontzertua
		6.2.9.8.	Aste Nagusiko Txikigunea
		7.1.1.1.	Euskarazko zinema programa
		7.1.1.5.	Ikusi eta ikasi programa: euskarazko ikuskizun, ekitaldi eta ekintzak
		7.1.2.1.	Euskara sustatzeko programen diru laguntzak
		8.4.2.1.	Bilbao Ipar-Hego Saria. Eskola solidarioaren modalitatea
		9.1.1.1.	Hiria Antolatze Plan Orokorren Berrazterketaren aurrerakinari buruz ikastetxeetan, unibertsitateetan eta Gaztetalken informazio saioak egitea.
		9.1.1.2.	Aurrerakinaren (2017) onarpena eta HAPOaren berrazterketa dokumentuaren (2018) hasierako onarpena
		9.1.1.3.	Umeei orientaturiko eremuak zehazterakoan adingabeek parte hartzea

		9.1.1.5.	Eskola bideen programa
		10.1.2.1.	Gizarte Zerbitzuen Udal Kontseiluko Ume eta Familia Batzordea
		10.1.2.2.	Umeei eta nerabeei buruzko tokiko mahaiak.
		10.1.2.3.	Gizarte eta hezkuntza / Osasun mahaietan parte hartzea
		10.1.3.1.	Hezkuntzako Lurralde Programaren Batzordean (Eusko Jaurlaritza) parte hartzea

9 ETA 11 URTE BITARTEKO UMEEI ZUZENDUTAKO EKINTZAK

Adin tartea	Adin honetara zuzendutako ekintza kopurua	Ekintzen kodeak	Ekintzak
9-11 urte	110	1.1.1.2.	Aste Santuko Kideberri programa
		1.1.1.3.	Aste Santuko Zumizgai kanpalekua
		1.1.1.4.	Aste Santuko Zientzia Zorua programa
		1.1.2.2.	Eguneko Udalekuen uda programa
		1.1.2.3.	Udako Zumizgai kanpalekua
		1.1.3.2.	Eguberriko Gabonkide programa
		1.1.3.3.	Eguberriko Zeu Moldatu/Ingéniatelas programa
		1.1.3.4.	Eguberriko Zumizgai kanpalekua
		1.2.1.3.	Egoera ahulean dauden adingabeen eta/edo euren senideen partaidetza bultzatzen duten proiektuak diruz laguntzea
		1.2.1.4.	18 urte baino gutxiagoko pertsonen ongizatea sustatzen duten proiektuak diruz laguntzea
		1.3.1.1.	Familia ugariei trakzio mekanikoko ibilgailuen gaineko zergaren hobaria ematea
		1.3.2.1.	Familia ugarietako kideei Bilbobuseko tarifa merkatuak eskaintzea
		1.3.2.2.	Gazteria eta Kirol Sailaren programetan familia ugarietako prezio merkatuak eskaintzea
		1.3.2.3.	Bilbao Kirolak-en familia ugariei, guraso bakarreko familiei eta guraso bakarreko familia ugariei familiako abonamenduak eskaintzea
		1.3.2.4.	Azkuna Zentroko kirol zerbitzuetan guraso bakarreko familiei familiako abonamenduak eta adingabeei deskontuak egitea
		1.3.2.5.	Bilbao Musika musika irakasteko zerbitzuan familia ugariei eta guraso bakarreko familiei kenketak egitea
		2.1.1.1.	Higiene pertsonaleko programa
		2.1.1.3.	Elikadura osasungarriaren programa
		2.1.1.5.	Osasun ikastaroak
		2.1.2.3.	Gure gorputza aldagai programa
		2.1.3.1.	0-14 urte bitartekoentzako ikastaro programa
		2.1.3.5.	Aste Santuko kirol programa
		2.1.3.6.	Udako kirol programa

		2.1.3.7.	Eguberriko kirol programa
		2.1.3.8.	Udalaren kirol eskola
		2.1.3.9.	Hitzartutako kirol eskolak
		2.1.3.10.	Superheroi programa (5-10 urte)
		2.1.3.11.	Eskolako igeriketari diru laguntzak ematea (8-11 urteko ikasleentzat)
		2.1.3.13.	CAF Haur UR ikastaroak
		2.1.3.14.	CAF Haur LUR ikastaroak
		2.2.1.1.	Droga mendekotasunen prestakuntza saioak / prebentzio programak
		2.3.1.1.	Modulu Psikosozialetako ume eta nerabeentzako Osasun Mentaleko programa
		2.3.1.3.	Haur eta gazteen osasun mentalaren sustapena (Haurrentzat elkarte)
		3.1.1.2.	MEDIALAB 1
		3.1.2.1.	Eskola publikoen eraikinak mantentzea eta hobetzea
		3.2.1.1.	Eskolako gizarte laguntzako lantegiak
		3.2.2.1.	Hezkuntzari laguntzeko diruz lagundutako proiektuak
		4.1.1.1.	Gizarte larrialdiko laguntzak
		4.1.1.2.	Udalaren laguntza bereziak
		4.1.1.3.	Caixa Haurren aldeko proiektua
		4.1.2.1.	Pobrezia egoeran dauden guraso bakarreko familiak artatzeko programa
		4.2.1.1.	Udalaren etxebizitza prestazio berezia
		4.2.1.2.	Etxetik kaleratuak artatzeko udal zerbitzua
		5.1.1.1.	Gizarte-hezkuntza eta komunitate-arloko esku-hartze programa (PISECO)
		5.1.1.2.	ZIRKILU adingabeen zentroa
		5.1.1.4.	Eskola absentismoaren prebentzio, detekzio eta kontrol programa (EAP)
		5.1.1.5.	PISEKALO programa
		5.1.1.6.	Bilbo Zaharreko ume eta gazteen laguntasun programa (Bakuva elkarte)

		5.1.1.7.	OTXARGAINEAN adingabeak gizarteratzeko laguntasun programa (Tendel elkartea)
		5.1.1.8.	Ume eta nerabeen behatokiaren ekintzak
		5.1.2.1.	Eskolako higiearen udal programa
		5.1.2.2.	Osasun desberdintasunen eskola programak
		5.1.3.1.	Esku-hartze Psikosozialerako Programa (EPP)
		5.2.1.1.	Bizikidetzeta eta osasun programa
		5.3.1.1.	Egoera ahulean edo baztertuta dauden adingabeentzako udalekuak
		5.3.1.2.	Oporrak Bakean programa
		5.3.1.3.	Ekialdeko Europako adingabeen harrera programa
		5.4.1.1.	Profesionalen prestakuntza eta sentsibilizazioa
		6.1.1.2.	KIDEGUNEA
		6.1.1.6.	ZUMIZGAI programa
		6.1.1.8.	Miribillako Suhiltzaile Parkerako bisita gidatuak
		6.1.1.9.	Miribillako Suhiltzaile Parkeko egun irekia
		6.2.4.1.	Udal liburutegi sarea
		6.2.4.2.	Udal liburutegien erabiltzaileen prestakuntza programa
		6.2.4.3.	Udal liburutegietan irakurtzera bultzatzeko programa
		6.2.4.4.	Irakurketarekin lotutako lehiaketak
		6.2.4.5.	Zirkulu Sekretua irakurle klubeko partaidetasuna
		6.2.4.8.	Reading Challenge lehiaketa
		6.2.5.1.	Eskolatik Antzerkira programa
		6.2.5.2.	Eskola Antzerkiaren Sariketa
		6.2.5.3.	Dantzak Eskoletara programa
		6.2.5.4.	Istorioko Blziak / Cuentos EncadenaDOS programa
		6.2.5.5.	Bilboko Txotxongilo Jaialdia
		6.2.5.6.	BilbaoEszena: antzerki prestakuntzako lantegiak
		6.2.6.1.	ZinebiEskola programa

		6.2.6.2.	FantEskola programa
		6.2.7.1.	Udal Musika Eskola
		6.2.7.2.	Udaleku musikalak
		6.2.7.3.	Kontzertu pedagogikoak/didaktikoak
		6.2.7.4.	Musika esperimentalean eta soinu ertian hasteko lantegiak
		6.2.8.2.	Ikertzaileen Europar Gaua programa
		6.2.8.3.	Gabonak Arte programako lantegiak
		6.2.8.4.	Ezagutu Mediateka programa
		6.2.9.1.	Eguberriko Olentzero (desfilea)
		6.2.9.2.	Eguberriko Olentzero (harrera)
		6.2.9.3.	Eguberriko Errege Magoak (kabalkada)
		6.2.9.4.	Aratusteko kalejira (3-10 urteko biztanleentzat)
		6.2.9.5.	Zabalguneko aratusteko haur lantegiak eta ikuskizuna
		6.2.9.6.	Eskolako aratustea
		6.2.9.7.	Udal bandaren aratusteko kontzertua
		6.2.9.8.	Aste Nagusiko Txikigunea
		7.1.1.1.	Euskarazko zinema programa
		7.1.1.2.	Xiba Programa: euskarazko jolas herrikoien lantegia
		7.1.1.3.	Gu ere Bertsotan programa: bertsolaritza lantegia
		7.1.1.4.	Rafael Mikoleta ipuin lehiaketa
		7.1.1.6.	Harrapazank programa: gazteentzako euskarazko ekintzak eta ikuskizunak
		7.1.2.1.	Euskara sustatzeko programen diru laguntzak
		8.3.1.1.	Kontsumo arduratsuaren programa
		8.3.1.2.	Bilbobus ikasgelan programa
		8.4.2.1.	Bilbao Ipar-Hego Saria. Eskola solidarioaren modalitatea
		9.1.1.1.	Hiria Antolatzeko Plan Orokorraren Berrazterketaren aurrerakinari buruz ikastetxeetan, unibertsitateetan eta Gaztetalken informazio saioak egitea
		9.1.1.2.	Aurrerakinaren (2017) onarpena eta HAPOaren berrazterketa dokumentuaren (2018) hasierako onarpena

		9.1.1.3.	Umeei orientaturiko eremuak zehazterakoan adingabeek parte hartzea
		9.1.1.4.	Mugikortasun Seguruko Plana
		9.1.1.5.	Eskola bideen programa
		9.2.1.2.	Ume eta Nerabeen Tokiko Kontseilua
		10.1.2.1.	Gizarte Zerbitzuen Udal Kontseiluko Ume eta Familia Batzordea
		10.1.2.2.	Umeei eta nerabeei buruzko tokiko mahaiak.
		10.1.2.3.	Gizarte eta hezkuntza / Osasun mahaietan parte hartzea
		10.1.3.1.	Hezkuntzako Lurralde Programaren Batzordean (Eusko Jaurlaritza) parte hartzea

12 ETA 14 URTE BITARTEKO NERABEEI ZUZENDUTAKO EKINTZAK

Adin tartea	Adin honetara zuzendutako ekintza kopurua	Ekintzen kodeak	Ekintzak
12-14 urte	84	1.2.1.3.	Egoera ahulean dauden adingabeen eta/edo euren senideen partaidetza bultzatzen duten proiektuak diruz laguntzea
		1.2.1.4.	18 urte baino gutxiagoko pertsonen ongizatea sustatzen duten proiektuak diruz laguntzea
		1.3.1.1.	Familia ugarietako mekanikoko ibilgailuen gaineko zergaren hobaria ematea
		1.3.2.1.	Familia ugarietako kideei Bilbobuseko tarifa merkatuak eskaintzea
		1.3.2.2.	Gazteria eta Kirol Sailaren programetan familia ugarietako prezio merkatuak eskaintzea
		1.3.2.3.	Bilbao Kirolak-en familia ugarietako guraso bakarrekotako familiei eta guraso bakarrekotako familia ugarietako familiei abonamenduak eskaintzea
		1.3.2.4.	Azkuna Zentroko kirol zerbitzuetan guraso bakarrekotako familiei familiei abonamenduak eta adingabeei deskontuak egitea
		1.3.2.5.	Bilbao Musika musika irakasteko zerbitzuan familia ugarietako guraso bakarrekotako familiei kenketak egitea
		2.1.1.5.	Osasun ikastaroak
		2.1.2.1.	Pubertarokoaren programa
		2.1.3.1.	0-14 urte bitartekoentzako ikastaro programa
		2.1.3.2.	14-18 urte bitartekoentzako ikastaro programa
		2.1.3.8.	Udalaren kirol eskola
		2.1.3.9.	Hitzartutako kirol eskolak
		2.2.1.3.	Droga mendekotasunen prestakuntza saioak / prebentzio programak
		2.3.1.1.	Modulu Psikosoziala eta ume eta nerabeentzako Osasun Mentaleko programa
		2.3.1.2.	Portaera arriskutsua duten nerabeei eta euren familiei arreta egiteko HIRUSTA proiektua (Gizakia fundazioa)
		2.3.1.3.	Haur eta gazteen osasun mentalaren sustapena (Haurrentzat elkarte)
		3.1.1.2.	MEDIALAB 1
		3.2.1.1.	Eskolako gizarte laguntzako lantegiak
		3.2.2.1.	Hezkuntzari laguntzeko diruz lagundutako proiektuak
		4.1.1.1.	Gizarte larrialdiko laguntzak
		4.1.1.2.	Udalaren laguntza bereziak

		4.1.1.3.	Caixa Haurren aldeko proiektua
		4.1.2.1.	Pobrezia egoeran dauden guraso bakarreko familiak artatzeko programa
		4.2.1.1.	Udalaren etxebizitza prestazio berezia
		4.2.1.2.	Etiket kaleratuak artatzeko udal zerbitzua
		5.1.1.1.	Gizarte-hezkuntza eta komunitate-arloko esku-hartze programa (PISECO)
		5.1.1.4.	Eskola absentismoaren prebentzio, detekzio eta kontrol programa (EAP)
		5.1.1.5.	PISEKALO programa
		5.1.1.6.	Bilbo Zaharreko ume eta gazteen laguntasun programa (Bakuva elkartea)
		5.1.1.7.	OTXARGAINEAN adingabeak gizarteratzeko laguntasun programa (Tendel elkartea)
		5.1.1.8.	Ume eta nerabeen behatokiaren ekintzak
		5.1.2.2.	Osasun desberdintasunen eskola programak
		5.1.3.1.	Esku-hartze Psikosozialerako Programa (EPP)
		5.3.1.1.	Egoera ahulean edo baztertuta dauden adingabeentzako udalekuak
		5.3.1.3.	Ekialdeko Europako adingabeen harrera programa
		5.4.1.1.	Profesionalen prestakuntza eta sentsibilizazioa
		6.1.1.3.	GAZTEGUNEAK
		6.1.1.4.	GAZTEKLUBA
		6.1.1.5.	Zazpikaleetako GAZTEGUNEA
		6.1.1.7.	LILURA programa
		6.1.1.9.	Miribillako Suhiltzaile Parkeko egun irekia
		6.1.2.1.	Aste Santuko LILURA kanpalekua
		6.1.2.2.	Udako LILURA kanpalekua
		6.1.2.3.	Eguberriko LILURA kanpalekua
		6.1.3.1.	Programazio, partaidetza eta komunikazio arloetan ekintza ildoak garatzea
		6.2.4.1.	Udal liburutegi sarea
		6.2.4.2.	Udal liburutegien erabiltzaileen prestakuntza programa
		6.2.4.3.	Udal liburutegietan irakurtzera bultzatzeko programa

	6.2.4.4.	Irakurketarekin lotutako lehiaketak
	6.2.4.5.	Zirkulu Sekretua irakurle klubeko partaidetasuna
	6.2.5.2.	Eskola Antzerkiaren Sariketa
	6.2.5.5.	Bilboko Txotxongilo Jaialdia
	6.2.5.6.	BilbaoEszena: antzerki prestakuntzako lantegiak
	6.2.7.1.	Udal Musika Eskola
	6.2.7.3.	Kontzertu pedagogikoak/didaktikoak
	6.2.7.4.	Musika esperimentalean eta soinu ertian hasteko lantegiak
	6.2.8.1.	Az Play 2016 lantegia: "Etokizuneko bideo joko diseinatzen"
	6.2.8.2.	Ikertzaileen Europar Gaua programa
	6.2.8.3.	Gabonak Arte programako lantegiak
	6.2.8.4.	Ezagutu Mediateka programa
	6.2.9.1.	Eguberriko Olentzero (desfilea)
	6.2.9.2.	Eguberriko Olentzero (harrera)
	6.2.9.3.	Eguberriko Errege Magoak (kabalkada)
	6.2.9.6.	Eskolako aratustea
	6.2.9.8.	Aste Nagusiko Txikigunea
	7.1.1.1.	Euskarazko zinema programa
	7.1.1.2.	Xiba Programa: euskarazko jolas herrikoien lantegia
	7.1.1.4.	Rafael Mikoleta ipuin lehiaketa
	7.1.1.6.	Harrapazank programa: gazteentzako euskarazko ekintzak eta ikuskizunak
	7.1.2.1.	Euskara sustatzeko programen diru laguntzak
	8.1.1.1.	Aniztasunaren aldeko eta bereizkeriaren aurkako BOSA! programa
	8.1.1.2.	Bilboko Gazteguneeetako zurrumurruen aurkako sarea
	8.2.1.2.	"Senar-emaztegaiei arteko tratu onen alde" genero indarkeriaren prebentziorako eta gizon-emakumeen berdintasunerako udal lantegiak
	8.3.1.1.	Kontsumo arduratsuen programa
	8.3.1.2.	Bilbobus ikasgelan programa

		8.4.2.1.	Bilbao Ipar-Hego Sariaren eskola solidarioaren modalitatea
		9.1.1.1.	Hiria Antolatzeko Plan Orokorren Berrazterketaren aurrerakinari buruz ikastetxeetan, unibertsitateetan eta Gaztetalken informazio saiok egitea.
		9.1.1.2.	Aurrerakinaren (2017) onarpena eta HAPOaren berrazterketa dokumentuaren (2018) hasierako onarpena
		10.1.2.1.	Gizarte Zerbitzuen Udal Kontseiluko Ume eta Familia Batzordea
		10.1.2.2.	Umeei eta nerabeei buruzko tokiko mahaia.
		10.1.2.3.	Gizarte eta hezkuntza / Osasun mahaietan parte hartzea
		10.1.3.1.	Hezkuntzako Lurralde Programaren Batzordean (Eusko Jaurlaritza) parte hartzea

15 ETA 17 URTE BITARTEKO NERABEEI ZUZENDUTAKO EKINTZAK

Adin tartea	Adin honetara zuzendutako ekintza kopurua	Ekintzen kodeak	Ekintzak
15-17 urte	81	1.2.1.3.	Egoera ahulean dauden adingabeen eta/edo euren senideen partaidetza bultzatzen duten proiektuak diruz laguntzea
		1.2.1.4.	18 urte baino gutxiagoko pertsonen ongizatea sustatzen duten proiektuak diruz laguntzea
		1.3.1.1.	Familia ugarietako mekanikoko ibilgailuen gaineko zergaren hobaria ematea
		1.3.2.1.	Familia ugarietako kideei Bilbobuseko tarifa merkatuak eskaintzea
		1.3.2.2.	Gazteria eta Kirol Sailaren programetan familia ugarietako prezio merkatuak eskaintzea
		1.3.2.3.	Bilbao Kirolak-en familia ugarietako guraso bakarreko familiei eta guraso bakarreko familia ugarietako familiei abonamenduak eskaintzea
		1.3.2.4.	Azkuna Zentroko kirol zerbitzuetan guraso bakarreko familiei familiei abonamenduak eta adingabeen deskontuak egitea
		1.3.2.5.	Bilbao Musika musika irakasteko zerbitzuan familia ugarietako guraso bakarreko familiei kenketak egitea
		2.1.1.4.	Lehen laguntza eta BBB programa
		2.1.1.5.	Osasun ikastaroak
		2.1.2.2.	Nerabeen programa
		2.1.3.2.	14-18 urte bitartekoentzako ikastaro programa
		2.1.3.9.	Hitzartutako kirol eskolak
		2.2.1.3.	Droga mendekotasunen prestakuntza saioak / prebentzio programak
		2.2.1.5.	"Aukeratzan hasita" antzerki bidezko prebentzio saioak
		2.2.1.6.	Zinema saioak (droga mendekotasunen prebentzioa)
		2.2.1.7.	Alkohola eta beste drogak kontsumitzearen ondorio diren arriskuak kudeatzeko prestakuntza lantegiak
		2.3.1.1.	Modulu Psikosozialak ume eta nerabeentzako Osasun Mentaleko programa
		2.3.1.2.	Portaera arriskutsua duten nerabeei eta euren familiei arreta egiteko HIRUSTA proiektua (Gizakia fundazioa)
		2.3.1.3.	Haur eta gazteen osasun mentalaren sustapena (Haurrentzat elkarteak)
		3.1.1.2.	MEDIALAB 1
		3.2.1.1.	Eskolako gizarte laguntzako lantegiak
		3.2.2.1.	Hezkuntzari laguntzeko diruz lagundutako proiektuak
		4.1.1.1.	Gizarte larrialdiko laguntzak

	4.1.1.2.	Udalaren laguntza bereziak
	4.1.1.3.	Caixa Haurren aldeko proiektua
	4.1.2.1.	Pobrezia egoeran dauden guraso bakarreko familiak artatzeko programa
	4.2.1.1.	Udalaren etxebizitza prestazio berezia
	4.2.1.2.	Etiketrikaleratuak artatzeko udal zerbitzua
	5.1.1.1.	Gizarte-hezkuntza eta komunitate-arloko esku-hartze programa (PISECO)
	5.1.1.4.	Eskola absentismoaren prebentzio, detekzio eta kontrol programa (EAP)
	5.1.1.5.	PISEKALO programa
	5.1.1.6.	Bilbo Zaharreko ume eta gazteen laguntasun programa (Bakuva elkartea)
	5.1.1.7.	OTXARGAINEAN adingabeak gizarteratzeko laguntasun programa (Tendel elkartea)
	5.1.1.8.	Ume eta nerabeen behatokiaren ekintzak
	5.1.2.2.	Osasun desberdintasunen eskola programak
	5.1.3.1.	Esku-hartze Psikosozialerako Programa (EPP)
	5.3.1.1.	Egoera ahulean edo baztertuta dauden adingabeentzako udalekuak
	5.3.1.3.	Ekialdeko Europako adingabeen harrera programa
	5.4.1.1.	Profesionalen prestakuntza eta sentsibilizazioa
	6.1.1.3.	GAZTEGUNEAK
	6.1.1.4.	GAZTEKLUBA
	6.1.1.5.	Zazpikaleetako GAZTEGUNEA
	6.1.1.7.	LILURA programa
	6.1.1.9.	Miribillako Suhiltzaile Parkeko egun irekia
	6.1.2.1.	Aste Santuko LILURA kanpalekua
	6.1.2.2.	Udako LILURA kanpalekua
	6.1.2.3.	Eguberriko LILURA kanpalekua
	6.1.3.1.	Programazio, partaidetza eta komunikazio arloetan ekintza ildoak garatzea

	6.2.5.2.	Eskola Antzerkiaren Sariketa
	6.2.5.5.	Bilboko Txotxongilo Jaialdia
	6.2.5.6.	BilbaoEszena: antzerki prestakuntzako lantegiak
	6.2.7.1.	Udal Musika Eskola
	6.2.7.3.	Kontzertu pedagogikoak/didaktikoak
	6.2.7.4.	Musika esperimentalean eta soinu ertian hasteko lantegiak
	6.2.8.1.	Az Play 2016 lantegia: "Etorkizuneko bideo jokoa diseinatzen"
	6.2.8.2.	Ikertzaileen Europar Gaua programa
	6.2.8.3.	Gabonak Arte programako lantegiak
	6.2.8.4.	Ezagutu Mediateka programa
	6.2.9.1.	Eguberriko Olentzero (desfilea)
	6.2.9.2.	Eguberriko Olentzero (harrera)
	6.2.9.3.	Eguberriko Errege Magoak (kabalkada)
	6.2.9.6.	Eskolako aratustea
	6.2.9.8.	Aste Nagusiko Txikigunea
	7.1.1.1.	Euskarazko zinema programa
	7.1.1.2.	Xiba Programa: euskarazko jolas herrikoien lantegia
	7.1.1.4.	Rafael Mikoleta ipuin lehiaketa
	7.1.1.6.	Harrapazank programa: gazteentzako euskarazko ekintzak eta ikuskizunak
	7.1.2.1.	Euskara sustatzeko programen diru laguntzak
	8.1.1.1.	Aniztasunaren aldeko eta bereizkeriaren aurkako BOSA! programa
	8.1.1.2.	Bilboko Gaztegunetako zurrumurruen aurkako sarea
	8.2.1.1.	"Talde feministak" gazte talde estrategikoak
	8.2.1.2.	"Senar-emaztegaiei arteko tratu onen alde" genero indarkeriaren prebentziorako eta gizon-emakumeen berdintasunerako udal lantegiak
	8.3.1.1.	Kontsumo arduratsuaren programa
	8.4.2.1.	Bilbao Ipar-Hego Sariaren eskola solidarioaren modalitatea
	9.1.1.1.	Hiria Antolatze Plan Orokorraren Berrazterketaren aurrerakinari buruz ikastetxeetan, unibertsitateetan eta Gaztetalken informazio saioak egitea.

		9.1.1.2.	Aurrerakinaren (2017) onarpena eta HAPOaren berrazterketa dokumentuaren (2018) hasierako onarpena
		10.1.2.1.	Gizarte Zerbitzuen Udal Kontseiluko Ume eta Familia Batzordea
		10.1.2.2.	Umeei eta nerabeei buruzko tokiko mahaiak.
		10.1.2.3.	Gizarte eta hezkuntza / Osasun mahaietan parte hartzea
		10.1.3.1.	Hezkuntzako Lurralde Programaren Batzordean (Eusko Jaurlaritza) parte hartzea

GURASOEI, FAMILIEI ETA HELDUEI ZUZENDUTAKO EKINTZAK

Adin tartea	Adin honetara zuzendutako ekintza kopurua	Ekintzen kodeak	Ekintzak
Gurasoak Familiak Helduak	19	1.1.3.5.	Eguberriko umeen gida
		1.2.1.1.	Familian Hezi eta Hazi zerbitzua
		1.2.1.2.	Guraso eskola
		1.2.2.1.	Droga mendekotasunen prebentziorako eskolak
		1.2.2.2.	Nerabeak dituzten familientzako orientazio zerbitzua (kontsumoei buruzko kontsultak)
		1.3.1.1.	Familia ugarietako mekanikoko ibilgailuen gaineko zergaren hobaria ematea
		1.3.2.1.	Familia ugarietako kideei Bilbobuseko tarifa merkatuak eskaintzea
		1.3.2.3.	Bilbao Kirolak-en familia ugarietako, guraso bakarreko familiei eta guraso bakarreko familia ugarietako familiako abonamenduak eskaintzea
		1.3.2.4.	Azkuna zentroko kirol zerbitzuetan guraso bakarreko familiei familiako abonamenduak eta adingabeei deskontuak egitea
		1.3.2.5.	Bilbao Musika musika irakasteko zerbitzuan familia ugarietako eta guraso bakarreko familiei kenketak egitea
		2.1.1.5.	Osasun ikastaroak
		6.2.8.3.	Gabonak Arte programako lantegiak
		6.2.9.1.	Eguberriko Olentzero (desfilea)
		6.2.9.2.	Eguberriko Olentzero (harrera)
		6.2.9.3.	Eguberriko Errege Magoak (kabalkada)
		6.2.9.6.	Eskolako aratustea
		6.2.9.8.	Aste Nagusiko Txikigunea
		7.1.2.1.	Euskara sustatzeko programen diru laguntzak
		7.1.2.2.	Euskara ikasteko gurasoentzako diru laguntzak

Baliabide ekonomikoak eta Planaren aurrekontuaren kalkulua

Aurreko ataleko "UME ETA NERABEENTZAKO EKINTZA PLANA HELBURUAREN ARABERA" tauletan Planean aurreikusitako ekintzetako bakoitzari lotutako baliabideei buruzko xehetasuna eman da, horretarako erreferentzia orokorra, 2016 urtean bakoitzak izan zuen zuzeneko gastua hartuta. Berariazko partidarik ez daukaten ekintzen kasuan, hau da, sailaren beraren pertsonalak bere gain hartzen dituen ekintzetan, ez da ematen datua, baina baliabide mota zehazten da.

Datu horietan oinarrituta eta udal sail edo erakunde bakoitzaren ekintza bakoitzerako (datua daukagunetan) berariazko aurrekontuen baturatik abiatuta, Plan honen aurrekontua gutxi gorabehera kalkulatu da¹⁷ kontuan hartuta 2015ko zuzeneko gastua, gutxienez, Planaren 4 urteko indarraldian mantenduko dela.

2018-2021 BITARTEAN UME ETA NERABEEI ZUZENDUTAKO EKINTZA ETA ZERBITZUEN ZUZENKO GASTUEN BEGIZ JOTAKO KALKULUA UDAL SAIL ETA ERAKUNDEEN ARABERA. Abs. eta %. 2016

	2016an ume eta nerabeei zuzendutako ekintzen zuzeneko gastuaren batura (€)	2018-2021 bitarterako, Planaren zuzeneko gastuaren aurrekontuaren begiz jotako kalkulua
Gizarte Ekintza	8.249.862,00	32.999.448
Kultura	831.203,00	3.324.812
Ekonomia eta Ogasuna	13.620,00	54.480
Euskara eta Hezkuntza*	2.608.473,57	13.632.158
Berdintasuna, Lankidetzeta, Bizikidetzeta eta Jaiak	512.481,00	2.049.924
Gazteria eta Kirola	1.168.139,00	4.672.556
Mugikortasuna eta Iraunkortasuna	66.811,00	267.244
Obrak, Zerbitzuak, Hiri eraberritzea eta Espazio publikoa	3.266.079,25	13.064.317
Hiri Plangintza	-	0
Babes Zibila eta Larrialdiak (Herritarren Segurtasuna)	2.373,00	9.492
Osasuna eta Kontsumoa	276.945,00	1.107.780
UDAL SAILEN GUZTIZKO PARTZIALA	16.995.986,82	71.182.211
Azkuna zentroa	248.633,31	994.533,24
Bilbao Kirolak	454.000,47	1.816.001,88
Bilbao Musika	97.9300,00	3.917.200
UDAL ERAKUNDEEN GUZTIZKO PARTZIALA	1.681.933,78	6.727.735,12
GUZTIRA UDALA (SAILAK + ERAKUNDEAK)	18.677.920,6	77.909.946,1

Oharra. Ekintzei lotutako partiden baturak sailaren pertsonalaren gastuak jasotzen ez dituela ohartarazi behar da. Zifrak orientagarriak eta gutxienezkoak direla hartu behar da kontuan, izan ere aurreko zerrendetan identifikaturik dauden ume eta nerabeei zuzendutako ekintza eta zerbitzu guztietatik % 30aren datu ekonomikoak ezin izan dira jaso.

(*) Euskara eta Hezkuntza Sailaren 4 urterako aurrekontua kalkulatzeko, 2017an eta 2018an burututako ekintzen berariazko 4 partida erantsi dira, "ohiz kanpoko" lanekin zerikusia dutenak: Zamakolako haur eskola eraikitzea (875.537,63 € 2017an); Sánchez Marcos haur eskola eraikitzea (336.760,45 € 2017an); San Ignazioko haur eskola handitzea (385.965,62 € 2017an); Iruartetako haur eskola eraikitzea (1.600.000 € 2018an).

Iturria: geuk egina.

¹⁷ Garrantzitsua da kontuan edukitzea nolabaiteko errorea egon daitekeela, izan ere:

- Ezin izan da eskuratu gutxi gorabehera % 30aren datu ekonomikoak;
- Kasu batzuetan ekintzek gastu partida konkreturik izendatuta ez daukatelako ere bai, sailaren pertsonalak bere gain hartzen baititu, eta ezin izan da hori kalkulatu;
- Gainera, ekintzen epea ikasturtea denean gastu gutzia hartu da kontuan baina benetan 2 urtekoa da, 2016/2017.

Ondorengo taulak ere aurrekontuaren begiz jotako kalkulua datu berberetan oinarrituta erakusten du baina ekintzen sailkapena ildo estrategikoaren eta batez ere laguntzen dioten helburuaren arabera aurkeztuta:

2018-2021 BITARTEAN UME ETA NERABEEI ZUZENDUTAKO EKINTZA ETA ZERBITZUEN ZUZENAKO GASTUEN BEGIZ JOTAKO KALKULUA ILDO ESTRATEGIKOEN ETA HELBURUEN ARABERA. Abs. eta %. 2016

ILDO ESTRATEGIKOA	Helburua	2016an ume eta nerabeei zuzendutako ekintzen zuzeneko gastuaren batura (€)		2018-2021 bitarterako, Planaren zuzeneko gastuaren aurrekontuaren begiz jotako kalkulua	
1. Lan bitzita eta familia bateragarri egitera eta gurasoei arlo honetan tresnak ematera bideratutako neurrien bitartez seme-alaben HAZKUNTZA arduratsuan familiei laguntzea	1.1. Gurasoen familiako eta laneko erantzukizunak bateragarri egiten laguntzea eta prestatzen diren erantzunetan eta laguntzetan familia moten aniztasunari arreta jartzea.	489.705	662.537	1.958.820	2.650.148
	1.2. Gatazkak kudeatzeari, komunikazioari, adingabeen autonomia sustatzeari eta besteri dagokienez seme-alaben hazkuntza etapa bakoitzean haien hazkuntza arduratsu eta erantzunkideari aurre egiteko ezagutzak eta tresnak gurasoei ematea.	126912,00		507648	
	1.3. Seme-alabak dituzten familiei neurri ekonomiko eta/edo fiskalen bidez laguntzea	45.920		183680	
2. Jokabide arrikutsuen prebentzioarekin, ohitura osasungarrien sustapenarekin eta arreta goiztiarrekin umeen eta nerabeen OSASUN fisiko eta mentala sustatzea.	2.1. Elikadurari, higienerari, kirolari eta besteri buruzko ohitura osasungarriak sustatzea.	688.089,06	955.034	2.752.356,24	3.820.136
	2.2. Erabakiak informatuta eta irizpidez hartzeko gai izan daitezten, substantzien kontsumoaz edo sexu jokaeraz nerabeekiko lanaren hasiera adin goiztiaragoetara aurreratuz kontsumoaz edo jokaera horiei loturiko arriskuzko portaerei aurrea hartzea.	135.545		542.180	
	2.3. Adingabeekin esku hartzen duten zerbitzu guztien lan bateratua indartuz eta prebentzioa azpimarratuz osasun mentalaren eta aniztasun funtzionalaren arloan lan egitea.	131.400		525.600	
3. Desberdintasunari aurrea hartzeko baliabide gisa ikasle guztien ESKOLA ARRAKASTA bultzatzea.	3.1. Bai ikasgela barruan bai kanpoan dauden laguntza programak (eskola laguntzako programak, eskolaz kanpokoak, gizarte lantegi hezitzaileak eta abar) indartuz eta behar diren baliabide materialez eta giza baliabidez hornituz eskolako errendimendua eta arrakasta bultzatzea.	1.647.572,38	1.919.057,38	6.590.289,52	10.874.493,22*
	3.2. Aniztasunari arreta jartzeko programak indartuz eta desgaitasuna, portaeraren nahasteren bat edo ikasteko zailtasunak dituzten ikasleei hezkuntza sistema egokitzuz eta erronka honetarako baliabidez hornituz desberdintasunari aurrea hartzeko baliabide gisa hezkuntza sistemak duen rola sendotzea.	271.485,00		1.085.940	
	3.3. 0 eta 3 urte bitarteko adingabeen ume arretarako sarea sendotzea eta neska-mutikoen garapenean duen onuragarritasunari garrantzia ematea*.			3198263,7*	
4. Adingabeak dituzten familiei haien garapenean txarrerako eragiten duten beharren estalduran lagunduz umeen desberdintasuna eta POBREZIA gutxitzea.	4.1. Adingabeak ardurapean dituzten egoera ahuleneko familiei euren oinarritzko beharrak estaltzera bideratutako programa eta prestazioen bitartez umeen pobrezia aurrea hartzea eta umeen desberdintasuna gutxitzea.	2.788.767	3.057.048	11.155.068	12.228.192
	4.2. Etxebizitza galtzeko arrisku egoerei arreta jartzea.	268.281		1.073.124	
5. Ume eta nerabeen ahultasun, ARRISKU eta BABESGABETASUN egoeren prebentzioa, arreta eta esku hartzea hobetzea.	5.1. Arrisku egoeren detekzio goiztiarra bultzatzea, bai eta gizarteko esku hartze hezitzaile eta psikosozialen bitartez eta komunitateko baliabideekin koordinatuz familiaren babesa bermatzeko umeen babesgabetasun egoeren prebentzioa, balioespena eta arreta ere bultzatzea.	4.969.388	5.036.577	19.877.552	20.146.308
	5.2. Indarkeria mota desberdinen berezitasunak (berdinen arteko tratu txarra, genero indarkeria eta gurasoekiko indarkeria) eta horien biktimetentzako ondorioak kontuan harturik ume eta nerabeek egiten duten indarkeriari aurrea hartzea eta egoera horiei ekitea.				
	5.3. Edozergatik baliabide edo zerbitzu batzuk jasotzeko desabantailazko edo zailtasunezko egoeran egon daitezkeen pertsonen euren eskubideak berdintasunez baliatu ahal ditzaten behar diren neurriak eranstea.	67.189		268.756	

	5.4. Ume eta nerabe taldeekin lan egiten duten profesionalekin sentsibilizazio eta prestakuntza arloan aurrera egitea.				
6. Ume eta nerabeen gustu eta beharretara egokitutako inklusiozko eskaintza baten bidez haiek aisia, kultura eta kirol ekintzetan parte hartzea sustatzea	6.1. Garapen pertsonala, autonomia eta balioak sustatuko dituen aisia eskaintza plurala, askotarikoa eta erakargarria bultzatu eta eskaintzea	680.807	6.252.083,16	2.723.228	25.008.332,64
	6.2. Adingabe guztiak, euren familien baliabideak eta bestelako faktoreak gorabehera, kulturaz, astialdiaz eta kirolaz bete-betean goza dezaten eta euren garapen pertsonalerako funtsezkoak diren kultura ohiturak eta gaitasunak berenganatu ahal izateko ekintzak eta ekipamenduak bultzatzea.	5.571.276,16		22.285.104,64	
7. Adingabeen kultura identitatearen elementu integratzailea denez haien bizitzako eremu guztietan EUSKARAREN ezagutza eta erabilera bultzatzea.	7.1. Ume eta nerabeen bizitzako arlo guztietan euskararen erabilera handitzea.	626.097	626.097	2.504.388	2.504.388
8. BALIOEN heziketa (aniztasunaren errespetua, genero berdintasuna...), bizikidetzeta eta parte hartzea hezkuntzako eragile guztiekin koordinaturik bultzatzea	8.1. Aniztasunaren errespetuan aurrera egitea arlo guztietan: sexu orientazioa, aniztasun kultural eta etnikoa, bestelakotasun funtzionala eta abar.	10.080	169.487	40.320	677.948
	8.2. Adingabeen artean gizon eta emakumeen berdintasuna bultzatzea.	49.896		199.584	
	8.3. Kontsumo arduratsua, euren benetako beharrei egokitutako kontsumoa, ingurumena eta giza eskubideak errespetatzen dituzten produktuak eta zerbitzuak aukeratzeari lehentasuna ematen diona sustatzea.	57.700		230.800	
	8.4. Ume eta nerabeen artean euren gaitasunak ondasun komunaren eta helburu kolektiboen zerbitzura jartzea eta erantzukizunak eta konpromisoak berenganatzea sustatzea.	51.811		207.244	
	8.5. Ikasleek eta familiek ikastetxean parte hartzeari bide ematea.				
Herritarren parte aktibotzat onartzu eta hiriari buruzko erabakietan PARTE HARTZEA bermatuz HIRIAREN diseinuan ume eta nerabeen beharrak zeharretara eranstea.	9.1. Hiriaren eta bere leku, ekipamendu eta zerbitzuen plangintzan eta diseinuan ume eta nerabeen jolas, segurtasun, mugikortasun eta autonomia eskubideak dutenez haien beharren ikuspegia zeharretara eranstea.				
	9.2. Umearen Eskubideen Konbentzioan jasotzen diren eskubideak bermatuko dituzten prozesuak eta umei eragiten dieten politiken diseinuan haurrek parte hartzeko kanalak abian jartzea.				
10. Egiten diren esku hartzeen koherentzia, egonkortasuna, jarraitutasuna, eraginkortasuna eta efizientzia bilatuz erakundeen arteko eta adingabeekin lan egiten duten eragile guztien arteko koordinazioa bultzatzea.	10.1. Eraginkorragoak eta efizienteagoak izate aldera eta esku hartze puntual eta/edo estankokoak saiheste aldera, esku hartzea koherentea eta egonkor eta jarraitua izan dadin erakundeen arteko koordinazioa eta eragile guztien artekoa bultzatzea.				
	GUZTIRA	18.677.920,6	18.677.920,6	77.909.946,1	77.909.946,10

Oharra. Ekintzei lotutako partiden baturak sailaren pertsonalaren gastuak jasotzen ez dituela ohartarazi behar da. Zifrak orientagarriak eta gutxienekoak direla hartu behar da kontuan, izan ere aurreko zerrrendetan identifikaturik dauden ume eta nerabeei zuzendutako ekintza eta zerbitzu guztietatik % 32aren datu ekonomikoak ezin izan dira jaso. Zuriguneak informazio faltagatik dira, ez aurrekontu faltagatik.

(*). 3.3 helburuaren 4 urterako aurrekontua kalkulaterakoan, Euskara eta Hezkuntza Sailak 2017an eta 2018an burututako ekintzen berariazko 4 partida erantsi dira, "ohiz kanpoko" lanekin zerikusia dutenak: Zamakolako haur eskola eraikitzea (875.537,63 € 2017an); Sánchez Marcos haur eskola eraikitzea (336.760,45 € 2017an); San Ignazioko haur eskola handitzea (385.965,62 € 2017an); Iruartetako haur eskola eraikitzea (1.600.000 € 2018an).

Iturria: geuk egina.

Planaren jarraipena eta ebaluazioa

Planaren jarraipen eta ebaluazio egokia bermatzeko zenbait adierazle mota eta maila bereizten dira:

Urteko jarraipena

Hiri Ume-laguna Sail arteko Mahaian parte hartzen duen udal sail eta erakunde bakoitzak urtero bere ardurapeko ekintzen oinarritzko informazioa eman beharko du. Konkretuki, izendatu zaizkion baliabideei buruzko informazioa (zuzkidura ekonomikoa) eta ekintzaren garapenari buruzkoa.

Bigarrenez, ekintzaren adierazle multzo bat ezarri da, kasu bakoitzean garrantzi handiena eman zaien datuetan ekintzaren eboluzioaren berri eman ahal izateko (erabiltzaile kopurua, zerbitzuarekin dagoen batez besteko gogobetetasuna, ekipamendu berrien kopurua, eskabide kopurua...).

Prozesu hau ziurtatzeko, ekintza bakoitzerako pertsona informazio-emaile bat (ekintzaren ardura duen sail edo erakundekoa) eta behatu beharreko ekintza-adierazlearen datua egiaztatzeko iturri bat identifikatu dira.

Era berean, adierazlearen datua Plana abiarazi den uneko datuaren balioarekin urtero erlazionatu aha izateko, eskura dagoen azken datua jaso da adierazle bakoitzerako, oinarri lerro gisa.

Ondoren, erabili ahal izango den jarraipen matrizearen adibide orientagarri bat eskaintzen da:

Ilido estrategikoa	Helburua	Jarduera orokorra	Ekintza	Sail arduraduna	Pertsona arduraduna	Baliabideak (zuzkidura ekonomikoa)	Ekintza-adierazlea	Egiaztapen iturria	Oinarri lerroa (adierazlearen datua 2016an)	Adierazlearen balioa (jarraipenaren eguna)	Oharrak

Dokumentu honetako "UME ETA NERABEENTZAKO EKINTZA PLANA HELBURUAREN ARABERA" atalean aurkeztutako aurreko tauletan, jarraipenerako informazioa begiratu daiteke ekintzen eta sail eta erakunde arduradunen arteko erlazioaz, aurrekontuaren begiz jotako kalkuluaz, ekintza-adierazleaz eta adierazleen 2016ko balioaz (oinarri lerroa).

Gainera, sail edo erakunde bakoitzean informazioa ematearen ardura duen pertsona zein den eta ekintza-adierazlearen datua egiaztatzeko iturria zein den Plan honi jarraitzen dion dokumentu erantsian (Excell formatuan) begiratu daiteke.

Bitarteko ebaluazioa

Planaren indarraldiaren bigarren urtea amaitzen denean bitarteko ebaluazio labur bat egingo da, Plana martxan dabilen lehen 2 urteetan egin diren urteko jarraipenen azterketak batuko dituen.

Gizarte Ekintza saila buru duen Sail arteko Mahaia osatzen duten udal sail eta erakunde guztiak izango dira ekintza-adierazleen datuei buruzko informazioa emateko eta ekintzaren eboluzioaren balioespen bat egiteko arduradunak.

Azken ebaluazioa

Planaren indarraldia amaitutakoan, azken ebaluazioa egingo da, eta parte bi izango ditu:

1. Planean jasotako ekintzen ekintza-adierazleen bilakaeraren azterketa: urteko jarraipenak eta lau urteko eboluzioa.
2. Plan hau prestatu aurretik egin den ume eta nerabeen errealitatearen egoera-diagnostikoarekin koherentzia mantenduz, aurretiaz ezarritako emaitza-adierazle sorta batean oinarrituta eragina ebaluatzea (aurrerago ikus daiteke).

Ume eta nerabeen bizitza egoeretan eta ongizatean eragin dezaketen faktoreak ugari badira ere, eta, beraz, Planean jasotzen diren ekintzen eta talde honen egoeran izan daitezkeen aldaketen artean zuzeneko kausa-ondorio erlazioak ondorioztatu ahal izatea zaila den arren, adierazle hauen jarraipenarekin Planaren indarraldia amaitzean ume eta nerabeen errealitatea nola aldatu den neurtu eta Planak aldaketa horietan izan ahal izan duen pisuaren balioespen bat egin nahi da.

Sail arteko Mahaia osatzen duten guztiek hartuko dute parte ebaluazio honetan, ekintza-adierazleen datuak emanaz eta ekintzaren eboluzioaren eta eraginaren balioespen bateratu bat eginaz.

Sail arteko Mahaiaren buru den Gizarte Ekintza sailak zeregin nagusia izango du, eta, gainera, bere gain hartuko du emaitza-adierazleentzako datu bilketa; hori lotuta dago Planaren indarraldiaren azken urtean aterako den egoera-diagnostikoaren eguneratzearekin.

Halaber, umeek Haurtzaroko eta Nerabearoko Udal Kontseiluaren bitartez Planaren ebaluazioan rol bat edukitzea aurreikusten da, eta, gutxienez, batzordeen lan saio bat eskainiko dio horri Plana amaitzea aurreikusita dagoen urtean.

Laburpen gisa, Planaren indarraldian jarraipen eta ebaluazio arloan garatuko diren ekintzak taula moduan jasotzen dira:

PLANAREN JARRAIPIEN ETA EBALUAZIO ZIKLOA. 2018-2021

	2018	2019	2020	2021
Zer?	Urteko jarraipena ekintzen ekintza-adierazleak	Urteko jarraipena ekintzen ekintza-adierazleak eta bitarteko ebaluazioa	Urteko jarraipena ekintzen ekintza-adierazleak	Urteko jarraipena ekintzen ekintza-adierazleak eta emaitza-adierazleen azken ebaluazioa
Zein datuarekin?	2017ko oroitidazkiko datuak 2016ko oinarri lerroarekin alderatuta.	2018ko oroitidazkiko datuak 2016 eta 2017ko oinarri lerroekin alderatuta.	2019ko oroitidazkiko datuak 2016, 2017 eta 2018ko oinarri lerroekin alderatuta.	2020ko oroitidazkiko datuak 2016, 2017, 2018 eta 2019ko oinarri lerroekin alderatuta. 2021eko diagnostikoko datuak 2016/2017ko oinarri lerroarekin alderatuta.
Nork?	Sail arteko Mahaiko sail eta erakunde bakoitzak bere ekintzen datuak eman.	Sail arteko Mahaiko sail eta erakunde bakoitzak bere ekintzen datuak eman eta ekintzaren eboluzioaren balioespena egin.	Sail arteko Mahaiko sail eta erakunde bakoitzak bere ekintzen datuak eman.	Gizarte Ekintza sailak emaitza-adierazleen datuak eguneratzeko ardura hartu (diagnostikoa). Sail arteko Mahaiko sail eta erakunde bakoitzak bere ekintzen datuak eman eta ekintzaren eta eraginaren eboluzioaren balioespen bateratua egin. Hautzaroko eta Nerabezaroko Udal Kontseiluak Planaren aurrerapausoak balioetsi.

Gorago aurreratu den bezala, ondoren, azken eragina ebaluatzeko erabili ahal izango den adierazle sorta aurkeztuko da. 71 adierazle hauek, dimentsioka taldekaturik, lehentasunezko zat jo ziren 2016-2017an egindako Ume eta Nerabeen errealitatearen diagnostiko lanaren ondoren. Taulan jasotzen diren balioak oinarri lerrotzat edo alderatzeko erreferentziatzat hartu ahal izango dira.

DEMOGRAFIA- ETA BIZTANLERIA-ADIERAZLEAK						
OSAGAIA	ADIERAZLEA	LURRALDE EREMUA	URTEA	DATUA	ITURRIA	
1	BIZTANLERIA	18 urte baino gutxiagoko biztanleria	Bilbo	2016	50.112	Udal errolda.
		Nesken pisua	Bilbo	2016	% 48,62	Udal errolda.
		Mutilen pisua	Bilbo	2016	% 51,38	Udal errolda.
		0-3 urteko biztanleria	Bilbo	2016	10.621	Udal errolda.
		4-7 urteko biztanleria	Bilbo	2016	11.499	Udal errolda.
		8-12 urteko biztanleria	Bilbo	2016	14.208	Udal errolda.
		13-15 urteko biztanleria	Bilbo	2016	8.409	Udal errolda.
		16-17 urteko biztanleria	Bilbo	2016	5.375	Udal errolda.
2	Biztanleriaren mugimendua	Jaiotza tasa gordina (jaiotzak 1.000 biztanleko)	Bilbo	2014	8,01%	Eusko Jaurlaritza. Ogasun eta Finantza Saila. Udalmap
3	Egitura	18 urte baino gutxiagoko biztanleriaren pisua biztanleria guztian	Bilbo	2016	% 14,5	Udal errolda.
4	Egitura	Atzerriko biztanleriaren pisua 18 urte baino gutxiagoko biztanlerian	Bilbo	2016	% 7,74	Udal errolda.
5	Egitura	Ijito etniako biztanleriaren pisua 16 urte baino gutxiagoko biztanlerian	Bilbo	2005-2006	% 3,58	Azterlan bitan oinarrituta begiz jotakoa

FAMILIA-ADIERAZLEAK						
OSAGAIA	ADIERAZLEA	LURRALDE EREMUA	URTEA	DATUA	ITURRIA	
1	Adingabeak dituen familia	18 urte baino gutxiagokoak bizi diren familiak edo etxeak	Bilbo	2016	34.175	Udal errolda.
2	Familia egitura	Mendeko umeak dituzten familia nuklear berreraikien pisua	EAE	2015	% 3,8	Eusko Jaurlaritzaren Enplegu eta Gizarte Politika Saila. Euskal Familien eta Familia-Etxeetako Inkesta
3	Familia egitura	Guraso bakarreko familietan bizi diren 18 urte baino gutxiagoko biztanleen proportzioa	Bilbo	2011	% 12,69	Estat. 2011ko inkesta demografikoa
		Guraso bakarreko familietan bizi den 18 urte baino gutxiagoko biztanleria	Bilbo	2011	6.400	Estat. 2011ko inkesta demografikoa
4	Tamaina	Familia ugarietan bizi diren 18 urte baino gutxiagoko biztanleen proportzioa	Bilbo	2011	% 28,15	Estat. 2011ko inkesta demografikoa
		Familia ugarietan bizi den 18 urte baino gutxiagoko biztanleria	Bilbo	2011	14.200	Estat. 2011ko inkesta demografikoa
5	Harremanak	Astero gurasoekin aisia uneak dituen eta haiekin hitz egiten duen eskola-umeen (> 12 urte, unibertsitateaz kanpokoak) proportzioa	EAE	2011	% 48	Dragak eta Eskola VIII. Deustuko Droga-Menpekotasunen Institutua
6	Zaintza denbora	Lana eta familia uztartzeko zailtasun handiak dituen biztanleria landunaren proportzioa	EAE	2015	% 31,2	Estat. Lana, familia eta norberaren bitzta bateratzeari buruzko inkesta
7	Denbora eta zaintza	Eskola orduz kanpo lanaldian gurasoetako batek ere zaintzen ez dituen 0 eta 15 urte bitarteko umeen proportzioa	EAE	2015	% 48,9	Estat. Lana, familia eta norberaren bitzta bateratzeari buruzko inkesta
		0-2 urte bitarteko umeen proportzioa	EAE	2015	% 52,9	Estat. Lana, familia eta norberaren bitzta bateratzeari buruzko inkesta
8	Denbora eta zaintza	Seme-alabak zaintzeko emakumeek eskatu eta baiezkotan ebatzi diren lanaldi-murrizketa eta kanpoaldi espedienteen proportzioa guztiekiko	EAE	2015	% 92,5	Eusko Jaurlaritzaren Enplegu eta Gizarte Politika Saila
9	Partaidetza	Etxean iritzia nahikoa edo asko eskatzen diotela uste duen 8 eta 18 urte bitarteko biztanleriaren proportzioa	Bilbo	2017	% 74,9	Geure inkesta. Gizarte Ekintza saila. Bilboko Udala

OSASUN-ADIERAZLEAK						
OSAGAIA	ADIERAZLEA	LURRALDE EREMUA	URTEA	DATUA	ITURRIA	
1	Hilkortasuna	Umeen heriotza tasa (1 urte baino gutxiagoko heriotzak bizirik jaiotako 1.000 jaioberriko)	Bilbo	2014	2,16‰	INE. Oinarrizko adierazle demografikoak
2	Osasun mentala	Arazo psikologikoak (antsietatea, estresa, depresio...) izan dituela adierazten duen 15 eta 19 urte bitarteko biztanleriaren proportzioa	EAE	2012	% 13	Gazteriaren Euskal Behatokia. Euskal gazteria 2012
3	Bestelakotasun funtzionala	Desgaitasuna duen 0 eta 15 urte bitarteko biztanleriaren pisua	Bilbo	2015	% 1,95	Bizkaiko Foru Aldundiaren eta udal erroldaren datuetatik begiz jotako zenbatespena
4	Pertzepzioa	Oso osasun ona duela hautematen duen 15 eta 24 urte bitarteko biztanleriaren proportzioa	Bizkaia	2012	% 52,4	Eusko Jaurlaritza. Euskal Herriko Osasun Inkesta
5	Ohiturak	Gizentasuna duen 2 eta 17 urte bitarteko biztanleriaren proportzioa	EAE	2011	% 6,97	Osasun, Gizarte Zerbitzu eta Berdintasun Ministerioa. Osasun Inkesta Nazionala.
6	Droga mendekotasunak	Asteburueta alkohola kontsumitzen duten eskola umeen (> 12 urte, unibertsitateaz kanpokoak) proportzioa	EAE	2011	% 55,3	Dragak eta Eskola VIII. Deustuko Droga-Menpekotasunen Institutua
7	Droga mendekotasunak	Tabakoa kontsumitu ohi duten eskola umeen (> 12 urte, unibertsitateaz kanpokoak) proportzioa	EAE	2011	% 25,3	Dragak eta Eskola VIII. Deustuko Droga-Menpekotasunen Institutua
		Tabakoa kontsumitu ohi duen 15 eta 16 urte bitarteko biztanleriaren proportzioa	EAE	2011	% 31	Dragak eta Eskola VIII. Deustuko Droga-

						<i>Menpekotasunen Institutua</i>
8	Droga mendekotasunak	Azken urtean kalamua kontsumitu duten eskola umeen (12 urte, unibertsitateaz kanpokoak) proportzioa	EAE	2011	% 28,3	<i>Drogak eta Eskola VIII. Deustuko Droga-Menpekotasunen Institutua</i>
		Azken urtean kalamua kontsumitu duen 15 eta 16 urteko biztanleriaren proportzioa	EAE	2011	% 43	<i>Drogak eta Eskola VIII. Deustuko Droga-Menpekotasunen Institutua</i>

HEZKUNTZA-ADIERAZLEAK						
OSAGAIA	ADIERAZLEA	LURRALDE EREMUA	URTEA	DATUA	ITURRIA	
1	Ikasleak	Udalerrian unibertsitateaz kanpoko araubide orokorreko ikastetxeetan matrikulatutako ikasleak	Bilbo	2014/2015	47.965	<i>Eustat. Eskolako jardueraren estatistika</i>
		Ikasten udalerritik kanpora joaten den biztanleriaren proportzioa	Bilbo	2014/2015	% 4,28	<i>Eustaten datuetatik ateratako zenbatespen orientagarria. Eskolako jardueraren estatistika eta udal errolda</i>
2	Inklusiozko eskola	Atzerriko jatorria duten ikasleen pisua	Bilbo	2014/2015	% 8,75	<i>Eustat. Eskolako jardueraren estatistika</i>
		Atzerriko jatorria duten ikasleek ikastetxe publikoetan duten pisua	Bilbo	2014/2015	% 11,71	<i>Eustat. Eskolako jardueraren estatistika</i>
3	Inklusiozko eskola	Ikastetxe arruntetan integratutako hezkuntza behar bereziak dituzten ikasleen proportzioa behar bereziak dituzten ikasle guztiekiko	Bilbo	2013/2014	% 84	<i>Hezkuntza, Kultura eta Kirol Ministerioa. Unibertsitateaz kanpoko irakaskuntzaren estatistika</i>
4	Hezkuntza eredia	D ereduan (unibertsitateaz kanpoko araubide orokorreko ikastetxeetan) matrikulatutako ikasleen pisua	Bilbo	2014/2015	% 48,32	<i>Eustat. Eskolako jardueraren estatistika</i>
5	Hezkuntza eredia	Ikastetxe publikoetan matrikulatutako ikasleen pisua	Bilbo	2014/2015	% 39,67	<i>Eustat. Eskolako jardueraren estatistika</i>
6	Sistemako sarbidea	Haur Hezkuntzako (2 urte) eskolaratze tasa	EAE	2013/2014	% 91,61	<i>Hezkuntza, Kultura eta Kirol Ministerioa Datuak eta zifrak.</i>
7	Irautea	Eskola uzte goiztiarraren tasa (gehienez DBH titulua duen eta inolako prestakuntzarik jasotzen ari ez den 18 eta 24 urte bitarteko biztanleria)	EAE	2015	% 9,7	<i>Hezkuntza, Kultura eta Kirol Ministerioa Hezkuntzako adierazle sistema</i>
8	Irautea	6 eta 16 urte bitarteko ikasle absentismodunen pisua ikasle guztiekiko	Bilbo	2014-2015	% 1,69	<i>Bilboko Udala. Gizarte Ekintza saila. 2015eko oroitidazkia</i>
9	Eskolako errendimendua	PISAren irakurketa proban errendimendu maila apala/ezegokia ematen duten 15 urteko ikasleen proportzioa	EAE	2015	% 17,4	<i>ISEI/IVEI. ELGA: PISA ikasleak ebaluatzeko nazioarteko programaren txostena.</i>
10	Eskolako errendimendua	DBH amaitzean egoki aurreratzen duten ikasleen proportzioa	EAE	2013	% 69,9	<i>ISEI/IVEI. Hezkuntza-adierazle euskal sistema.</i>
11	Partaidetza	Ikasgelan iritzia nahikoa edo asko eskatzen diotela uste duen 8 eta 18 urte bitarteko biztanleriaren proportzioa	Bilbo	2017	% 26,3	<i>Geure inkesta. Gizarte Ekintza saila. Bilboko Udala</i>

ONGIZATE MATERIALEKO ADIERAZLEAK						
OSAGAIA	ADIERAZLEA	LURRALDE EREMUA	URTEA	DATUA	ITURRIA	
1	Errenta maila	Eskuragai den batez besteko familia errenta	Bilbo	2013	33.876 €	EUSTAT. Norberaren eta familiaren errentaren estatistika
2	Enplegua	Erregistratutako langabezia indizea	Bilbo	2015eko abendua.	% 17,73	Lanbide. Estatistika ez ofiziala
		Enplegu-eskatzaileak	Bilbo	2015eko abendua.	50.315	Lanbide. Estatistika ez ofiziala
3	Pobrezia eta bazterketa arriskua	16 urte baino gutxiagokoen Arope tasa: pobrezia eta gizarte-bazterketa arriskuan dagoen 16 urte baino gutxiagoko biztanleriaren proportzioa	EAE	2015	% 21,8	INE. Bizi baldintzen inkesta. 2015
4	Pobrezia eta bazterketa arriskua	Mantenu pobreziaren arriskuan dagoen biztanleriaren proportzioa	Bilbo	2014	% 11,4	Eusko Jaurlaritza. Gizarte Premiei buruzko Inkesta. 2014
		Arriskuan dagoen 14 urte baino gutxiagoko biztanleriaren proportzioa	EAE	2014	% 13,7	Eusko Jaurlaritza. Gizarte Premiei buruzko Inkesta. 2014
5	Pobrezia eta bazterketa arriskua	DBE jasotzen eta 18 urte baino gutxiagokoak dituzten bizikidetzaren unitateen pisua adingabeak dituzten familia guztiekiko	Bilbo	2016	% 12,6	Zenbatespen orientagarria
		Diru-sarrerak Bermatzeko Errenta jasotzen eta 18 urte baino gutxiagoko biztanleria duten bizikidetzaren unitateak	Bilbo	2016	4.307	Lanbide
		DBE jasotzen duen 15 urte baino gutxiagoko biztanleria	Bilbo	2016	6.130	Lanbide.
6	Pobrezia eta bazterketa arriskua	Guraso bakarreko unitateen udal subsidioa jasotzen duten guraso bakarreko familia etxeen proportzioa	Bilbo	2015	% 46,79	Bilboko Udala. Gizarte Ekintza saila. 2015eko oroitidazkia
		Guraso bakarreko unitateen udal subsidioa jasotzen duten guraso bakarreko familiak	Bilbo	2015	2.338	Bilboko Udala. Gizarte Ekintza saila. 2015eko oroitidazkia
7	Etxebizitza	Etxebizitza hutsaraziak (kaleratze judizialak)	Bilbo	2015	559	Bilboko Udala. Gizarte Ekintza saila. 2015eko oroitidazkia

EGOERA AHULEKO UMEEN ADIERAZLEAK						
OSAGAIA	ADIERAZLEA	LURRALDE EREMUA	URTEA	DATUA	ITURRIA	
1	Arriskua	Oinarrizko Gizarte Zerbitzuetako kasu aktiboetako 0 eta 18 urte bitarteko biztanleriaren proportzioa guztiarekiko	Bilbo	2015	% 21,8	<i>Bilboko Udala. Gizarte Ekintza saila. 2015eko oroitidazkia</i>
		Oinarrizko Gizarte Zerbitzuetako kasu aktiboetako 0 eta 18 urte bitarteko biztanleria	Bilbo	2015	11.564	<i>Bilboko Udala. Gizarte Ekintza saila. 2015eko oroitidazkia</i>
2	Arriskua	Udalaren gizarte zerbitzu hezitzaile eta psikosozialetan artatu diren arrisku egoerako 18 urte baino gutxiagokoak dituzten familien pisua	Bilbo	2015	% 3,13	<i>Bilboko Udala. Gizarte Ekintza saila. 2015eko oroitidazkia</i>
		Udalaren gizarte zerbitzu hezitzaile eta psikosozialetan artatu diren arrisku egoerako 18 urte baino gutxiagokoak dituzten familiak	Bilbo	2015	1.070	<i>Bilboko Udala. Gizarte Ekintza saila. 2015eko oroitidazkia</i>
		Aurreko urtearen aldean familia artatu berrien igoera	Bilbo	2015	+% 27,07	<i>Bilboko Udala. Gizarte Ekintza saila. 2015eko oroitidazkia</i>
3	Babesik eza	Babes neurriak hartzeko deribatu diren babesgabetasun-arrisku egoera larriko ume eta nerabeak	Bilbo	2015	83	<i>Bilboko Udala. Gizarte Ekintza saila. 2015eko oroitidazkia</i>
4	Indarkeria	SMUSEk detektaturiko genero indarkeriaren biktima diren umeak (artaturiko emakumeen seme-alabak sartzen dira)	Bilbo	2015	86	<i>Bilboko Udala. Gizarte Ekintza saila.</i>
5	Indarkeria	18 urte baino gutxiagoko biztanleen aurkako indarkeria kasuak (pertsonearen aurkako arau-hausteak)	Bilbo	2015	232	<i>Eusko Jaurlaritza. Segurtasun Saila</i>
		Familia barruan gertaturiko adingabeen aurkako indarkeria kasuen pisua	Bilbo	2015	% 48,27	<i>Eusko Jaurlaritza. Segurtasun Saila</i>
6	Indarkeria	Gurasoen aurkako indarkeria programan parte hartzen duten nerabeak	Bilbo	2015	30	<i>Bizkaiko Foru Aldundia. Oroitidazkia</i>
7	Berdinen arteko indarkeria	Bere berdinen tratu txarra jasan dutela baieztatzen duten Lehen Hezkuntzako (3. zikloa) ikasleen proportzioa	EAE	2012	% 21,7	<i>ISEI/IVEI. "Berdinen arteko tratu txarra" txostena.</i>
		Bere berdinen cyberbullyinga jasan dutela baieztatzen duten Lehen Hezkuntzako (3. zikloa) ikasleen proportzioa	EAE	2012	% 11,3	<i>ISEI/IVEI. "Berdinen arteko tratu txarra" txostena.</i>

KULTURA-, AISIA- ETA ASTIALDI-ADIERAZLEAK						
OSAGAIA	ADIERAZLEA	LURRALDE EREMUA	URTEA	DATUA	ITURRIA	
1	Kirola	Gutxienez astean 3 egunetan kirola egiten duen 8 eta 18 urte arteko biztanleriaren proportzioa	Bilbo	2017	% 76,2	Geure inkesta. Gizarte Ekintza saila. Bilboko Udala
		Neskak	Bilbo	2017	% 68,4	Geure inkesta. Gizarte Ekintza saila. Bilboko Udala
		Mutilak	Bilbo	2017	% 83	Geure inkesta. Gizarte Ekintza saila. Bilboko Udala
2	Kirola	Bilbao Kirolak-en abonaturik dagoen 0 eta 14 urte bitarteko biztanleriaren pisua guztiarekiko	Bilbo	2015	% 41,1	Bilboko Udala. Ekintzen oroitidazkia
3	IKT	Sare sozialak egunero erabiltzen dituzten eskola umeen (> 12 urte, unibertsitateaz kanpokoak) proportzioa	EAE	2011	% 65,4	Drogak eta Eskola VIII. Deustuko Droga-Menpekotasunen Institutua
4	Pantailak	11-18 urteko biztanleriak aparatu elektronikoen / jarrera sendentarioz (ordenagailuko jolasak, bideo kontsolak, tabletak, Smartphone eta abar) egunean jolasean ematen dituen orduen batezbestekoa	EAE	2014	1,4	MSSSI. Health Behaviour in School-aged Children (HBSC)
5	Denboraren erabilera	Astero "lonjetara" joaten den eskola umeen (> 12 urte, unibertsitateaz kanpokoak) proportzioa	EAE	2011	% 20,7	Drogak eta Eskola VIII. Deustuko Droga-Menpekotasunen Institutua
6	Denboraren erabilera	Plazak, parkeak, kirolguneak edo aire zabaleko jolasguneak nahiko edo oso maiz erabiltzen dituzten 8-18 urteko biztanleen proportzioa	Bilbo	2017	% 63,8	Geure inkesta. Gizarte Ekintza saila. Bilboko Udala
7	Ekipamenduak eta aisia baliabideak	Ume jolasgune publikoak (0-14 urteko 1.000 biztanleko)	Bilbo	2009	2,99%	Bilbao Ekintza. Bilbo Behatokia.
8	Ekipamenduak eta aisia baliabideak	Plazak, parkeak, kirolguneak edo aire zabaleko jolasguneak nahiko edo oso ondo ekipatuta daudela uste duten 8-18 urteko biztanleen proportzioa	Bilbo	2017	% 72,9	Geure inkesta. Gizarte Ekintza saila. Bilboko Udala
9	Aisia eskaintza	Aisia eskaintzen eskaintza nahiko edo oso gogoko duten 8-18 urteko biztanleen proportzioa	Bilbo	2017	% 65,7	Geure inkesta. Gizarte Ekintza saila. Bilboko Udala
10	Kultura ekintzak	Kultura ekintzak gutxienez hilean behin egiten dituzten eskola umeen (> 12 urte, unibertsitateaz kanpokoak) proportzioa: zinemara, kontzertuetara, museoetara, erakusketetara, antzerkietara eta abar joatea.	EAE	2011	% 62,2	Drogak eta Eskola VIII. Deustuko Droga-Menpekotasunen Institutua
11	Irakurketa	Liburuak, aldizkariak, komikiak... inoiz ere edo ia inoiz ere irakurtzen ez dituzten eskola umeen (> 12 urte, unibertsitateaz kanpokoak) proportzioa	EAE	2011	% 23,2	Drogak eta Eskola VIII. Deustuko Droga-Menpekotasunen Institutua
12	Musika	Musika Eskolan matrikulatutako 8-18 urteko biztanleriaren pisua guztiarekiko	Bilbo	2015	% 2,66	Bilboko Udala. Ekintzen oroitidazkia
13	Euskara	Biztanleria euskaldunaren pisua 10-14 urteko biztanleria guztiarekiko	Bilbo	2011	% 75,26	Eustat. Biztanleria eta etxebizitza errolda.
		Biztanleria euskaldunaren pisua biztanleria guztiarekiko	Bilbo	2011	% 22,9	Eustat. Biztanleria eta etxebizitza errolda.

INGURUNE-ADIERAZLEAK						
OSAGAIA	ADIERAZLEA	LURRALDE EREMUA	URTEA	DATUA	ITURRIA	
1	Ekipamenduak eta baliabideak	Parkeek, lorategiek eta berdeguneek okupaturiko azalera	Bilbo	2009	% 13,3	Eusko Jaurlaritzaren Ogasun eta Finantza Saila. Udalmap
2	Bizi kalitatea	Biztanleriak bere auzoarekin duen batez besteko gogobetetasuna (0-10 eskala)	Bilbo	2014	7	Bilboko Udala eta Deustuko Unibertsitatea Bilboko Auzoetako Hiri Behatokia
3	Bizi kalitatea	Bilbo oso edo nahiko hiri atsegina dela uste duen 8-18 urteko biztanleriaren proportzioa	Bilbo	2017	% 88,3	Geure inkesta. Gizarte Ekintza saila. Bilboko Udala
4	Ingurumena	Bilbo oso edo nahiko hiri garbia dela uste duen 8-18 urteko biztanleriaren proportzioa	Bilbo	2017	% 51,7	Geure inkesta. Gizarte Ekintza saila. Bilboko Udala
5	Ingurumena	Bilbo oso edo nahiko hiri zaratatsua dela uste duen 8-18 urteko biztanleriaren proportzioa	Bilbo	2017	% 32,8	Geure inkesta. Gizarte Ekintza saila. Bilboko Udala
6	Segurtasuna	Bilbo oso edo nahiko hiri segurua dela uste duen 8-18 urteko biztanleriaren proportzioa	Bilbo	2017	% 66,3	Geure inkesta. Gizarte Ekintza saila. Bilboko Udala
7	Mugikortasuna	Garraio publikoarekin oso edo nahiko gogobeteta dagoen 8-18 urteko biztanleriaren proportzioa	Bilbo	2017	% 66,7	Geure inkesta. Gizarte Ekintza saila. Bilboko Udala
8	Mugikortasuna	Bizikleta asko edo nahiko erabiltzen duen 8-18 urteko biztanleriaren proportzioa	Bilbo	2017	% 20,4	Geure inkesta. Gizarte Ekintza saila. Bilboko Udala
9	Mugikortasuna	Barrera arkitektonikoen arazoa handia dela uste duen biztanleriaren proportzioa	Bilbo	2014	% 11,1	Bilboko Udala eta Deustuko Unibertsitatea Bilboko Auzoetako Hiri Behatokia
10	Balioak	Ijito etniako pertsona bat gelan ikaskide izatea errefusatzeko duten eskola umeen (> 12 urte, unibertsitateaz kanpokoak) proportzioa	EAE	2011	% 30	Drogak eta Eskola VIII. Deustuko Droga-Menpekotasunen Institutua, 2011
11	Partaidetza	Udalak 8-18 urtekoen iritzia kontuan hartzen duela uste duen adin horretako biztanleriaren proportzioa	Bilbo	2017	% 38,8	Geure inkesta. Gizarte Ekintza saila. Bilboko Udala